

Informe de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost relatiu a la Proposició de Llei de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i *blockchain*

La Comissió Legislativa de Finances i Pressupost ha examinat, en el decurs de les reunions celebrades els dies 19 de maig, 9 i 16 de juny de 2022, l'informe del ponent relatiu a la *Proposició de Llei de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i blockchain*, d'acord amb els articles 98 i 99 del Reglament del Consell General, del qual se'n desprèn el següent:

Esmenes aprovades per majoria

Esmena 1 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 1.

Esmena 3 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 3.

Esmena 4 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 4.

Esmena 6 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 6

Esmena 7 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 7.

Esmena 8 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 8.

Esmena 10 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 11.

Esmena 11 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 14.

Esmena 12 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 18.

Esmena 14 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 21.

Esmena 15 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 22.

Esmena 16 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 23.

Esmena 17 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 25.

Esmena 18 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 26.

Esmena 19 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de supressió a l'article 27.

Esmena 20 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 29.

Esmena 21 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de supressió a l'article 30.

Esmena 22 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de supressió a l'article 31.

Esmena 23 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 32.

Esmena 24 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 33.

Esmena 27 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de supressió a la Disposició addicional segona.

Esmena 30 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) d'addició d'una disposició addicional.

Esmena 31 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de supressió a la Disposició transitòria primera.

Esmena 32 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de supressió a la Disposició transitòria segona.

Esmena 33 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) d'addició d'una disposició transitòria.

Esmena 36 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) d'addició d'una disposició transitòria.

Esmena 37 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de supressió a la Disposició final segona.

Esmenes retirades per transacció i aprovades per unanimitat

Esmena 9 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 9.

Esmena 35 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) d'addició d'una disposició transitòria.

Esmena 38 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació de la Disposició final quarta.

Esmenes retirades per transacció i aprovades per majoria

Esmena 2 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 2.

Esmena 5 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 5.

Esmena 13 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 20.

Esmena 25 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 35.

Esmena 26 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) de modificació a l'article 36.

Esmena 28 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) d'addició d'una disposició addicional.

Esmena 29 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) d'addició d'una disposició addicional.

Esmena 34 (Grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata) d'addició d'una disposició transitòria.

Esmenes tècniques

Del resultat de la votació de les esmenes presentades pels grups parlamentaris se'n desprèn l'informe de la Comissió, el text del qual també incorpora les modificacions que s'han dut a terme en base a les propostes de tècnica legislativa i d'adequació a les regles i als usos formals i lingüístics del Consell General que els membres de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost han considerat escaient fer figurar.

Proposició de llei de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i *blockchain*

Exposició de motius

L'11 de febrer de 1419, Francesc de Tovià, bisbe d'Urgell, a petició dels prohoms de les Valls d'Andorra, legitima l'òrgan politicoadministratiu del poble andorrà, el Consell de la Terra, més endavant anomenat "el Consell General de les Valls d'Andorra", que farà possible l'elecció anual de certes persones perquè es facin càrrec dels assumptes de les Valls del Principat d'Andorra.

Al 1580 el Principat d'Andorra adquireix l'Armari de les Sis Claus, a fi de contenir i custodiar un fons documental manuscrit de sentències dels veguers, llibres d'actes, llibres de comptes, llibres de privilegis, llibres d'arrestos, conductes de metges i apotecaris, escriptures, ordinacions i resolucions. Llibres tan importants per a Andorra com el Còdex Miscel·lani (s. XII-XV), el Manual Digest (1748), el Politar andorrà (1763) i el de la Lleuda de la Cerdanya (1493-1529) foren custodiats, per consens, dins de l'Armari de les Sis Claus, que en la seva concepció fou el precursor físic del que avui coneixem com a *tecnologia blockchain* i *del llibre registre distribuït*, així com de l'essència dels seus atributs:

l'encriptació, la distribució de registres, les claus de pany, els contractes intel·ligents, la immutabilitat, la descentralització, el consens i la funció *hash* per encadenar blocs. Tots ells han fet possible la nova tecnologia, basada en els llavors atribuïts físics, però desenvolupats i agrupats en tot un compacte format digital. L'Armari de les Sis Claus va néixer a fi de garantir que l'accés als documents importants de cada una de les sis parròquies originàries, així com l'addició de nous documents a l'arxiu, només fos possible si hi havia un consens unànimе previ entre tots els cònsols principals de les parròquies (avui anomenats "consellers majors") per obrir-lo, validar, afegir i modificar el seu contingut.

La cadena de blocs o *blockchain* es basa en la criptografia asimètrica o criptografia de dues claus o de clau i pany per enviar missatges. La clau pública representa cadascun dels panys de la porta de l'Armari, i és accessible a tothom. La clau privada és cadascuna de les úniques i diferents claus de què disposen els cònsols, i que les han de guardar de tal manera que ningú més no hi tingui accés. Si els cònsols rebien un missatge per obrir l'Armari, només les claus de pany privades podien obrir-lo simultàniament, mantenint així la confidencialitat dels documents arxivats. El càrrec de cònsol determina el dret de disposar-ne i fer-ne ús a fi de validar el moment de l'obertura de la porta, així com d'alterar-ne el seu contingut, com si es tractés d'un node de *blockchain*. L'encriptació està representada per cadascuna de les diferents formes i configuracions de les dents que té cada clau. La distribució es fa palesa en el fet que tots els cònsols tenien alhora la mateixa informació i la potestat d'afegir o treure contingut documental de l'Armari, fent-lo immutable en tornar-lo a tancar i segellar, com si es tractés d'un bloc.

L'Armari estava integrat dins d'un moble més gran, que representaria la configuració del bloc com a compendi de transaccions. La setena clau fou introduïda amb posterioritat, concretament al 1978, en agregar una nova parròquia al sistema politicoadministratiu andorrà, la d'Escaldes-Engordany, i així esdevingué el nou Armari de les Set Claus, fet que vindria a representar la versió 2.0 de l'Armari, com una mostra més del valor que representa per a *blockchain* el concepte de distribució de la informació. En tant que els set cònsols, alhora i simultàniament (marca de temps o *time stamp*) per consens unànimе (*Proof-of-stake, 51% attack*), han d'introduir les set claus a cadascun dels panys de l'Armari per obrir-lo i poder-hi accedir, la integritat del seu contingut es manté preservada i immutable. Es pot dir, per tant, que les set claus obren i tanquen el bloc, i cada modificació del contingut esdevé així un bloc nou.

Un altre precursor conceptual de *blockchain* palès al Principat d'Andorra té relació amb la descentralització i els mecanismes de consens i els sistemes de governança. Així, al 1882 un consorci de 102 pagesos del Comú de Canillo creà un sistema cooperatiu d'assegurança contra incendis, conegut amb el nom de "la Crema", mitjançant el qual, un cop l'any, el segon diumenge abans de Carnaval, tots els membres del consorci feien una assemblea general, anomenada "el Consell de la Crema", que era d'assistència obligatòria. En aquesta assemblea cada propietari feia públic verbalment el valor de cadascuna de les propietats que integrarien el consorci assegurador, la qual cosa suposava que cada propietari deia, a *priori*, la veritat envers el valor de l'actiu, ja que, en cas contrari, podria veure's exclòs de l'assegurança pel fet de ser superior a la mitjana dels valors integrats en el consorci. Tot un símbol de transparència i informació descentralitzada. En cas d'incendi, uns comissionats feien una taxació dels danys i el propietari que havia sofert el dany rebia una compensació, a repartir a prorrata de cadascun dels mutualistes integrants del consorci, de fins al valor de la propietat igual a l'anotat al seu nom, pel corrent any, en el llibre registre o llibre major.

Dos secretaris vitalicis prenen nota dels valors anunciats verbalment de cadascuna de les propietats i en distribuïen tres llibres registre idèntics, dos que els custodiarien els secretaris i un tercer que es mantindria en custòdia en els arxius parroquials, a fi d'evitar que, en cas que un dels tres llibres es malmetés o desaparegués, la informació es perdés. Aquest mecanisme encarna la teoria dels jocs, l'equilibri de Cournot i Nash o equilibri de la por i el dilema dels presoners, així com el de l'eficiència de Pareto, i recull el dilema dels miners en *blockchain* de dir o no la veritat en incloure transaccions invàlides, agregar blocs aleatòriament sense fer la Prova de treball (*Proof of work - PoW*) o minar blocs no vàlids per obtenir més compensacions. Totes les regles del joc estaven prèviament definides, hi havia un sistema de càstig recursiu i si el risc d'incendi es materialitzava, com si es tractés d'un contracte intel·ligent, es rebia la indemnització corresponent. Tot un sistema descentralitzat i distribuït basat en la moral i la integritat d'una persona, pioner i inspirador de la tecnologia *blockchain* en el món de les assegurances i del llibre registre distribuït, amb aplicació concreta de la teoria de jocs (equilibri de Cournot i Nash i de Pareto), de la paradoxa de declarar o no el valor real de mercat del risc assegurat i els incentius per actuar honestament, i de l'aplicació manual de les condicions i les seves conseqüències del que avui coneixem com a *contractes intel·ligents digitals*.

Aquests ginys conceptuals de l'edat mitjana i els seus atributs de funcionament en la vida quotidiana són les nostres arrels com a país creatiu i innovador, ja que constitueixen, sense cap mena de dubte, tot un compendi de la base conceptual i són el precedent físic i organitzacional del que avui coneixem com a tecnologia *blockchain* i de llibre registre distribuït.

El consens ha estat i és una de les virtuts que han definit al llarg del temps el Principat d'Andorra com a país, i una de les seves proclames, que des de 1580 l'abandera, és *Virtus Unita Fortior*, un altre dels pilars que han definit la nova tecnologia de llibre registre distribuït: la col·laboració entre competidors ens fa més forts. Avui més que mai, aquest consens ha de fer del Principat d'Andorra un país més fort i més competitiu per encarar el nou repte tecnològic que suposa la incorporació de la nova tecnologia *blockchain* a les nostres vides, així com les noves eines per intercanviar valor en els propers anys.

La tecnologia de llibre registre distribuït (LRD) o *distributed ledger technology* (DLT) i la tecnologia *blockchain* són de les més remarcables i amb més potencial en el desenvolupament i en la interacció entre participants de la digitalització, amb un potencial d'innovació exponencial i d'eficiència en tots els sectors públics i privats de l'economia, que permeten un innovador mètode de dipòsit compartit i d'actualitzacions de dades, entre diferents organitzacions i dins de la mateixa organització, amb interessos contraposats entre elles, i que ens facilitaran l'evolució com a societat avançada cap a un capitalisme més conscient i responsable.

La tecnologia DLT/*blockchain* ens ofereix unes dades immutables en un registre que, *a priori*, és segur i es preserva íntegre durant la seva vida, la qual cosa representa l'assoliment d'un acord del seu contingut entre els participants, i els nodes o interlocutors són capaços d'interactuar directament sense la necessitat d'un tercer intermediari de confiança i sense el control central d'un sol participant.

El Principat d'Andorra ha estat capdavanter en la gestió de la pandèmia de la COVID-19, entre d'altres, presentant-se al món com una jurisdicció àgil, segura, transparent i amb

voluntat d'estar al capdavant de les noves tecnologies i de les seves aplicacions, i ho ha fet en un temps relativament curt i de forma eficaç.

En la mateixa línia d'actuació i amb aquest propòsit d'avantguarda, el Principat d'Andorra vol crear les millors condicions per establir i evolucionar com a emplaçament especialment idoni per a les empreses d'innovació exponencial conscient, en especial per a aquelles vinculades estretament amb la tecnologia *blockchain* i LRD/DLT. Aquesta Llei té la vocació de facilitar les condicions de seguretat jurídica que serveixin de garant del seu desenvolupament tecnològic.

La Llei neix amb l'objectiu de facilitar un òptim entorn d'equilibri entre la innovació, el mercat, les preferències de la societat, el desenvolupament tecnològic i el marc legal, i sota la màxima de ser tecnològicament neutra en termes normatius i de competència, alhora que permetre-hi la participació amb certesa i seguretat jurídica, i així garantir l'estricta compliment dels pilars bàsics de les normes de funcionament de mercat de capitals, quant a protecció de les dades de caràcter personal, contractació electrònica, protecció de l'inversor, abús de mercat, normativa de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme, entre d'altres.

Aquesta innovadora tecnologia ha de permetre millorar significativament les pràctiques empresarials i reduir-ne els costos operacionals, en un nou entorn de més resiliència en els sistemes transaccionals i en els d'aplicacions, com la identitat digital, els contractes intel·ligents i altres tecnologies que utilitzaran els registres distribuïts (intel·ligència artificial, robòtica, realitat virtual, realitat augmentada, quàntica, biomedicina, investigació farmacèutica, *data mining*, etc.), a fi de permetre nous sistemes d'intercanvi de valor i noves formes de finançament empresarial més àgils i adaptades als nous desenvolupaments tecnològics.

La Llei ha identificat uns estàndards que poden superar els reptes amb què ens enfrontem com a societat avançada i que donen suport a la innovació, el creixement i la competitivitat dins l'ecosistema de DLT i *blockchain* mitjançant la seva interoperabilitat i la integritat de dades entre múltiples implementacions de DLT/*blockchain*, reduint la fragmentació i la incertesa jurídica de l'ecosistema.

La Llei ofereix una taxonomia i una nomenclatura precisa que permeten millorar la comprensió de la tecnologia i facilitar-ne l'acceptació, implementació i participació en el mercat digital andorrà. També estableix estàndards que atorguen seguretat jurídica i resiliència als participants en un marc de confiança en la nova tecnologia, on el paper de la identitat digital, els contractes intel·ligents, les noves formes de finançament empresarial, la traçabilitat i la provenença de la integritat de les dades és molt rellevant, amb l'objectiu final de permetre intercanviar valors d'una forma nova, molt més segura, molt més eficient, amb menys costos i amb avantatges clars per als participants en l'ecosistema tecnològic andorrà dins del nou entorn de DLT/*blockchain*.

La implementació d'aquesta tecnologia per part de les empreses del Principat ens proporcionarà, sens dubte, un avantatge competitiu significatiu envers altres països dins el nou entorn digital en què interactuarem com a societat, alhora que permetrà atreure inversions privades estrangeres importants, talent qualificat, nous models de negoci i finançament del nou mercat, a fi de liderar el nou canvi de paradigma amb totes les garanties de validesa i reconeixement legal del seu desplegament pràctic.

En la seva conceptualització s'han tingut en compte aspectes estratègics (transparència, evitar el frau i la manipulació, reduir la corrupció), organitzacionals (increment de la confiança, transparència i auditabilitat, increment de controls, traçabilitat), econòmics (claredat de propietat, reducció de costos), informacionals (resiliència a *spams* o atac DDOSs, integritat de dades i més qualitat, reducció d'errors humans, accés a la informació, preservació i protecció de la privacitat) i tecnològics (resiliència, seguretat, persistència, irreversibilitat i reducció del consum d'energia). Aquesta reflexió prèvia ens ha de dur a crear unes condicions de mercat que atorguin un valor afegit reputacional al Principat d'Andorra, que ens situïn a la primera línia d'interacció en un mercat digital global amb la seguretat jurídica necessària per constituir un entorn de referència que permeti desenvolupar les activitats que aquesta Llei regula.

La Llei s'estructura en tretze capítols i té trenta-quatre articles, tres disposicions addicionals, quatre disposicions transitòries i sis disposicions finals.

El capítol primer fa referència a les disposicions generals, estableix l'àmbit d'aplicació de la Llei, defineix els conceptes bàsics i la taxonomia d'aplicació a la Llei, i finalment en regula l'àmbit subjectiu.

El capítol segon fa referència als actius digitals, regula les emissions públiques i privades d'actius digitals, la representació digital d'actius, els *tokens* o avatars digitals, les diferents categories d'actius digitals i el règim de la seva disposició.

El capítol tercer fa referència a les entitats regulades dels participants en l'ecosistema *blockchain*, a la seva autorització, supervisió i control en la representació digital d'actius, al capital apropiat que han de tenir desemborsat en efectiu per exercir l'activitat, i a les assegurances de responsabilitat civil professional i d'administradors i directius necessaris per exercir l'activitat, i finalment determina els mecanismes de control intern per als diferents tipus d'activitat.

El capítol quart regula la llicència d'activitat, el procediment per al registre previ de l'activitat, el procediment de resolució de l'expedient de registre, l'obligatorietat de començar l'activitat, la revocació de la llicència d'activitat i l'exercici en si de l'activitat.

El capítol cinquè configura el règim jurídic de l'emissió de representacions digitals d'actius, la informació bàsica i addicional per a l'emissió, el prospecte o fulletó harmonitzat i el fulletó reduït, el règim del tancament oficial de l'emissió, les modificacions i vigència del fulletó, la publicitat i comunicacions del fulletó, la responsabilitat de l'emissió i el règim transitori dels fons obtinguts mitjançant l'oferta pública de *tokenització* digital d'actius.

El capítol sisè regula el règim jurídic dels partícips en la representació digital d'actius, concretament el de les plataformes de compravenda d'actius representats digitalment, el de les empreses de custòdia de representació digital d'actius i el règim jurídic d'altres activitats, amb especial menció als organismes d'inversió col·lectiva (OIC).

El capítol setè fa referència a la configuració i emissió del diner digital sobirà programable.

El capítol vuitè regula la descentralització d'ecosistemes i les noves formes de finançament descentralitzades o DeFi, i configura un règim particular de les activitats considerades com a especials.

El capítol novè regula els contractes legals intel·ligents o *smart legal contracts*, així com els *smart contracts* amb implicacions legals, i fa referència als sistemes de governança que hauran de tenir els participants en la representació digital d'actius.

El capítol desè regula l'AndorraDex o Andorra Digital Exchange com a plataforma de negociació d'actius digitals basats en la tecnologia *blockchain* i DLT i el seu organisme rector.

El capítol onzè regula la supervisió de les activitats per part de l'AFA, per part del Departament de Policia i pel ministeri encarregat d'Interior.

El capítol dotzè regula les infraccions i la seva classificació.

El capítol tretzè regula les sancions i la valoració de circumstàncies rellevants per a la seva ponderació.

La disposició addicional primera considera subjectes obligats quant a deures i obligacions les persones físiques i jurídiques que realitzen activitats financeres que operin amb actius digitals en els termes que ho són les entitats operatives del sistema financer, així com el veedor digital registrat en els termes que ho són els comptables externs, els assessors fiscals i els auditors.

La disposició addicional segona regula el règim tributari dels actius digitals.

La disposició addicional tercera té per objectiu protegir el sistema elèctric nacional, sense perjudicar la integració dels criptoactius dins dels seus usos i activitats particulars, és a dir, atendre al control específic de l'activitat de mineria sense perjudicar la integració general dels criptoactius dins dels diversos sectors (financer, industrial, de consum i altres).

La disposició transitòria primera regula les activitats iniciades amb anterioritat a la Llei i al seu termini de regularització corresponent.

La disposició transitòria segona estableix el termini transitori per facilitar l'estudi i anàlisi de les sol·licituds d'entitats noves i d'entitats que s'han de regularitzar, així per l'adaptació dels procediments de l'AFA i per la complexitat de la matèria.

La disposició transitòria tercera estableix el termini per a la creació d'un Registre de Veedors.

La disposició transitòria quarta insta al Govern a elaborar un Projecte de Llei de les emissions i la prestació de serveis vinculats als actius digitals que puguin considerar-se instruments financers.

La disposició final primera regula el termini per al desenvolupament reglamentari de la Llei.

La disposició final segona fa referència al desenvolupament reglamentari dels requisits i obligacions dels veedors digitals.

La disposició final tercera introdueix un nou capítol sisè a la Llei 10/2013, del 23 de maig, de l'Institut Nacional Andorrà de Finances.

La disposició final quarta preveu un règim supletori d'acord amb el Codi de l'Administració.

La disposició final cinquena estableix la necessitat de presentar el projecte de consolidació sobre les matèries regulades en la present Llei.

La disposició final sisena fa referència a l'entrada en vigor de la Llei.

Capítol primer. *Disposicions generals*

Article 1. *Àmbit d'aplicació objectiu*

És objecte de regulació de la Llei:

- a) La configuració taxonòmica dels actius digitals;
- b) la categorització dels actius digitals;
- c) el règim de les disposicions dels actius digitals, del poder de disposició i del dret de disposar-ne;
- d) els drets i les obligacions derivats de la configuració, estructuració, emissió, custòdia, intercanvi, transmissió i amortització dels actius digitals;
- e) el règim jurídic de les representacions digitals d'actius o *tokenització* d'actius dins el marc legal andorrà, les que s'emetin per part d'empreses registrades a Andorra, les que representin intercanvi de valor per la seva emissió, custòdia, negociació o comercialització d'aquests actius des de la jurisdicció del Principat d'Andorra, així com aquelles que es comercialitzin al Principat d'Andorra;
- f) els requisits i procediments aplicables a les activitats i transaccions que comportin, mitjançant la utilització de la tecnologia DLT i *blockchain* o similar, qualsevol tipus de representació digital d'actius, ja siguin tangibles o intangibles, de forma directa o indirectament, com també amb altres funcionalitats accessòries que puguin incorporar;
- g) els participants en la representació digital d'actius;
- h) els mecanismes de control intern dels participants en la representació digital d'actius;
- i) els esdeveniments de generació de *tokens* (EGT) i el seu règim jurídic;
- j) els fons obtinguts mitjançant l'oferta pública de *tokenització* digital d'actius;
- k) les plataformes de compravenda d'actius representats digitalment;
- l) les empreses de custòdia de representacions digitals d'actius;
- m) les altres activitats afins: l'assessorament en actius digitals, la gestió de carteres, altres serveis relacionats amb actius digitals, els serveis tangencials als emissors i els organismes d'inversió col·lectiva (OIC) en actius digitals;
- n) la potestat d'emetre diner digital sobirà programable (DDSP) o *Central Banc Digital Currencies* (CBDC);
- o) les finances descentralitzades o DeFi;
- p) les activitats tecnològiques d'estructuració i de planificació estratègica, jurídica i econòmica d'emissió, transferència, custodi o col·locació de representacions digitals d'actius que tractin d'eludir les normes d'obligat compliment dels mercats financers en la mesura que descentralitzin el control i la seva governança del supervisor o no s'ajustin als requisits per poder operar en el mercat sota autorització prèvia;
- q) les activitats considerades com a especials;

- r) els sistemes i mecanismes que permetin descentralitzar la gestió, administració i control mitjançant normes de consens i governança entre diversos participants, i que possibilitin pseudonimitzar el seu sistema de governança de les activitats i llurs responsabilitats;
- s) els *stablecoins* com a unitat digital de valor que difereix de les formes de diner existents (dipòsits, diner electrònic, etc.) i que es basa en mecanismes d'estabilització per minimitzar la fluctuació del seu preu enfront del preu de la divisa amb què es referencia;
- t) els contractes legals intel·ligents o *smart legal contracts* i els contractes intel·ligents amb efectes legals;
- u) el sistema de governança dels participants;
- v) la creació de l'AndorraDex o Andorra Digital Exchange;
- w) el sistema de supervisió, seguiment i control per part dels participants en la representació d'actius digitals, regulant un procediment administratiu específic per a l'autorització de les activitats i empreses de serveis que desenvolupin la seva activitat relacionada amb la DLT/*blockchain* dins del Principat d'Andorra, i
- x) les infraccions susceptibles de sanció i les sancions corresponents.

Article 2. Definicions i taxonomia

1. Són aplicables, als efectes d'aquesta Llei, les definicions 1-38 de l'article 3 de la Llei 35/2014, de 27 de novembre, de certificació i confiança electrònica, així com les següents:

39. "*Block*" o "Bloc": unitat agregada i immutable de dades mitjançant tecnologia de llibre registre distribuït, que està integrada per una col·lecció de transaccions, realitzades en un període concret de temps, amb una capçalera de bloc, que inclou, entre altres camps, un *hash* de la capçalera del bloc previ i un arbre de Merkle.

40. "*Blockchain*" o "Cadena de blocs": registre distribuït que conté blocs confirmats organitzats en una cadena seqüencial d'annexió emprant enllaços criptogràfics.

41. "*Block data*" o "Dades de bloc": dades estructurades que inclouen dades de bloc i una capçalera de bloc.

42. "*Block Header*" o "Capçalera de bloc": dades estructurades que inclouen un enllaç criptogràfic amb el bloc anterior, a menys que no existeixi aquest bloc anterior.

43. "*Blockchain System*" o "Sistema de cadena de blocs": sistema que implementa una cadena de blocs.

44. "*Confirmed*" o "Confirmat": acceptació de la inclusió d'un registre en un registre distribuït d'acord amb el seu protocol propi de consens.

45. "*Confirmed block*" o "Bloc confirmat": bloc que ha estat confirmat.

46. "*Confirmed transaction*" o "Transacció confirmada": transacció que ha estat confirmada.

47. "*Consensus*" o "Consens": acord entre nodes DLT relatiu al fet que 1) una transacció ha estat validada i 2) el registre distribuït conté un conjunt consistent i ordenat de transaccions validades.

48. "*Consensus mechanism*" o "Mecanisme de consens": normes i procediments per assolir el consens.

49. “*Cryptographic hash function*” o “Funció de resum criptogràfic”: funció que assigna una cadena de bits de longitud arbitrària a una cadena de bits de longitud fixa, de tal forma que sigui unidireccional o computacionalment inviable trobar qualsevol entrada que es correspongui amb una sortida preespecificada, i que sigui resilient a la col·lisió o computacionalment inviable trobar dues entrades diferents que es corresponguin amb la mateixa sortida.
50. “*Cryptographic link*” o “Vincle criptogràfic”: referència creada emprant tècniques de funció de resum criptogràfic que condueix a les dades.
51. “*Cryptography*” o “Criptografia”: disciplina que conté els principis, mitjans i metodologies per a la transformació de les dades amb l’objectiu d’amagar el seu contingut semàntic, prevenir el seu ús no autoritzat o prevenir la seva modificació no detectada.
52. “*Decentralized System*” o “Sistema descentralitzat”: sistema distribuït en què el control és repartit entre les persones o organitzacions que participen en l’operació del sistema.
53. “*Distributed Ledger*” o “Llibre registre distribuït”: registre compartit amb un conjunt de nodes DLT i sincronitzat entre nodes DLT emprant un mecanisme de consens.
54. “*Distributed Ledger Technology*” o “Tecnologia de llibre registre distribuït” o “DLT”: tecnologia que permet l’operació i ús de registres distribuïts.
55. “*DLT Address*” o “Adreça DLT”: valor que identifica un compte DLT implicat en una transacció.
56. “*DLT Network*” o “Xarxa DLT”: xarxa de nodes DLT que constitueixen un sistema DLT.
57. “*DLT Node*” o “Node DLT”: programari, giny o procés que participa en un entorn de llibre registre distribuït per processar o comunicar peces d’informació entre els participants.
58. “*DLT Platform*” o “Plataforma DLT”: conjunt d’entitats de processament, emmagatzematge i comunicació que proporcionen les capacitats del sistema DLT en cada node DLT.
59. “*DLT System*” o “Sistema DLT”: sistema que implementa un registre distribuït.
60. “*DLT User*” o “Usuari DLT”: entitat que empra serveis subministrats per un sistema DLT.
61. “*Distributed System*” o “Sistema distribuït”: sistema en què els components ubicats en ordinadors connectats en xarxa es comuniquen i coordinen les seves accions a través de la seva interacció.
62. “*Genesis block*” o “Bloc Gènesi”: primer bloc d’una cadena de blocs.
63. “*Hard fork*” o “Bifurcació dura”: canvi en una plataforma DLT en què els nous registres distribuïts o blocs creats pels nodes DLT, a partir de la nova versió de la plataforma DLT, no són acceptats com a vàlids pels nodes DLT en emprar versions antigues de la plataforma DLT.
64. “*Hash value*” o “Valor de resum criptogràfic”: cadena de bits resultant d’una funció de resum criptogràfic.
65. “*Immutability*” o “Immutabilitat”: propietat segons la qual el registre no pot ser modificat o eliminat un cop inserit en el llibre registre distribuït.

66. “*Interoperability*” o “Interoperabilitat”: capacitat de dos o més sistemes o aplicacions d’intercanviar informació i d’emprar la informació intercanviada.
67. “*Ledger*” o “Llibre registre”: magatzem d’informació que guarda registres de transaccions finals, definitives i immutables.
68. “*Ledger record*” o “Llibre registre distribuït”: llibre registre que conté registres transaccionals, valors de resum criptogràfic dels registres transaccionals o referències a registres transaccionals enregistrats en un registre distribuït.
69. “*Merkle tree*” o “Arbre de Merkle”: estructura de dades que han estat assignades amb un *hash* o resum criptogràfic, i combinades fins a una única i singular arrel de *hash* o resum criptogràfic que representa l’estructura sencera de dades.
70. “*Miner*”: node DLT dedicat a la mineria.
71. “*Mining*” o “Mineria”: activitat que, d’acord amb determinats mecanismes de consens, inicia, enregistra, crea o valida blocs o en fa una combinació.
72. “*Node*”: programari, giny o procés que participa en un entorn de llibre registre distribuït per processar o comunicar peces d’informació entre participants.
73. “*Nonce*” o “Número únic”: número o cadena de bits que s’utilitza en un conjunt d’operacions criptogràfiques.
74. “*On-chain*” o “En la cadena”: ubicat, realitzat o executat a l’interior d’un sistema de cadena de blocs.
75. “*On-ledger*” o “En el llibre registre”: ubicat, realitzat o executat a l’interior d’un sistema DLT.
76. “*Off-chain*” o “Fora de la cadena”: relacionat amb el sistema de cadena de blocs, però ubicat, realitzat o executat fora d’aquest sistema.
77. “*Off-ledger*” o “Fora del llibre registre”: relacionat amb un sistema DLT, però ubicat, realitzat o executat fora d’aquest sistema.
78. “*Peer-to-peer*” o “D’igual a igual”: formar part d’una xarxa de parelles de participants que es consideren entre si com a iguals i que comparteixen informació i recursos directament entre ells, sense que hagin de dependre d’una entitat central.
79. “*Permissioned*” o “Permissible”: que requereix autorització per realitzar una o diverses activitats concretes.
80. “*Permissioned DLT System*” o “Sistema DLT permissible”: sistema DLT que necessita permisos.
81. “*Permissionless*” o “No permissible”: que no requereix autorització per realitzar una activitat concreta.
82. “*Permissionless DLT System*” o “Sistema DLT no permissionat”: sistema DLT no permissionat o d’accés públic sense requerir permís.
83. “*Private DLT System*” o “Sistema DLT privat”: sistema DLT accessible únicament a un grup limitat d’usuaris DLT.
84. “*Public DLT System*” o “Sistema DLT públic”: sistema DLT l’ús del qual és accessible al públic.

85. “*Root node*” o “Node arrel”: node que no té un node progenitor.
86. “*Shared Ledger*” o “Llibre registre compartit”: registre distribuït en què el contingut és accessible a diverses entitats.
87. “*Sidechain*” o “Cadena lateral”: sistema de cadena de blocs que interopera amb un sistema de cadena de blocs independent associat per dur a terme funcions específiques en relació amb el sistema de cadena de blocs associat.
88. “*Smart contract*” o “Contracte intel·ligent”: programa informàtic emmagatzemat en un sistema DLT en què el resultat de qualsevol execució del programa és desat en el registre distribuït.
89. “*Subchain*” o “Subcadena”: cadena lògicament separada que pot formar part d’un sistema de cadena de blocs.
90. “*Timestamp*” o “Segell de temps”: paràmetre temporal variable que denota un moment temporal concret respecte a una referència temporal comuna.
91. “*Transaction*” o “Transacció”: unitat més petita d’un procés de treball, que constitueix una o més seqüències d’accions necessàries per produir un resultat que satisfaci les normes de governança i que suposa un intercanvi d’informació entre nodes.
92. “*Transaction record*” o “Registre transaccional”: registre que documenta tot tipus de transacció.
93. “*Wallet*” o “Moneder”: aplicació emprada per generar, gestionar, emmagatzemar o utilitzar claus privades i públiques, i que permet als usuaris del llibre registre distribuït poder fer transaccions.

2. És aplicable també, als efectes d’aquesta Llei, la definició següent, continguda a l’article 2 paràgraf 1 de la Llei 20/2014, del 16 d’octubre, reguladora de la contractació electrònica i dels operadors que desenvolupen la seva activitat econòmica en un espai digital:

j) Un contracte legal intel·ligent és un *script* o protocol computacional, codi o algorisme, escrit en llenguatge de programació, on els termes del contracte representen un acord de voluntats entre diferents parts amb plena capacitat d’obrar dins d’una mateixa xarxa i en relació amb una causa subjacent que l’empara, i que permet articular, verificar, executar, fer complir o controlar el compliment de les seves instruccions, accions o dades, de forma automatitzada o automatitzable, mitjançant un protocol de llibre registre distribuït descentralitzat o com a part d’una aplicació que s’executa en un llibre registre distribuït.

3. Als efectes d’aquesta Llei, s’entén per:

1. “Accessibilitat híbrida”: combinació d’accessibilitat amb permís i sense permís a un sistema DLT.
2. “Accessibilitat amb permís”: activitat que requereix, per ser executada, una autorització.
3. “Accessibilitat sense permís”: activitat que no requereix, per ser executada, cap autorització.
4. “Acord Monetari”: acord monetari entre el Principat d’Andorra i la Unió Europea, signat a Brussel·les el 30 de juny del 2011, publicat al *Butlletí Oficial del Principat d’Andorra*, núm. 79, de data 22 de desembre del 2011, i que entrà en vigor l’1 d’abril del 2012.

5. “Algoritme” o “algorisme”: sistema per solucionar una classe específica de problemes i que consisteix en un conjunt d'instruccions o passos a seguir per un ordinador a fi d'obtenir un determinat resultat o executar una tasca.
6. “Adreça”: identificador de caràcters alfanumèrics que utilitza una entitat per realitzar les transaccions o altres accions en *blockchain* o en un entorn de registre distribuït.
7. “*Application Program Interface*” o “API”: codi de programari que permet comunicacions entre sistemes independents, com ara programes computacionals i aplicacions, en la forma de missatge demanda-contestació.
8. “Aplicació”: conjunt estructurat de capacitats que proporcionen un valor afegit funcional amb el suport d'un o més serveis.
9. “Aplicació descentralitzada”: aplicació que s'executa en un entorn de computació distribuït i descentralitzat.
10. “Arbre de Merkle”: estructura de dades on aquestes han estat assignades amb un *hash* o resum criptogràfic i combinades fins a una única i singular arrel de *hash* o resum criptogràfic que representa l'estructura sencera de dades.
11. “Arbitratge”: la negociació d'un actiu amb la finalitat de treure un avantatge en la discrepància del seu preu des d'una persona o lloc a una altra persona o lloc.
12. “Bitcoin”: exemple de la utilització de *blockchain* seguint la prova de treball com a protocol.
13. “Bifurcació”: creació de dues o més versions diferents d'un registre distribuït mitjançant una bifurcació.
14. “Bifurcació dura”: canvi en el protocol o en les normes resultant d'una bifurcació que el fa no compatible amb el seu antecedent.
15. “Bifurcació suau”: canvi en el protocol o en les normes resultant d'una bifurcació que el fa compatible amb el seu antecedent.
16. “*Bit*”: subunitat de valor.
17. “*Block Height*”: en relació amb el bloc d'un llibre registre distribuït, el número de blocs que precedeixen al bloc en qüestió (veg.: el número de blocs entre el bloc i el Bloc Gènesi, que sempre té un bloc Height igual a zero).
18. “*Block Reward*” o “Bloc recompensa”: criptomoneda que s'atorga per una xarxa *blockchain* als miners escollits per cada bloc que han minat satisfactòriament.
19. “*Blockchain as a Service (BaaS)*”: categoria de servei *cloud* en què les capacitats que s'ofereixen al client del servei *cloud* estan desplegades i administrades en un entorn *blockchain* permetent l'habilitat del consens, contractes intel·ligents, transaccions, motors criptogràfics, dipòsit de registres de blocs, connectivitat i administració utilitzant tecnologia *blockchain* entre iguals o *peer-to-peer*.
20. “*Bounty*.” premi o recompensa, normalment una quantitat de criptomonedes, que es dona a una persona per encoratjar certs comportaments o com a recompensa per realitzar determinades tasques.

21. “*Burn*” o “Crema” o “Amortització” de *tokens*: destrucció d’un o més *tokens*. La crema de *tokens* pot ser utilitzada com a component de prova d’un model de consens, com a mecanisme de pagament de dividends o com a taxes o costos de transaccions.
22. “*Byzantine fault tolerance*”: propietat que fa que un sistema pugui continuar operant perfectament inclús en circumstàncies en què els seus components han fallat o en casos en què ho han intentat malfactors intencionadament.
23. “Cadena de bloc”: tipus de registre distribuït, compost per dades digitals registrades i ordenades en una successiva i creixent cadena de blocs, cadascun d’ells enllaçat criptogràficament i assegurat contra manipulacions i revisions posteriors.
24. “*Compliance*” o “acompliment”: submissió a requeriments específics preestablerts.
25. “Confirmació”: verificació i legitimació dels blocs en una cadena de blocs mitjançant els nodes. Quan un bloc ha estat verificat, aquest és acceptat i addicionat a la cadena de blocs, i les transaccions d’aquest bloc es consideren confirmades. El nombre de confirmacions que té una transacció augmenta amb cada subseqüent bloc que s’addiciona a la cadena de blocs.
26. “Contracte executat plenament”: execució d’un programa que succeeix en tots els nodes i que canvia el conjunt de bits que representen la informació amb valor, i que està emmagatzemada i encadenada dins del mateix contracte. Tots els nodes que contenen el contracte han d’executar el programa a fi de canviar el conjunt de bits que representen la informació amb el valor que incorpora.
27. “Contracte no executat plenament”: execució d’un programa que succeeix només en un node determinat (o en un conjunt de nodes) i que canvia el conjunt de bits que representen la informació que està emmagatzemada però que no està encadenada en el mateix contracte, sinó fora del contracte.
28. “*Crash fault tolerance*”: propietat que permet a un sistema continuar operant correctament inclús si hi ha components que han fallat.
29. “Criptografia de pany i clau” o “criptografia asimètrica”: criptografia on la clau pública — el pany— i la corresponent clau privada —la clau— s’utilitzen per xifrar i desxifrar, i on la clau pública es troba disseminada, i la clau privada és coneguda només pel propietari de la clau. Els usuaris poden accessòriament signar digitalment amb la clau privada, i la signatura pot ésser verificada per qualsevol mitjançant la corresponent clau pública.
30. “Criptogràfic *Nonce*” o “*Nonce*”: número arbitrari que s’utilitza només en comunicacions criptogràfiques.
31. “*DApps*” o “Aplicació descentralitzada”: programa digital que treballa en una xarxa entre iguals o *peer-to-peer* (P2P) d’ordinadors, i utilitza els contractes intel·ligents per accedir a la xarxa de tecnologia de registre distribuït i fa complir cada termini de l’acord entre ambdues parts.
32. “Delegació de prova de participació”: dins de la prova de participació, se seleccionen uns nodes en concret a fi que quan es produeixi un bloc el validin, en lloc de fer-ho la totalitat de la xarxa d’entorn al que pertanyen.
33. “Diner electrònic” o “*e-money*”: té el significat descrit a l’article 3.16 de la Llei 8/2018, del 17 de maig, dels serveis de pagament i el diner electrònic.

34. “Diner escritural”: dipòsits bancaris que tenen en compte les institucions de crèdit o el banc central, o les institucions d’*e-money*.
35. “Diner fiat”: qualsevol diner de curs legal designat com a tal i emès per una autoritat central, que s’empara en la confiança que es diposita en aquesta autoritat.
36. “Diner virtual”: representació digital de valor que ni ha estat emès per un banc central o autoritat pública, ni necessàriament està associat a diner fiduciari, però que pot ésser utilitzat per una persona natural o jurídica com a mitjà d’intercanvi i que pot ésser transferit, emmagatzemat i intercanviat electrònicament.
37. “*DLT Oracle*”: servei que confereix informació a un registre distribuït utilitzant dades externes al sistema d’aquest registre.
38. “Diner digital sobirà programable”: actiu digital o instrument digitalitzat emès per un banc central o una autoritat governamental amb el propòsit de fer-lo servir com a mitjà de pagament o com a unitat de compte en qualsevol tipus de transacció amb independència individual o global.
39. “Emissor”: entitat que ofereixi al públic o busqui l’admissió a negociació de qualsevol tipus d’actiu digital que sigui objecte d’una sol·licitud d’admissió o negociació subjecta a llicència al Principat d’Andorra. En cap cas no tindran la consideració d’emissors, als efectes d’aquesta Llei, les persones físiques.
40. “Ecosistema *blockchain*”: sistema digital o espai digital on els participants i els seus usuaris interactuen i es coordinen entre ells utilitzant *tokens*, tecnologia *blockchain* o DLT i sistemes de governança i consens.
41. “Estat d’origen”: Estat on l’emissor té el seu domicili social. En les emissions d’actius digitals oferts al públic per primera vegada o en la sol·licitud d’admissió a la negociació en un mercat regulat al Principat d’Andorra per part dels emissors, l’Estat d’origen serà, a elecció de l’emissor, el de l’oferent o el de la persona que en sol·licita l’emissió.
42. “Fons”: té el significat descrit a l’article 3.22 de la Llei 27/2018, de modificació de la Llei 8/2018, del 17 de maig, dels serveis de pagament i el diner electrònic, i a més incorpora el de criptomonedes i altres actius digitals transferibles.
43. “Funció *hash*”: funció que assigna una cadena de bits de longitud arbitrària a una cadena de bits de longitud fixa. Les funcions *hash* han de complir les propietats següents:
- a) unidireccional: és computacionalment inviable trobar qualsevol entrada que es correspongui amb una sortida preespecificada, i
  - b) resistent a la col·lisió: és computacionalment inviable trobar dues entrades diferents que es corresponguin amb la mateixa sortida.
44. “Governança”: sistema de direcció o control d’un ecosistema digital.
45. “Hashing”: mètode de càlcul d’un *output* relativament únic (anomenat *hash digest*) per un *input* de gairebé qualsevol mida (un fitxer, un text, una imatge, etc.). El mínim canvi de l’*input*, fins i tot un únic bit, suposa un *output digest* completament diferent.
46. “Interoperabilitat entre registres”: habilitat de dos o més protocols de registres distribuïts d’intercanviar informació i utilitzar-la.
47. “Mecanisme de consens”: normes i procediments pels quals s’aconsegueix el consens.

48. “Mecanisme d’incentius”: mètode que ofereix un premi o compensació per algunes activitats en relació amb l’operativitat del sistema de registre distribuït.

49. “Moneda” i “diner”: instruments que representen la funció d’intercanvi entre persones o organitzacions d’emmagatzematge de valor en el temps (diner) o d’unitat de compte o mesura (moneda).

50. “Moneda Fiat digitalitzada”: representació digital tant d’una moneda emesa per un banc central o una autoritat monetària governamental com de diner electrònic.

51. “Moneda fiduciària”: monedes o bitllets designats com a mitjà legal i diner electrònic d’un país acceptat com a mitjà de canvi en el país expedidor.

52. “Moneda virtual”: representació digital de valor no emesa ni garantida per un banc central ni per una autoritat pública governamental, no necessàriament associada a una moneda legalment establerta, que no té estatut jurídic de moneda o diner, però que és acceptada per persona física o jurídica com a mitjà de pagament, i que pot transferir-se, emmagatzemar-se i negociar-se per mitjans electrònics. Les monedes virtuals no s’han de confondre amb el diner electrònic, tal com es defineix a l’article 2, punt 2, de la Directiva 2009/110 / CE del Parlament Europeu i del Consell (1), en tant que no implica la generació d’un crèdit pel seu emissor; amb el concepte més ampli de «fons», tal com es defineix en l’article 4, punt 25, de la Directiva (UE) 2015/2366 del Parlament Europeu i del Consell (2), amb el valor monetari emmagatzemat en instruments exempts, tal com s’especifica en l’article 3, lletres k) i l), de la Directiva (UE) 2015/2366, ni amb les monedes de jocs, que només poden utilitzar-se en el context específic d’un joc. Tot i que les monedes virtuals poden utilitzar-se freqüentment com a mitjà de pagament, també podrien utilitzar-se amb altres fins i trobar aplicacions més àmplies, com ara mitjans de canvi, inversió, productes de reserva de valor o d’ús en els casinos en línia. L’objectiu d’aquesta Llei és abastar tots els possibles usos de les monedes virtuals o criptomonedes.

53. “Monedes locals” o “monedes complementàries”: en tant que són utilitzades en entorns molt limitats, com ara una ciutat o una regió, o per un grup reduït d’usuaris, no es consideren monedes virtuals.

54. “Ofereix”: el qui ofereix els actius digitals al públic.

55. “Oferta pública”: aquella comunicació a persones, de qualsevol forma i per qualsevol mitjà, que presenti la informació suficient sobre les condicions de l’oferta i dels actius digitals que s’ofereixin, de tal manera que permetin a l’inversor decidir l’adquisició o subscripció d’aquests actius digitals. S’inclou en la definició també la que es faci mitjançant serveis d’inversió.

56. “Organització autònoma descentralitzada” (“DAO” o “*Decentralized autonomous organization*”): entitat digital que administra actius i opera autònomament en un sistema descentralitzat, però que confia en tasques d’individus a fi de realitzar correctament certes funcions que d’altra manera no podria fer l’autòmat.

57. “Offchain”: relacionat amb un sistema *blockchain*, però localitzat, desenvolupat o desplegat fora d’aquest sistema.

58. “Participant”: aquell actor que pot accedir al llibre registre, ja sigui llegint registres o afegint registres al llibre.

59. “Permís”: acció permesa i autoritzable que s’atribueix a un usuari (per exemple, participar, llegir, escriure, executar, validar, vetar, delegar, admetre, distribuir, etc.).
60. “Principal beneficiari”: qualsevol persona que tingui un 10% o més d’una entitat o consorci o sigui el beneficiari del mateix percentatge.
61. “Prova de treball”: procés de consens per resoldre una dificultat d’un problema (en termes de cost i de consum de temps) que produeix un resultat que resulti fàcil per altres per verificar-lo correctament. La producció de la prova de treball és un procés aleatori amb baixa probabilitat on es necessiten, de mitjana, moltes funcions de prova i error abans que es generi una validació.
62. “Prova de representació”: procés de consens on, per arribar a un determinat consens, es necessita tenir una part representativa del total del sistema de distribució.
63. “Proveïdor de serveis de custòdia de moneders electrònics”: entitat que presta els serveis de salvaguarda de claus criptogràfiques privades en nom dels seus clients, per a la tinença, el dipòsit i la transferència de moneda virtual.
64. “Registre distribuït”: tipus de registre compartit, replicat i sincronitzat d’una manera distribuïda i descentralitzada.
65. “Sandbox”: entorn de proves controlat amb una duració limitada i un objectiu concret, que permet a les empreses amb idees innovadores testar els seus nous productes i serveis sota la supervisió del regulador.
66. “Sistema descentralitzat”: sistema distribuït en què el control és repartit entre les persones i organitzacions que participen en operar el sistema.
67. “Signatura”: utilització d’un parell de claus asimètriques que contenen dades xifrades per verificar un missatge o una transacció. Les dades es xifren utilitzant una clau privada i poden ésser desxifrades per un tercer utilitzant una clau pública per verificar el missatge enviat pel tenidor de la clau privada.
68. “Sistema de llibre registre distribuït amb permís”: sistema de llibre registre distribuït on els permisos són necessaris per mantenir i operar els nodes.
69. “Sistema de llibre registre distribuït sense permís”: sistema de llibre registre distribuït on els permisos no són necessaris per mantenir i operar els nodes.
70. “Sistema públic de llibre registre de distribució”: sistema de llibre registre distribuït que és accessible al públic per al seu ús.
71. “Sistema privat de llibre registre de distribució”: sistema de llibre registre distribuït que és accessible només a un limitat grup d’usuaris de DLT.
72. “Sotscadena”: cadena lògicament separada que forma part d’un sistema de cadena de blocs.
73. “Token”: representació digital de valor, ja sigui en forma d’interessos o de drets econòmics, de governança, de drets d’utilitat o de drets de consum, en un llibre registre distribuït de propietat que està protegit emprant criptografia a fi d’assegurar la seva autenticitat i a fi d’evitar modificacions o falsificacions sense el consentiment del seu propietari, i que sigui susceptible de ser emès, transferit, emmagatzemat i intercanviat electrònicament.

74. “*Tokenomics*” o “economia del *token*”: disciplina que tracta de l’economia en relació amb el llibre de registre distribuït basada en *tokens* com a unitat de valor.

75. “*Tokens no fungibles*” (“*TNF*”): aquella representació digital sencera i única d’actius.

76. “*Tumbler*”: sistema que barreja fons de criptomonedes amb el propòsit d’amagar l’origen dels fons.

Article 3. Àmbit d’aplicació subjectiu

1. L’exercici d’activitat econòmica, amb caràcter professional i habitual, és l’única activitat permesa en l’àmbit de la representació digital d’actius, i requereix l’obtenció prèvia de la corresponent llicència d’activitat en la forma determinada en aquesta Llei. Qualsevol exercici de l’activitat al Principat d’Andorra sense obtenir-ne la llicència és constituïu d’infracció i de sanció corresponent per part de l’Autoritat Financera Andorrana (AFA), amb independència d’altres tipus d’infraccions i sancions que corresponguin en funció del tipus objectiu que en constitueixi per raó de la matèria.

2. L’activitat subjecta a la Llei és aquella realitzada per qualsevol empresa registrada al Registre de Societats del Govern d’Andorra, i que serveixi per estructurar, iniciar, emetre, suportar, emmagatzemar, processar, validar, rebre, executar, transaccionar, comercialitzar, distribuir, transferir, dipositar, custodiar, negociar, controlar, administrar, destruir o qualsevol altra forma de participació en la representació digital d’actius des del Principat d’Andorra, així com totes aquelles que participin en desenvolupar, facilitar o mantenir qualsevol dels mecanismes de cooperació, a fi de descentralitzar, total o parcialment, qualsevol part de protocols o sistemes de governança que ho possibilitin.

Les persones físiques només podran realitzar aquelles activitats que s’hagin previst excepcionalment a la Llei.

3. Aquesta Llei és d’aplicació, en especial, a totes aquelles ofertes públiques de representacions digitals d’actius, sigui quina sigui la seva configuració, naturalesa jurídica i funcionalitat, que s’estructurin, iniciïn, emetin, suportin, emmagatzemin, processin, validin, rebin, executin, transaccionin, comercialitzin, distribueixin, transfereixin, dipositin, custodiïn, negociïn, controlin, administrin o destrueixin actius digitals al i des del Principat d’Andorra.

4. Queden excloses de l’aplicació d’aquesta Llei les emissions d’actius digitals que:

a) siguin ofertes gratuïtament; o

b) siguin creades automàticament mitjançant processos de mineria com a contraprestació pel manteniment de la DLT o la validació de les transaccions; o

c) siguin úniques i no fungibles amb altres actius digitals i així hagin estat programades d’origen; o

d) siguin instruments financers, d’acord amb la definició del punt 11 de l’article 2 de la Llei 8/2013, del 9 de maig, sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l’inversor, l’abús de mercat i els acords de garantia financera; o

e) siguin diner electrònic, d’acord amb la definició del punt 16 de l’article 3 de la Llei 8/2018, del 17 de maig, dels serveis de pagament i el diner electrònic.

5. Queda també exclosa de l'aplicació d'aquesta Llei la mineria directa i per compte propi, i la negociació directa i per compte propi d'actius digitals amb plataformes de negociació o amb plataformes de compravenda d'actius digitals quan sigui aquesta l'única activitat que es realitzi.

Capítol segon. Els actius digitals

Article 4. Les emissions d'actius digitals

1. Les emissions públiques i privades d'actius digitals

1. Les emissions públiques de representacions d'actius digitals requeriran el registre i l'autorització prèvia a la seva emissió i comercialització d'acord amb el que determina aquesta Llei. L'emissor pot ser individual, múltiple o mitjançant l'ús de contractes intel·ligents, però no en perdrà, en cap cas, la qualitat d'emissor als efectes de la Llei.

2. Una oferta pública d'adquisició de representació digital d'actius comprèn tant l'emissió pública d'actius digitals com la seva comercialització a tercers per compte de l'emissor amb el seu permís explícit.

3. Una emissió es considera pública quan s'adreça de forma oberta i pública; a persones que tinguin una informació bàsica de l'emissió que els permeti fer un judici informat sobre els drets i riscos associats als actius digitals, així com als proveïdors de serveis associats, a fi de preservar els drets dels inversors i les normatives legals d'abús de mercat vigents; i que aquestes persones compleixin amb els requeriments específics, quant a nombre d'inversors i quant als atributs específics del tipus d'inversors d'acord amb l'actiu digital corresponent.

4. Una emissió es considera pública també quan d'acord amb una altra normativa sigui preceptiu de publicar un prospecte o fulletó que reculli la informació qualificada que aquella en determini.

5. Es poden oferir i comercialitzar representacions digitals d'actius, i de forma pública al Principat d'Andorra o des del Principat d'Andorra, sempre que s'adrecin a clients professionals que, per la seva nacionalitat o residència fiscal, hi estiguin autoritzats simultàniament d'acord amb la legislació del Principat d'Andorra, així com amb la del país de residència de l'inversor a qui s'adrecin.

6. Es poden oferir i comercialitzar representacions digitals d'actius de forma pública quan s'adrecin tant a clients professionals com a clients minoristes, aquests últims en un nombre màxim de 150 persones, i amb un màxim d'emissió de 8.000.000 d'euros per emissió, el que es calcularà en un període de dotze mesos.

7. Les emissions d'actius digitals fins a l'import de 2.000.000 d'euros no requereixen autorització per part de l'Autoritat Financera Andorrana, tot i que els emissors hauran de registrar-les i aportar la documentació corresponent com si es tractés d'una oferta pública. En tot cas quedaran sotmeses al control, seguiment i monitorització corresponent de l'AFA en els mateixos termes que els altres tipus d'emissions.

8. Als efectes de la publicitat de les emissions d'actius digitals, es requerirà:

- a) l'anunci previ en un o més periòdics distribuïts al Principat d'Andorra, o en format electrònic en la pàgina web de l'emissor o de l'intermediari financer col·locador, o en format electrònic en la pàgina web o en format imprès en les oficines de la plataforma de compravenda en què se sol·liciti l'admissió o negociació;
- b) el seu registre i autorització davant de l'Autoritat Financera Andorrana, i
- c) la publicació del fulletó harmonitzat o reduït corresponent a l'emissió en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Quan es tracti d'emissions privades, se n'haurà de dipositar un fulletó harmonitzat o reduït a l'Autoritat Financera Andorrana per al seu registre.

9. Es considera privada una emissió d'adquisició de representació digital d'actius quan no es fa pública per cap mitjà ni se'n comercialitza ni negocia cap actiu digital de forma pública per compte de l'emissor.

10. No tenen la consideració d'inversió estrangera l'adquisició de béns mobles ni l'adquisició de drets sobre actius digitals, llevat que aquesta adquisició atorgui el dret a participar en el capital en societats andorranes, així com atorgui drets polítics en les mateixes, ambdues en una quantitat superior al 10% del capital social o dels drets de vot. Les qüestions de declaració posterior al Registre d'Inversions Estrangeres es regulen per les disposicions vigents en matèria d'inversions estrangeres al Principat d'Andorra, en especial la Llei 10/2012, del 21 de juny, d'inversió estrangera al Principat d'Andorra.

11. Les inversions en cartera que es vulguin efectuar mitjançant la subscripció de valors digitals representatius d'emprèstits, excepte els que es considerin inversions directes — emesos per persones jurídiques, privades o públiques— andorranes d'accions o participacions preferents que no incloguin el dret de vot i de participacions o accions en organismes d'inversió col·lectiva regulats en la normativa del sistema financer, són lliures i no estan subjectes ni al deure de sol·licitud d'autorització prèvia ni als deures de formalització i declaració previstos a la Llei 10/2012, del 21 de juny, d'inversió estrangera al Principat d'Andorra.

12. Les inversions en immobles que es vulguin efectuar mitjançant l'adquisició de la propietat i altres drets reals sobre immobles, i de les concessions administratives que suposin un ús privatiu de béns immobles, situats al territori del Principat d'Andorra, i que es realitzin mitjançant l'emissió digital d'actius, estaran subjectes a l'autorització prèvia del ministeri competent en matèria d'inversió estrangera si la participació estrangera en el capital social o en els drets de vot sigui igual o superior al 50 per cent, així com les que vulguin efectuar les persones jurídiques de nacionalitat estrangera, incloses les entitats públiques de sobirania estrangera, sempre que estiguin vinculades al desplegament de l'activitat de la persona jurídica.

13. Les altres formes d'inversió mitjançant la participació en contractes de comptes en participació, fundacions, cooperatives o comunitats de béns i que es realitzin mitjançant actius digitals necessitaran l'autorització prèvia del ministeri competent en matèria d'inversió estrangera si la participació estrangera en el capital social o en els drets de vot és igual o superior al 50 per cent, així com les que vulguin efectuar les persones jurídiques de nacionalitat estrangera, incloses les entitats públiques de sobirania estrangera, sempre que estiguin vinculades al desplegament de l'activitat de la persona jurídica.

2. Dels clients professionals i dels clients minoristes en actius digitals

1. Són clients professionals en actius digitals els clients professionals en els termes de l'article 32 de la Llei 8/2013, del 9 de maig, sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercats i els acords de garantia financera.
2. Són clients minoristes tots els clients que no es consideren clients professionals.

Article 5. La representació digital d'actius o tokenització

1. La representació digital d'un actiu o *tokenització* constitueix la creació de l'avatar digital o *token* que serveix d'enllaç digital amb l'actiu que representa, i pot constituir l'abstracció del seu valor econòmic, dels drets i obligacions que representa o del títol legal de l'actiu, tangible o intangible, de què es tracti, a fi de poder ser negociat en els mercats.
2. La representació digital d'un actiu en els sistemes de llibre registre distribuït té lloc quan la informació que incorpora és registrada oficialment i de forma irreversible, en un moment concret en el temps, en un repositori d'informació reconegut per la xarxa en la que opera i sota les regles de consens i governança que li són pròpies. En aquest precís moment s'entendrà que la transferència del dret de disposar adquireix efectes legals enfront de tercers i que qualsevol canvi o modificació del registre s'ha fet de bona fe i d'acord amb la llei que regula la seva governança.
3. Una representació digital d'un actiu comprèn des de la primària representació d'un actiu de forma nativa mitjançant la utilització de la criptografia i la tecnologia digital de llibre registre distribuït per al seu registre (avatar digital o *token*), fins la representació secundària, entesa com aquella que emmiralla digitalment una posició d'un inversor en un registre diferent d'un actiu o de la seva representació (*tokenització* d'actius).
4. La representació digital de l'actiu, tant físic com digital, tant fungible com no fungible, pot fer-se directament o per associació a un altre actiu subjacent o col·lateral, a una potencial reclamació d'exercici de drets o obligacions o a una responsabilitat que se'n derivi, amb independència de si es fa de forma descentralitzada o no, amb independència de si l'emissor és identificable o, *a priori*, no ho és i amb independència del valor, inherent o per representació, que es derivi de la seva funcionalitat dinàmica en el temps, i que pugui ésser generada, transferida, dipositada o intercanviada electrònicament.
5. Les representacions digitals d'un actiu poden conferir algun tipus de dret econòmic, de governança i d'accés a un producte o servei específic, mitjançant la utilització de la plataforma DLT/*blockchain* i de claus criptogràfiques, i poden fer-se servir de mitjà de pagament, de mitjà d'intercanvi, de propòsit d'inversió, de dipòsit de valor, d'unitat de compte o bé poden ésser un híbrid d'algunes de les funcionalitats anteriors, des de la seva emissió i al llarg de la seva existència.
6. Si la representació de l'actiu digital s'ha emès representant un actiu que estigui subjecte a determinats requeriments de forma o anotació en compte, el registre digital dels actius haurà d'interoperar amb el registre oficial de què es tracti a fi d'assegurar que els drets han estat transferits efectivament mitjançant l'intercanvi dels *tokens* que representen aquell actiu complint la formalitat de què es tracti en cada cas. En aquests casos els avatars digitals o

tokens no garanteixen la validesa jurídica de la representació de l'actiu, sinó simplement actuen com a mitjà de prova de la seva tinença.

7. La representació digital d'un actiu i el grau de participació subjecte a llicència són qualificats per l'Autoritat Financera Andorrana d'acord amb la seva substància entesa com a naturalesa jurídica i funcionalitat dinàmica.

Article 6. Categorització dels actius digitals

1. L'avatar digital o token

1. Un actiu és aquella unitat de dada, ítem, objecte o representació de valor, tangible o intangible, que pot ésser transferit d'una persona o lloc a una altra persona o lloc.

2. Un actiu criptogràfic és aquell actiu que representa una dada digital i està registrat d'alguna forma electrònica en un llibre registre distribuït i autènticat mitjançant criptografia. Els actius criptogràfics no tenen un emissor formal i han estat emesos i transferits exclusivament mitjançant un sistema de llibre registre distribuït o DLT, en què aquest juga un indispensable paper en el disseny de l'incentiu econòmic del subjacent registre distribuït o aplicació, de tal manera que la separació de l'actiu de la xarxa subjacent podria comprometre el sistema en el seu conjunt.

3. Un actiu digital és una representació intangible i digital de la propietat o dels drets i obligacions associats a un actiu criptogràfic, mitjançant un registre electrònic, una autenticació electrònica criptogràfica i l'ús de tecnologia de llibre registre distribuït o similar, subjecta a unes normes de consens en la xarxa en la que opera.

Un actiu digital o avatar digital o *token* neix de la representació de valor en forma digital o electrònica, mitjançant la tecnologia de llibre registre distribuït d'anotació en compte i l'ús de claus criptogràfiques, amb la finalitat de poder-se emetre, validar, dipositar, intercanviar, transferir o amortitzar.

Els actius digitals representen drets i obligacions codificats, fins i tot en actius nous, i poden executar-se automàticament. El seu accés i la signatura de transaccions per iniciar-ne la transferència de propietat es realitzen i controlen mitjançant claus criptogràfiques, que permeten interactuar amb altres actius digitals que siguin compatibles, i poden tenir diferents formes i característiques.

Un actiu digital pot tenir la funcionalitat de mitjà de pagament, de dipòsit o de propòsit d'inversió, d'unitat de compte o de mitjà d'accés a plataformes on s'ofereixin i comercialitzin productes o serveis.

Un actiu digital no constitueix en cap cas un acte iniciat pel pagador o pel seu compte o pel beneficiari, de col·locar, de transferir o de retirar fons, que s'englobi dins del marc regulat dels instruments de pagament.

Un actiu digitalitzat és aquell actiu en què la seva propietat o els drets associats a la mateixa són representats per un registre electrònic, inclòs el magnètic.

D'acord amb la naturalesa jurídica i la funcionalitat dinàmica en el temps de l'actiu digital, es configura la seva caracterització i els requisits de creació, emissió, transmissió, custòdia,

seguiment, supervisió i control per part de l'entitat reguladora, l'Autoritat Financera Andorrana.

4. La naturalesa jurídica dels actius digitals ve determinada per les seves característiques i la seva funcionalitat. La representació digital d'un actiu, en funció de les seves propietats, utilització, naturalesa i drets i obligacions associats, permet la seva classificació dinàmica al llarg del temps i fa que un actiu digital neixi amb una categorització i es transformi en una o més categories d'actius digitals i esdevingui híbrid.

5. En funció d'aquesta categorització dels actius digitals, els seran d'aplicació determinades formalitats prèvies quant a la seva emissió, custòdia, intercanvi i transmissió, i quant als requeriments d'autorització de llicència pels seus intermediaris per prestar serveis de comercialització, custodi, *tokenització* i serveis accessoris.

6. La categorització de les representacions digitals és competència exclusiva de l'Autoritat Financera Andorrana i es farà d'acord amb el procediment administratiu corresponent i tenint en compte les seves característiques, la seva naturalesa jurídica i la seva funcionalitat, en funció del propòsit econòmic i en funció de la seva estructura i altres característiques tecnològiques i de risc de l'emissió que consideri rellevants.

7. L'Autoritat Financera Andorrana podrà requerir la informació addicional que li sigui necessària a fi d'emetre un judici de valor sobre la naturalesa jurídica i funcionalitat de la representació digital i de l'activitat que qualsevol partícip vulgui desenvolupar al Principat d'Andorra.

2. Categories i subcategories d'actius digitals

Les categories i subcategories d'actius digitals que la Llei regula són:

1. Diner digital emès per l'autoritat governamental competent o per un banc central: Diner digital sobirà programable (DDSP)

És una forma de representació digital de diner, emès, sense que sigui preceptiu que sigui amb tecnologia DLT/*blockchain*, per un banc central o autoritat governamental competent, amb valor monetari, electrònicament dipositat, que representa un mitjà de pagament amb caràcter alliberador d'obligacions i que pot ésser intercanviat, entre iguals o *peer-to-peer* (p2p) o d'una manera descentralitzada, i que no té cap valor intrínsec en tant que el seu valor està determinat per l'oferta i la demanda del mateix en el mercat i la confiança en l'autoritat central emissora.

Pot ésser de dos subtipus:

1.1. Diner digital sobirà dipositari (DDSD)

Diner digital que es podrà oferir a qualsevol persona i corporació en la forma de dipòsit central al banc central o en dipòsit en comptes segregats en entitats financeres oberts a nom de l'autoritat governamental sobirana. Requerirà verificació per part de l'entitat que tingui el *token* en dipòsit.

1.2. Diner digital sobirà e-payment (DDSEP)

Diner digital que serveix de mitjà de pagament i compensació com a diner digital, emès pel banc central o autoritat governamental sobirana i destinat al públic en general. No requerirà verificació per part d'un tercer.

2. Tokens emesos per entitats privades identificades o identificables

No constitueixen diner digital sobirà programable ni diner fiat.

Poden ser de dues classes:

2.1. Criptomonedes

Categoria de monedes virtuals que no tenen la consideració de diner digital sobirà, normalment emeses i controlades de forma no individual pels seus desenvolupadors, i que s'utilitzen i són acceptades pels membres d'una comunitat virtual.

Poden ser de dos tipus:

2.1.1. Criptomonedes tradicionals sense subjacent o criptocoins o tokens de pagament

Són representacions digitals de valor emeses per un desenvolupador privat i denominat amb la seva pròpia unitat de compte, que no està garantit per part de cap autoritat governamental o banc central, i que no incorpora cap referència ni té cap relació amb cap altre actiu per a la seva emissió, la finalitat de la qual és que sigui utilitzat, ara o en un futur, com a mitjà de pagament per adquirir coses o serveis o per transferir valor.

2.1.2. Stablecoins o Stabletokens

Són unitats digitals de valor que no tenen una forma específica de diner fiduciari i que en ésser referenciades a un actiu o a una combinació de diversos actius monetaris subjacents, físics o digitals, tenen la funcionalitat de:

- a) una estabilitzadora a fi de minimitzar el seu preu en relació amb el diner fiat;
- b) mitjà de pagament;
- c) dipòsit de valor alternatiu o d'assegurança funcional d'ingressos mitjançant la col·lateralització d'actius menys volàtils, o
- d) una combinació de les anteriors.

Depenent de l'existència o absència d'un emissor responsable de la reclamació associada a l'*stablecoin*, de descentralització o centralització de la responsabilitat de la iniciativa de l'*stablecoin*, o del subjacent que fonamenta el valor de l'*stablecoin* i del mecanisme d'estabilització en la moneda de referència, poden ser de tres tipus:

2.1.2.1. Stablecoins de fons monetaris o fons tokenitzats o Fiat-basket stablecoins

Són aquells actius digitals que tenen per col·laterals fons monetaris de diner fiat, i en els que l'emissor està identificat i és el responsable de la guarda i custòdia del col·lateral, ja sigui directament o mitjançant un tercer, i que han estat emesos contra el dipòsit de fons en diner fiduciari en una institució financera.

Són *stablecoins* regulats, a més, dins de l'àmbit regulat vigent del diner electrònic i dels instruments de pagament, així com per la normativa d'inversions col·lectives de fons. Hauran de poder-se cancel·lar en qualsevol moment a requeriment del tenidor que tingui plenament el dret de disposició del *token* i han de ser amortitzables 1:1 amb paritat del valor monetari del subjacent. Aquests *tokens* no podran retribuir-se amb interès ni atorgar cap altre benefici durant la durada de la seva tinença. Tenen la funcionalitat de ser mitjans de pagament o dipòsit de valor.

Poden ser de tres subtipus:

2.1.2.1.1. Electronic money stablecoins o e-money tokens

Si tenen la funció de servir de mitjà de pagament.

2.1.2.1.2. Fiat-basket stablecoins

Si tenen la funció de dipòsit de valor alternatiu.

2.1.2.1.3. Híbrid money stablecoin

Si tenen diverses funcions alhora.

2.1.2.2. Stablecoins d'actius col·lateralitzats

Són aquells actius digitals suportats per actius o unitats d'actius diferents del diner fiat, ja sigui perquè són col·lateralitzats mitjançant actius tradicionals o mitjançant altres actius digitals diferents del diner fiat o del diner digital. Tenen la funcionalitat de ser un dipòsit de valor. L'amortització d'aquests actius digitals pot fer-se amb diner fiat o amb altres actius col·lateralitzats. Els ingressos del *pool* s'obtenen del pagament d'interessos, dels col·laterals o de les subhastes de deute.

L'amortització dels *stablecoins* pot ser voluntària, on l'ordre d'amortització reverteix en l'ordre de l'emissió i es reemborsa el col·lateral, o pot ser obligatòria, quan el valor del col·lateral estigui per sota de la ràtio de cobertura especificada en les regles de la iniciativa de l'*stablecoin*. L'usuari té dret a completar la ràtio de cobertura corresponent i si no ho fa, un contracte intel·ligent o *smart contract* liquidarà el col·lateral.

Poden ser de dos subtipus:

2.1.2.2.1. Off-chain stablecoins col·lateralitzats

Els actius col·lateralitzats poden ser de qualsevol tipus (béns, accions, bons, derivats, actius digitals, etc.), llevat del diner fiat, i inclouen aquells actius que no puguin ésser emmagatzemats digitalment, com ara les *commodities* o els actius immobiliaris. Tenen un

emissor identificat, estaran dipositats en una tercera entitat a fi de mantenir-los en custòdia i estaran en possessió de l'emissor només fins que l'usuari no amortitzi els *stablecoins*.

Els beneficis de la venda del col·lateral s'utilitzaran per recomprar la corresponent quantitat de *stablecoins* al mercat i s'amortitzaran o cremaran. Els ingressos de l'import del procés de recompra que excedeix el valor dels *stablecoins* emesos per la posició deutora del col·lateral s'abonaran a l'usuari que inicialment va posar el col·lateral. Es podran cobrar comissions d'amortització, que es deduiran de la posició líquida del col·lateral. Si s'amortitza un *stablecoin* abans que la posició del col·lateral baixi del valor associat a la unitat associada de l'*stablecoin*, el conjunt de la iniciativa col·lateralitzada no es veurà afectat.

2.1.2.2. On-chain stablecoins col·lateralitzats

Són aquells actius digitals que tenen com a subjacents altres actius digitals diferents del diner fiat, que seran representats i registrats directament en un registre distribuït de forma descentralitzada i no dependran d'un emissor ni d'un custodi per reclamar-los.

Els usuaris podran auditar el contracte intel·ligent i, fins i tot, col·laborar en el manteniment de la iniciativa. Es podrà ajustar el mínim nivell de col·lateralització o col·lateralització necessària per obtenir un *stablecoin*, sobre la que es basa la liquidació de la posició del col·lateral, així com canviar el conjunt de col·laterals elegibles, i aturar la iniciativa i liquidar la garantia als tenidors de monedes estables d'acord amb una opció predeterminada.

El contracte intel·ligent podrà vendre la garantia, prèviament vinculada als *stablecoins* amb garantia insuficient, a canvi de drets sobre futurs ingressos. Si queda alguna garantia sobrant, es tornarà al propietari original, prèviament descomptada una penalització per no aportar els col·laterals en garantia dels *stablecoins*.

En aquestes iniciatives el custodi del col·lateral no estarà centralitzat i el contracte intel·ligent no disposarà de potestat sobre els actius col·lateralitzats, sinó que necessitarà suficients recursos per recomprar els *stablecoins* que hi hagi en circulació i amortitzar-los o cremar-los i associar-los al que hi ha col·lateralitzat en excés.

2.1.2.3. Stablecoins algorítmics

Són aquells actius digitals en què els contractes intel·ligents programats o els protocols es basen en expectatives de l'usuari com a subjacent amb el propòsit de mantenir un valor estable mitjançant l'estabilització programada de l'emissió i l'amortització dels *stablecoins* en funció de la demanda dinàmica i amb l'objectiu preestablert de paritat preprogramada a fi de mitigar la volatilitat del seu preu.

No disposen de col·lateral subjacent i el seu valor es basa en la pura expectativa del valor de mercat futur, i tenen la funcionalitat de ser un mitjà de pagament o un dipòsit de valor.

2.2. Tokens privats

Són representacions digitals d'actius emesos per entitats no governamentals o bancs centrals i controlats de forma individual pels seus desenvolupadors.

Poden ser de tres tipus:

2.2.1. Security tokens o instruments financers digitals

Són instruments financers digitals o *security tokens* els que, a més a més de tenir la consideració estricta d'instruments financers d'acord amb l'article 2.11 de la Llei 8/2013, del 9 de maig, sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera, han estat emesos electrònicament mitjançant l'ús de la criptografia i la tecnologia *blockchain* o la tecnologia de llibre registre distribuït o una altra de similars característiques.

S'exclou de la seva categorització els que constitueixin instruments de pagament d'acord amb la Llei 8/2018, del 17 de maig, dels serveis de pagament i el diner electrònic.

2.2.2. Tokens d'utilitat o consum

Són aquelles representacions digitals amb què l'emissor confereix accés, present o futur, a un producte, servei o plataforma, i que mitjançant el seu intercanvi s'hi pot tenir accés o arribar a consumir-los, amb descomptes o sense sobre el preu corrent de mercat, on es pot obtenir un premi o un pagament en funció de les activitats que es duguin a terme, sempre que no constitueixi un instrument financer o un instrument de pagament d'acord amb la normativa del Principat d'Andorra. Si els *tokens* són emesos abans que el producte, servei o plataforma estigui disponible per operar, aquests *tokens* no es podran transmetre a tercers fins que estiguin plenament disponibles per al seu consum o accés al servei que incorporen.

2.2.3. Tokens emesos per entitats privades no identificades o no identificables

Són aquelles representacions digitals d'actius de qualsevol de les categories anteriors en què l'emissor ha estat pseudonimitzat per qualsevol mitjà; o no s'ha acreditat i registrat davant de l'Autoritat Financera Andorrana, o és anònim perquè ha estat impossible fer-ne una associació amb algun emissor.

En aquests casos es consideraran emissors, en tant que cooperadors necessaris, els nodes que operin, processin, validin o mantinguin les transaccions o els registres dins el territori del Principat d'Andorra, i que contribueixin com a empreses de serveis a desenvolupar o col·laborar a desenvolupar, facilitar, mantenir, processar, validar i operar qualsevol mecanisme de cooperació a fi de descentralitzar aquelles parts de protocols o sistemes de governança, i que amb l'exercici fragmentat d'aquestes funcionalitats, ni que sigui de forma provisional, tractin d'eludir el compliment de la normativa legal del Principat de representació digital d'actius, en tant que siguin necessaris estructurar, iniciar, emetre, suportar, emmagatzemar, processar, validar, rebre, executar, transaccionar, comercialitzar, distribuir, transferir, dipositar, custodiar, negociar, controlar, administrar, destruir o qualsevol altra forma de participació al o des del Principat d'Andorra, així com totes aquelles representacions digitals d'actius d'emissors no identificats o identificables que estiguin adreçades a qualsevol nacional andorrà o resident al Principat d'Andorra.

2.2.4 Tokens híbrids o tokens duals

Són aquelles representacions digitals d'actius que tinguin una naturalesa jurídica o funcionalitat que correspongui a més d'una categoria, no només en la seva emissió sinó al

llarg de la seva vida. En aquest cas tindran la consideració d'instruments financers digitals o instruments de pagament digitals si recullen alguna de les característiques que els són pròpies d'acord amb aquesta Llei, i en requeriran les autoritzacions preceptives i el compliment dels requisits legals vigents en cada moment. Si no és així, s'emmarcaran en cadascun dels casos que correspongui a criteri de l'Autoritat Financera Andorrana.

Article 7. La disposició dels actius digitals

1. La persona major d'edat que tingui la possessió del dret de disposar es considera a efectes legals que és el tenidor del dret que representa el *token* o actiu digital respecte a la persona obligada.

2. El tenidor de la clau o claus criptogràfiques, en cas de ser més d'una, de l'actiu digital és qui té el poder de disposició i el dret de disposar-ne, sempre que no s'hagi limitat la seva disposició per un tercer.

3. La disposició del *token* o actiu digital suposa la disposició dels drets i de les obligacions que incorpora.

4. Es pressuposa a efectes legals, ans prova en contrari, que l'actual tenidor va obtenir la propietat del *token* d'una persona que també tenia el poder i el dret de disposar-ne com a propietari i que el va adquirir de bona fe.

5. S'entén per disposició d'un actiu digital:

a) La transferència del dret de disposar del *token*, o

b) del justificant del valor que representa, o

c) del dret d'usdefruit del *token*.

6. Per disposar d'un *token* o actiu digital cal que aquest estigui emès en un llibre registre distribuït, i que es tingui plenament i exclusivament el poder de disposar-ne. En tot cas, la disposició i transferència del *token* requerirà l'acord unànime entre la part que el transfereix i la part que el rep. Si s'ha disposat d'un *token* sense cap motiu, la revocació de la transacció s'haurà de considerar causa d'un enriquiment injust del que l'hagi rebut.

7. La disposició del *token* és d'obligat compliment des que la transferència s'hagi activat mitjançant l'inici de la transacció en registre en un llibre registre distribuït, i fins i tot abans que la seva transferència sigui executiva en els casos en què requereixi validació per part d'un tercer. En el cas que no s'arribi a confirmar la disposició del *token* o actiu digital mitjançant la seva validació per part d'un tercer que així ho requereixi el protocol de consens, si aquesta és requisit de naixement de la disposició del dret i obligacions que incorpora, s'entendrà que aquests no s'han disposat fins que la validació corresponent es produeixi. Si no s'arriba a produir mai la validació, els *tokens* hauran de ser retornats al propietari originari de la transacció.

8. Els *tokens* poden tenir incorporades d'origen limitacions temporals del seu poder de disposició, que impedeixin que el *token* o actiu digital pugui ésser disposat abans d'una determinada data, tot i que pugui gaudir dels seus beneficis en tant que el tenidor tingui el dret de disposar-ne i els drets associats al *token*.

9. El dret de disposar del *token* també es pot veure limitat de forma sobrevinguda per diverses causes com són:

- a) La copropietat
- b) La penyora
- c) L'embargament
- d) L'usdefruit
- e) L'herència jacent
- f) La pèrdua
- g) El robatori
- h) Per sentència judicial ferma

En aquests casos el dret de disposar quedarà condicionat a l'aixecament de la limitació de disposició que el va originar mitjançant l'acreditació corresponent en cada cas.

10. El registre electrònic transferible que representa el *token* és funcionalment equivalent a la transferència del document o instruments que representa si:

- a) el registre conté la informació requerida necessària del document transferible o instrument,
- b) el registre electrònic és capaç de ser subjecte a control des de la seva creació fins que tingui efectes legals o validesa enfront de tercers, i si
- c) manté la integritat del registre electrònic.

11. La persona que té el dret de disposar del *token* té el control exclusiu del registre electrònic transferible i aquest l'identifica com la persona que en té el control.

Capítol tercer. Les entitats regulades

Article 8. Els participants en la representació digital d'actius

Els participants en el mercat de representació digital d'actius als efectes d'aquesta Llei són els següents:

- a) Els emissors
- b) Els proveïdors de serveis als emissors
- c) Les plataformes d'intercanvi
- d) Els moneders i els custodis
- e) Els inversors/usuaris
- f) Els serveis de consum
- g) El veedor digital registrat
- h) Els nodes

i. Els emissors (EM)

1. Són emissors aquelles persones jurídiques, organitzacions o institucions que, amb caràcter professional i habitual, emeten un *token* o una representació digital d'un actiu per a l'ús de tercers, per al seu consum o per accedir a un servei.
2. Els emissors emetran els *tokens* de forma pública mitjançant els esdeveniments de generació de *tokens* (EGT), a través dels quals els emissors reben diners o actius digitals a canvi de *tokens* o representacions digitals d'actius.
3. Només les entitats bancàries podran emetre els *tokens* com a mitjà de liquidació o com a representació de divisa paritària.

ii. Els proveïdors de serveis tangencials als emissors (PST)

Són proveïdors de serveis tangencials als emissors aquells actors de mercat que faciliten, processen, verifiquen, validen, afegixen, mantenen o proveeixen qualsevol infraestructura o servei als emissors d'un *token* d'acord amb unes normes o un protocol de consens preestablerts.

Són també proveïdors de serveis als emissors aquells actors de mercat que donen assessorament als emissors, ja sigui criptogràfic, electrònic, magnètic, econòmic, de disseny del *token*, d'arquitectura tècnica, d'estratègia, de màrqueting i comercial, legal, d'estructuració econòmica o d'auditoria.

L'emissor haurà d'identificar, en l'expedient de llicència prèvia d'activitat així com en el decurs del compliment de les obligacions com a subjecte obligat en tant que emissor, tots els serveis tangencials que hagi contractat per a l'emissió i comercialització dels actius digitals.

iii. Les plataformes d'intercanvi (PI)

Les plataformes d'intercanvi són aquelles que donen serveis de negociació, compra, venda o intercanvi de *tokens* per qualsevol tipus de diner emès per un banc central o d'actius digitals per altres tipus de *tokens*. Poden ésser centralitzades (tenen en dipòsit els actius digitals per compte del client) o descentralitzades (el client és qui té el custodi dels actius digitals). Les centralitzades podran oferir serveis OTC (mercat no reglamentat) i les descentralitzades podran oferir serveis d'igual a igual a fi que els participants puguin comprar i vendre directament *tokens* entre ells, ja sigui mitjançant contractes intel·ligents en un *pool* de liquiditat o entre ells.

Es considera com a *pool* de liquiditat aquella plataforma descentralitzada en què es dona liquiditat mitjançant *swaps* o intercanvis d'actius digitals en qualsevol moment mitjançant l'aportació de *tokens* a un contracte intel·ligent a canvi d'un incentiu a fi de mantenir invariable la liquiditat o *invariant* (número resultant de multiplicar el nombre d'un *token* al *pool* pel nombre de l'altre *token* ($XXXPool * YYYYPool = invariant$)).

iv. Els moneders (MS) i els custodis (CS)

Són plataformes que, amb caràcter professional i habitual, i mitjançant serveis de programari o de maquinari, s'utilitzen per mantenir segurs els actius que contenen, i

permeten mitjançant la utilització de claus públiques i privades la seva administració amb el format de comptes comptables d'actius. Els actius digitalitzats poden ésser custodiats per part del propietari dels actius digitals o bé per una tercera entitat, i poden custodiar-se mitjançant un servei basat en la web o mitjançant un USB que emmagatzemi fora de línia o requereixi identificadors personals biomètrics o microxips per desbloquejar-lo.

v. Els inversors/usuaris

Un inversor ho és en tant que adquireix el *token* amb la intencionalitat de mantenir-lo o de canviar-lo per diner fiat o per un actiu digital, i amb la intenció d'obtenir-ne un retorn econòmic.

Un usuari ho és en tant que adquireix el *token* per tenir-lo per al seu consum mitjançant l'intercanvi per béns o serveis.

Els inversors poden ésser classificats com a client professional o com a client minorista.

vi. Els serveis de consum (SC)

Els serveis de consum són aquelles persones o organitzacions que tenen actives les infraestructures i faciliten la sostenibilitat dels actius digitals, com ara els creadors de mercat, els serveis comercials i de pagament, les firmes de recerca i anàlisi i els serveis d'informació, així com altres que es puguin identificar en l'aplicació de la Llei:

a) Els creadors de mercat són els participants de liquiditat i els principals operadors de compra i venda d'actius digitals. Només podran ser creadors de mercat aquelles entitats operatives del sistema financer andorrà.

b) Els serveis comercials i de pagament són els que actuen entre empreses, serveis financers i sistemes o plataformes de *tokens*, a fi de donar-los els serveis de transferències de diners, serveis de pagament P2P (*peer-to-peer*) o B2B (*business-to-business*), de donar-los serveis de compra, manteniment i intercanvi de serveis bancaris digitals, o bé de facilitar el pagament al punt de venda (caixers).

c) Els brokers actuen com a serveis d'inversió amb el propòsit de rebre, transmetre i executar per compte dels clients les ordres dels clients en relació amb un o més actius digitals. Reben a canvi una intermediació per l'execució de la compra o la venda.

d) Les firmes de recerca i anàlisi proporcionen informacions fiables i transparents en forma d'opinions imparcials basades en dades dins del mercat criptó.

e) Els serveis d'informació són canals de comunicació mitjançant la difusió de notícies, entreteniment, educació, dades o promoció de missatges.

vii. El veedor digital registrat (VDR)

1. Totes les emissions digitals d'actius hauran de designar un veedor digital registrat, i aquest haurà d'acceptar el càrrec en l'emissió, que tindrà les funcions següents:

a) La interlocució administrativa entre l'emissor i l'Autoritat Financera Andorrana.

b) L'assessorament sobre la idoneïtat dels requisits i el suport necessari a les emissions en relació amb la incorporació d'actius digitals als respectius mercats. Amb aquesta finalitat

elaborarà un informe que n'acrediti el compliment, així com posteriors informes sobre les actuacions en el mercat.

c) La informació al mercat mitjançant comunicació a l'AFA quan adverteixi de forma probable que els ingressos o les despeses previsionals o estimacions tingudes en compte en l'emissió poden ser significativament diferents dels previstos o estimats.

d) La vigilància i el seguiment del correcte compliment per part dels emissors de les obligacions establertes per la normativa que resultin d'aplicació.

El veedor registrat estarà subjecte a llicència prèvia d'activitat i serà supervisat per l'AFA, la qual crearà un registre d'altres i baixes dels veedors que es farà públic a la web de l'AFA.

En tot cas, hauran de tenir qualificació i experiència en l'activitat que li és pròpia i hauran d'indicar les relacions i vinculacions que mantinguin amb les companyies que els designin com a veedors, indicant els procediments i mecanismes que hagin aliat a fi de salvaguardar la seva independència respecte a les empreses que assessoren.

2. El veedor digital registrat podrà ser tant persona física com persona jurídica. En aquest darrer cas, s'haurà de registrar a l'Autoritat Financera Andorrana una persona física, com a mínim, en representació d'aquesta com a veedor digital. En tot cas, el veedor digital registrat ha de ser advocat o economista col·legiat, i ha de tenir la nacionalitat o la residència fiscal al Principat d'Andorra.

viii. Els nodes (NS)

1. Els nodes poden realitzar diferents funcions depenent del rol que desenvolupin. Mitjançant la funció de mineria, poden facilitar el consens i protegir i mantenir el llibre registre distribuït. També poden tenir altres funcions com ara les de verificació d'un pagament o verificació d'identitat als efectes de la prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme, així com d'altres que depenen del tipus de *blockchain* que s'utilitzi i del rol que s'assigni a cada node.

2. Si els nodes han de servir per donar suport a la generació de registres amb valor probatori, hauran de garantir totes aquelles mesures tècniques i organitzatives apropiades a les transaccions, incloent-hi els models de governança i consens, la sincronització horària, la seguretat criptogràfica, la certificació de programari, l'ús de programari de font oberta o l'autorització administrativa per fer una bifurcació. En aquest cas, els nodes s'hauran de registrar a l'AFA i els serà d'aplicació l'efecte jurídic sobre les marques de temps electròniques, d'acord amb l'article 17 de la Llei 35/2014, de 27 de novembre, de certificació i confiança electrònica.

Article 9. Autorització, supervisió i control dels participants en la representació digital d'actius

1. Autorització, registre, supervisió i control

Queden sotmeses a autorització, registre, supervisió i control de l'Autoritat Financera Andorrana les persones físiques o jurídiques que desenvolupen, de forma professional i

habitual, les activitats subjectes a llicència segons la present Llei, així com les emissions de representació d'actius digitals dins del Principat d'Andorra.

2. Activitats subjectes a llicència

1. Constitueixen activitats subjectes a llicència prèvia les següents:

- a) Les emissions de representació d'actius digitals.
- b) La custòdia i administració dels actius digitals per compte de tercers.
- c) Les plataformes de compravenda d'actius digitals que realitzin funcions de negociació que serveixin de contrapartida directa entre dues parts.
- d) Les plataformes de compravenda d'actius digitals que comprin i venguin actius digitals per compte del client.
- e) Les plataformes de compravenda d'actius digitals per diner fiat de curs legal.
- f) Les plataformes de compravenda d'un actiu digital o més per altres actius digitals.
- g) L'execució d'ordres d'actius digitals per compte de tercers.
- h) La recepció i la transmissió d'ordres d'actius digitals per compte de tercers.
- i) La participació en la facilitació de serveis financers en relació amb l'emissor d'un esdeveniment de generació d'actius digitals.
- j) La col·laboració en el processament o validació de transaccions d'una DeFi.
- k) El veedor digital.

2. Quan els participants subjectes a llicència, ja sigui en nom propi o per compte de tercers, vulguin desenvolupar activitats empresarials que tinguin relació amb la representació digital d'actius, hauran d'adreçar-se a l'Autoritat Financera Andorrana a fi d'obtenir, de forma prèvia a l'inici de les activitats per primer cop, la seva autorització corresponent. Així mateix, aquests hauran d'ajustar l'activitat al tipus de llicència d'activitat que li correspongui en funció de la qualificació que en faci l'Autoritat Financera Andorrana.

3. Registre especial d'actius digital d'accés al públic

1. L'Autoritat Financera Andorrana mantindrà un registre especial d'actius digital amb el caràcter d'accés públic, que disposarà de la informació següent sobre els participants en la representació digital d'actius:

- a) Dades identificatives de l'entitat registrada per tipus d'activitat i data d'autorització.
- b) Entitats suspeses d'activitat temporalment o definitivament.
- c) Revocacions de llicències d'activitat.

2. Qualsevol persona interessada podrà accedir al registre públic mitjançant una sol·licitud per escrit o digital o mitjançant la web, i obtenir la corresponent certificació de l'estat de la llicència.

4. Expedient de sol·licitud de llicència

Per ser aprovat l'inici d'activitat, l'empresari haurà d'acreditar en l'expedient de sol·licitud de l'article 13.1 les circumstàncies següents:

- a) L'empresari haurà de ser persona jurídica, i excepcionalment persona física quan així ho determini la Llei, i haurà de tenir plena capacitat legal per al comerç i estar degudament registrat al Principat d'Andorra amb l'activitat principal per la que demana l'exercici.
- b) Haurà d'indicar el nom, així com la denominació social o el nom comercial que es farà servir, la identitat que identifiqui el sol·licitant, el domicili professional o el domicili social, el correu electrònic a efectes de notificacions i la pàgina web operada per aquest.
- c) Haurà de presentar l'escriptura de constitució i els estatuts socials, així com l'acta de titularitat real del sol·licitant, amb la corresponent postil·la si fos estranger.
- d) L'empresa, els membres del seu òrgan de gestió o administració, el titular real o el propietari efectiu no tindran cap antecedent penal vigent per un delictes contra l'autoritat de l'Estat o per blanqueig de diners o valors, el finançament del terrorisme o qualsevol altre delictes comès intencionadament. Si un membre de la junta, el propietari efectiu o el propietari de l'empresa és de nacionalitat estrangera, o si l'empresa ha estat establerta en un país estranger, s'haurà de presentar un certificat dels antecedents penals estrangers o un document equivalent expedit per un tribunal competent o l'autoritat administrativa, que demostrï l'absència d'una pena vigent per un delictes contra l'autoritat de l'Estat o per blanqueig de diners o qualsevol altre delictes comès intencionadament. El certificat s'haurà d'emetre en els darrers tres mesos abans de la presentació i s'ha de notaritzar, autenticar i legalitzar segons un procediment igual o autenticar-lo amb un certificat que substitueixi la legalització (postil·la), llevat que un acord internacional especifiqui el contrari. Si els documents emesos per aquest Estat no demostrin l'absència de sancions en la mesura requerida, s'ha d'incloure una declaració de la persona que necessiti demostrar l'absència de sancions, donada per la mateixa persona i en format lliure, però sota jurament. La declaració sota jurament s'ha de presentar en el seu format original, que ha de ser emès, autenticat i legalitzat per l'Estat emissor, i ha d'anar acompanyada d'una traducció oficial del document original al català.
- e) A més, si l'empresari, un membre del seu òrgan de gestió, el propietari efectiu o l'únic propietari és estranger, aportarà còpies dels documents d'identificació (documents de viatge) de tots els seus estats de nacionalitat i residència i dels documents esmentats anteriorment d'absència d'antecedents penals.
- f) També caldrà presentar documents acreditatius sobre el seu nivell d'estudis, una llista completa de llocs de treball i càrrecs i, en el cas d'un membre de l'òrgan gestor, també la seva àrea de responsabilitat, així com qualsevol document que el sol·licitant consideri rellevant per demostrar la credibilitat del membre de l'òrgan de direcció o del procurador i el fet que el sol·licitant té una bona reputació empresarial.
- g) Així mateix, caldrà la llista de comptes de pagament que té el proveïdor de serveis de moneda virtual, juntament amb un identificador únic per a cada compte de pagament i el nom del titular del compte.
- h) Quan una entitat operativa del sistema financer vulgui proporcionar serveis d'actius digitals, ho haurà de comunicar a l'Autoritat Financera Andorrana i li haurà de proporcionar

informació sobre quin tipus de servei financer o servei d'actius digitals oferirà específicament.

i) L'empresa, els membres del seu òrgan de gestió o administració, el titular real o el propietari efectiu hauran d'acreditar una bona honorabilitat empresarial i professional. En els mateixos termes de l'article 2 de la Llei 7/2013, l'Autoritat Financera Andorrana avaluarà l'existència d'una bona reputació empresarial, tenint en compte les activitats i circumstàncies anteriors de la persona relacionades amb aquesta. Es presumeix que existeix una bona reputació empresarial, tret que hi hagi circumstàncies que facin que es posi en dubte.

j) Quant a la identificació del veedor registrat, designat per l'empresari i amb l'acceptació d'aquell, només es pot designar com a tal una persona que tingui l'educació, les qualificacions professionals, les capacitats necessàries, les característiques i l'experiència personals necessàries i una reputació impecable per exercir les funcions que li són pròpies.

k) Si l'empresari té una filial a l'efecte de la qual se sol·licita la llicència d'activitat en nom de l'empresa, la filial també ha de complir els requisits anteriors.

l) L'empresari que sol·liciti una llicència d'activitat en el camp de la prestació de serveis de representació digital d'actius ha de tenir la seu social i el lloc principal de negoci ubicats al Principat d'Andorra, o bé, si és una empresa estrangera que opera al Principat d'Andorra a través d'una sucursal, aquesta haurà d'estar registrada degudament al Principat d'Andorra per exercir l'activitat de què es tracti. La ubicació de la seu central s'avaluarà sobre la base de les dades de residència i nacionalitat dels membres del consell d'administració (un membre del consell d'administració ha de ser resident al Principat d'Andorra o nacional). El lloc de negoci ha de ser un despatx físic que realment utilitzi el personal de l'empresa per realitzar les tasques estipulades que li són pròpies dins l'objecte social de l'empresa.

m) L'empresari que sol·liciti una llicència d'activitat en el camp de la prestació de serveis de representació digital d'actius ha de tenir, com a mínim, un compte de pagament amb una entitat bancària, una entitat de diner electrònic o una entitat de pagament establerta al Principat d'Andorra.

n) L'empresari que sol·liciti una llicència d'activitat en l'àmbit de la prestació de serveis d'actius digitals ha de tenir un capital social apropiat en funció de l'activitat que vulgui realitzar.

Article 10. Capital apropiat per exercir l'activitat

1. Les persones jurídiques que vulguin tenir una activitat professional i habitual com a participants en la representació digital d'actius, hauran de tenir un capital apropiat i en efectiu per exercir l'activitat, que haurà d'ésser desemborsat íntegrament abans d'iniciar l'activitat, o aportar una garantia bancària del mateix valor si en la sol·licitud el capital no fos desemborsat íntegrament. En aquest cas, l'atorgament de llicència estarà condicionat per la justificació formal a l'AFA de la subscripció i el desemborsament íntegre d'aquest capital prèviament a l'inici de l'activitat.

2. El capital mínim i apropiat en efectiu desemborsat en funció del tipus d'activitat és el següent:

2.1. Quant als emissors:

- a) 25.000 euros els participants que vulguin emetre *tokens* fins a la quantitat màxima de valor total de 2 milions d'euros durant un any natural.
- b) 75.000 euros els participants que vulguin emetre *tokens* de valor total de més de 2 milions d'euros i fins a la quantitat de 8 milions d'euros durant un any natural.
- c) 100.000 euros els participants que vulguin emetre *tokens* de valor total de més de 8 milions d'euros i fins a la quantitat de 20 milions d'euros durant un any natural.
- d) 75.000 euros si els actius representats digitalment per l'emissor són immobiliaris i no excedeixen de 10 milions d'euros durant un any natural.
- e) 150.000 euros si els representats digitalment per l'emissor són immobiliaris i excedeixen de 10 milions d'euros durant un any natural.
- f) 175.000 euros els participants que vulguin emetre *tokens* de valor total de més de 20 milions d'euros durant un any natural.

2.2. Quant a la resta de participants que no tinguin la consideració d'entitats operatives del sistema financer d'acord amb la Llei 7/2013, del 9 de maig, sobre el règim jurídic de les entitats operatives del sistema financer andorrà i altres disposicions que regulen l'exercici de les activitats financeres al Principat d'Andorra:

- a) 75.000 euros els participants que siguin dipositaris de claus criptogràfiques.
- b) 75.000 euros els participants que siguin dipositaris de *tokens*.
- c) 50.000 euros les plataformes d'intercanvi, de *trading* o *exchange* de *tokens* per portar a terme transaccions de més de 100.000 euros i fins a un valor total d'1 milió d'euros d'activitat en un any natural;
- d) 125.000 euros si el volum de transaccions durant un any natural és de més d'1 milió d'euros i fins a la quantitat de 8 milions d'euros;
- e) 730.000 euros si el volum de transaccions previst durant un any natural és de més de 8 milions d'euros i fins a la quantitat de 20 milions d'euros, i
- f) 730.000 euros si el volum de transaccions durant un any natural és de més de 20 milions d'euros.

Article 11. Les assegurances de l'activitat

1. L'assegurança de responsabilitat civil professional

1. Els participants hauran de tenir vigent una assegurança de responsabilitat civil professional, un aval o una altra garantia equivalent que permeti fer front a la responsabilitat per negligència en l'exercici de la seva activitat professional, amb una cobertura mínima per reclamació de danys de:

- a) 50.000 euros el veedor registrat.
- b) 1.500.000 euros l'assessor en actius digitals.
- c) 1.500.000 euros la gestió de carteres d'actius digitals.
- d) 200.000 euros els proveïdors de serveis tangencials als emissors.

- e) 1.500.000 euros els serveis de brokeratge.
- f) 200.000 euros els serveis de consum.
- g) 300.000 euros les empreses que custodiïn claus criptogràfiques.
- h) 1.500.000 euros les empreses que custodiïn *tokens*.
- i) 100.000 euros les plataformes d'intercanvi, de negociació o *exchanges* de *tokens* per portar a terme transaccions de més de 100.000 euros i fins a un valor total d'1 milió d'euros d'activitat en un any natural;
- j) 500.000 euros si el volum de transaccions durant un any natural és de més d'1 milió d'euros fins a la quantitat de 8 milions d'euros;
- k) 1.500.000 euros si el volum de transaccions previst durant un any natural és de més de 8 milions d'euros fins a la quantitat de 20 milions d'euros, i
- l) 2 milions d'euros si el volum de transaccions durant un any natural és de més de 20 milions d'euros.
- m) El 10% del nominal de l'emissió els emissors d'actius digitals amb un mínim de 300.000 euros i un màxim de 2 milions d'euros.

L'assegurança haurà de cobrir el seu risc de mercat, la pèrdua de documents, els errors o omissions que es derivin d'obligacions legals i normatives, de les obligacions de confidencialitat, de les pèrdues derivades de la inactivitat de l'empresa o la caiguda dels sistemes, o de la negligència en el deure de preservar i guardar els actius digitals dels clients i dels seus fons. De forma anual, s'haurà d'ajustar el capital de cobertura de l'assegurança al del volum d'activitat que es tingui previst per a l'any següent i en cap cas serà inferior al de l'exercici anterior.

2. Els participants hauran de remetre una còpia original de la pòlissa a l'Autoritat Financera Andorrana abans d'iniciar l'activitat, així com la seva novació en funció del volum d'activitat reflectit en la memòria d'activitats o ampliació de període de vigència, amb anterioritat d'un mes abans que caduqui o venci l'anterior. El fet de no enviar-ho dins del termini i en la forma escaient podrà suposar, amb prèvia instrucció de l'expedient corresponent de reclamació, la suspensió i la pèrdua de la llicència de l'activitat d'acord amb el procediment de l'article 14 que li sigui aplicable.

2. L'assegurança de responsabilitat d'administradors i directius

1. Les empreses que participin en la representació d'actius digitals hauran de tenir una assegurança de responsabilitat d'administradors i directius.

2. Els participants hauran de remetre una còpia original de la pòlissa a l'Autoritat Financera Andorrana abans d'iniciar l'activitat, així com la seva novació amb anterioritat d'un mes abans que caduqui o venci l'anterior. El fet de no enviar-ho dins del termini i en la forma escaient podrà suposar, amb prèvia instrucció de l'expedient corresponent, la suspensió i la pèrdua de la llicència de l'activitat d'acord amb el procediment de l'article 14 que li sigui aplicable.

Article 12. Els mecanismes de control intern de l'activitat de representacions digitals d'actius

1. Els participants en la representació d'actius digitals que vulguin acreditar-se davant de l'Autoritat Financera Andorrana per exercir l'activitat, hauran de tenir disponibles en el domicili social i en el lloc efectiu d'exercici de l'activitat uns mecanismes de control en tot moment, des que sol·licitin l'autorització per exercir l'activitat.

2. Els emissors de *tokens* hauran de tenir disponibles els elements de control següents:

a) El fulletó harmonitzat o reduït, segons el cas, amb la informació bàsica de l'emissió per un període mínim de 5 anys des de la seva comercialització, tant privada com pública.

b) La política de protecció d'inversors i abús de mercat a fi de garantir que els compradors compleixen els requisits per poder-los comprar i entenen amb claredat el tipus de *token* que està en venda.

c) La política de privacitat de dades de caràcter personal.

d) Les condicions i els contractes de subscripció de l'emissió dels *tokens*.

e) Les condicions i els contractes de custodi i administració per compte de tercers de claus criptogràfiques i de *tokens*.

f) La política de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

g) L'auditoria del codi de l'emissió.

h) L'auditoria de l'execució de l'emissió dels *tokens* d'acord amb el prospecte o fulletó harmonitzat.

i) El Pla de governança de l'actiu digital.

j) El Pla de contingència de la continuïtat de l'activitat en cas d'interrupció de l'emissió.

k) El procediment de reclamacions i de servei d'atenció al client.

3. Els proveïdors de serveis als emissors que generin els *tokens* hauran de tenir disponibles els elements de control següents:

a) El protocol de la correcta representació del *token* d'acord amb el prospecte o fulletó harmonitzat o reduït durant la vida del *token*.

b) El protocol de monitorització, seguiment i control del dret de disposar del *token* i del dret que representa durant la vida del *token*.

c) El protocol d'actuació en cas de limitacions del dret de disposar del *token*.

d) El codi font del protocol de l'emissió dels *tokens* amb totes les seves versions des de la inicial.

4. Els proveïdors de serveis que dipositin claus criptogràfiques hauran de tenir disponibles els elements de control següents:

a) El protocol d'actuació per establir mesures de seguretat i recuperació de claus criptogràfiques en cas de pèrdua o robatori.

b) El protocol de separació de custodis de les claus criptogràfiques dels clients dels actius que representen.

c) El protocol d'actuació en cas de limitacions del dret de disposar del *token*.

d) El protocol de contingència en cas d'interrupció del servei.

e) El procediment de reclamacions i de servei d'atenció al client.

5. Els proveïdors de serveis que siguin dipositaris de *tokens* i els que siguin dipositaris de claus criptogràfiques, segons el cas, hauran de tenir disponibles els elements de control següents:

a) El protocol d'actuació per establir mesures de seguretat quant al custodi de *tokens* i en cas de pèrdua o robatori.

b) El protocol de separació de custodis de les claus criptogràfiques dels clients dels actius que representen.

c) El protocol d'assignació dels *tokens* a cada client.

d) El protocol d'execució d'ordres de clients d'acord amb els contractes de prestació de serveis.

e) El protocol de contingència en cas d'interrupció del servei.

f) El procediment de reclamacions i de servei d'atenció al client.

6. Els proveïdors de serveis que realitzin funcions de plataforma de compravenda de *tokens* hauran de tenir disponibles els elements de control següents:

a) El protocol d'identificació d'usuaris a fi de complir amb la normativa de prevenció del blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

b) El protocol de dipòsit de dades de caràcter personal.

c) El protocol de verificació i validació dels comparables de preus dels *tokens* que tinguin operatius en la plataforma.

d) El protocol de verificació i validació dels preus d'arbitratge de compravenda dels *tokens* —preu de compra i preu de venda.

e) El protocol de transparència dels preus publicats.

f) El codi de conducta per evitar conflictes d'interès en la fixació dels preus.

g) El protocol de transparència en la informació que reben els clients en relació amb les transaccions que hi realitzen.

h) El procediment de reclamacions i de servei d'atenció al client.

7. Els gestors de carteres d'actius l'objectiu dels quals sigui invertir en actius digitals o invertir més del 10% o més del valor total de l'actiu directament o resultant de l'increment dels preus dels actius digitals, hauran de tenir disponibles els elements de control següents:

a) Els procediments operacionals i de control en relació amb els actius digitals en les operacions del dia a dia, en especial les relatives a la negociació i preservació dels actius digitals, els sistemes d'informació i comunicacions (TIC) i els d'infraestructura.

- b) El protocol d'administració de risc a fi d'identificar, mesurar, administrar i monitoritzar apropiadament tots els riscos que siguin rellevants per la seva estratègia, així com aquells pels que està o pugui estar exposat, com ara els de mercat, liquiditat i contrapart, així com altres riscos com els operacionals, especialment els de ciberseguretat, en funció de la naturalesa, escala i complexitat del negoci i de l'estratègia de cadascun dels fons que administri.
- c) L'informe de transparència del màxim nivell de palanquejament financer que pot utilitzar per compte del fons, així com les normes de càlcul de palanquejament que sigui raonable i prudent.
- d) Les polítiques i procediments per monitoritzar la liquiditat del fons, tenint en compte l'estratègia d'inversió, el perfil de liquiditat, els actius subjacents i les obligacions, així com la política de liquidació del fons.
- e) La política de riscos relacionats amb la inversió en diferents escenaris, amb inclusió de les situacions de tensió de liquiditat a fi de preveure i monitoritzar el risc de liquiditat.
- f) Els protocols de custòdia dels actius que tenen en dipòsit a fi que siguin puntualment i correctament comptabilitzats i adequadament preservats, amb identificació del custodi que funcionalment sigui independent del fons, assegurant la segregació dels actius digitals de l'administració del fons.
- g) El protocol de seguretat en cas que el gestor de carteres d'actius digitals obri comptes nous amb plataformes de compravenda d'actius digitals i amb empreses de custodi d'actius digitals.
- h) Els protocols de gestió de comptes bancaris separats del diner fiat que rebin o gestionin de clients, que hauran de ser dipositats en institucions bancàries del Principat d'Andorra.
- i) Els protocols de gestió de l'administració de custodis d'actius digitals.
- j) En el cas que els gestors de carteres siguin els custodis dels actius digitals, hauran d'assegurar l'efectivitat de les polítiques, procediments i controls interns a fi de protegir i preservar els actius digitals de pèrdues financeres derivades del frau, conductes deshonestes, males pràctiques professionals, omissions d'informació o negligència.
- k) Així mateix, hauran d'assegurar que els actius que tenen en auto-custòdia siguin identificats com a propietat del beneficiari del fons, de tal manera que siguin comptabilitzats i custodiats de forma separada per assegurar-ne la segregació en cas d'insolvència.
- l) El manteniment de les assegurances que cobreixin de forma raonable aquests actius.
- m) Els contractes amb el custodi dels actius digitals amb especificació de les responsabilitats i obligacions concretes del custodi en relació amb el dipòsit.
- n) Els informes independents d'auditoria dels comptes financers dels fons.
- o) L'informe anual de cadascun dels fons a disposició dels inversors que ho sol·licitin.
- p) Els informes independents, regulars i apropiats de valoració del fons amb indicació clara de les metodologies, principis, polítiques i models de valoració aplicats en cada cas.
- q) El protocol de transparència dels preus publicats.
- r) El codi de conducta per evitar conflictes d'interès en la fixació dels preus.

s) El protocol de transparència en la informació que reben els clients en relació amb les transaccions que hi realitzen.

t) El procediment de reclamacions i de servei d'atenció al client.

Quan els gestors de carteres tinguin encomanada la gestió discrecional de comptes que inverteixin en actius digitals, hauran d'observar les anteriors obligacions de control intern i alhora hauran de tenir disponibles els contractes d'inversió, així com els honoraris o comissions o retribucions en funció del rendiment de les carteres que gestionin per compte dels clients. Les mesures de control intern en relació amb els principis de liquiditat, les condicions de finalització del contracte i el requeriment de les auditories dels estats financers dels fons i de la comptabilitat de la informació en l'informe anual, la periodicitat de les valoracions dels actius i el requeriment en relació amb el valor de l'actiu net dependran de les polítiques de reintegrament derivades del contracte de gestió discrecional.

Els gestors de carteres que tinguin encomanada la gestió discrecional de comptes que inverteixin en actius digitals només podran oferir els seus serveis a clients professionals, i hauran de tenir un contracte signat per escrit amb el client abans d'oferir qualsevol servei i de fer qualsevol tipus de transacció amb indicació de la llicència de què disposa l'oferent, l'encàrrec i el detall dels serveis que realitzarà, les polítiques i objectius d'inversió, els honoraris, comissions i retribucions que hauran de pagar els clients en relació amb el compte de gestió, i els que s'hagin de pagar a terceres parts, els detalls dels acords amb el custodi, els detalls de la informació periòdica que han de facilitar al client, els riscos associats a les inversions amb els actius digitals de la cartera en gestió, així com l'obligatorietat de notificar al client qualsevol canvi que es produeixi i que pugui afectar la seva liquiditat i solvència.

Capítol quart. La llicència d'activitat

Article 13. Procediment per al registre previ d'activitat

1. Els participants que vulguin iniciar l'activitat en relació amb la representació digital d'actius hauran de registrar-se davant l'Autoritat Financera Andorrana mitjançant una instància de sol·licitud d'incorporació d'activitat, que acrediti les circumstàncies personals de l'article 9.4 i que vagi acompanyada de la documentació següent:

a) Nom de la persona física o jurídica amb indicació del domicili social al país d'origen i al Principat d'Andorra.

b) Acreditació de la personalitat jurídica del sol·licitant, amb la postil·la de la Haia en cas de ser estranger o no resident al Principat d'Andorra.

c) Designació del veedor digital acreditat amb acceptació per part d'aquest.

d) Memòria extensa de la classe de serveis que té per objecte dur a terme amb la seva activitat.

e) Memòria extensa dels serveis de llibre registre distribuït que farà servir com a proveïdor de serveis.

f) Memòria explicativa dels mitjans de comunicació entre el proveïdor de serveis i el client, amb inclusió dels sistemes d'autenticació del client.

- g) Memòria explicativa del sistema de seguretat que s'utilitzarà pel proveïdor de serveis.
- h) Els honoraris professionals que s'aplicaran com a proveïdor de serveis.
- i) La jurisdicció a la qual sotmetran la prestació de serveis.
- j) Documentació específica addicional de control intern segons els serveis de què es tracti.
- k) La memòria amb el resultat informat del *Sandbox*, en el cas que hi hagi tingut accés pel tipus d'activitat.
- l) Qualsevol altra documentació que consideri necessària l'autoritat competent a fi de procedir a l'autorització.

2. Les entitats operatives del sistema financer que ja disposin d'autorització vigent d'acord amb la Llei 7/2013, del 9 de maig, sobre el règim jurídic de les entitats operatives del sistema financer andorrà i altres disposicions que regulen l'exercici de les activitats financeres al Principat d'Andorra, hauran de comunicar a l'Autoritat Financera Andorrana la seva voluntat d'iniciar l'activitat específica que vulguin portar a terme dins l'entorn dels actius digitals. A la comunicació hauran de nomenar un veedor registrat i hauran d'adjuntar-hi la mateixa documentació anterior juntament amb la consideració dels riscos propis en relació amb l'exposició d'actius representats digitalment tant pel que fa al procés d'avaluació de l'adequació de capital intern com pel que fa a l'avaluació del risc propi i el de solvència. A més a més, hauran d'informar l'Autoritat Financera Andorrana de qualsevol activitat planificada que vulguin efectuar en relació amb l'exposició als actius digitals i hauran de justificar:

- a) La consideració dels majors factors de risc que puguin afectar de forma dinàmica en el temps la seva principal activitat d'acord amb la naturalesa de la tecnologia i de la limitada adopció en mercat i experiència en relació amb la classificació, transferència, liquidació i compensació.
- b) Una anàlisi sensitiva d'aquests en la mesura que puguin afectar les projeccions del compte d'explotació de l'entitat en el temps i la seva valoració, així com les ràtios de capital i solvència de l'entitat.
- c) Una anàlisi dels mitigants de risc i de quin capital s'ha de mantenir per fer front a aquest risc.

3. La informació per al registre i seguiment de l'activitat s'haurà de trametre mitjançant un registre electrònic amb els documents necessaris a l'Autoritat Financera Andorrana, o bé en escriptura notarial de compulsada de documents, i postil·lada degudament si fos preceptiu.

4. Un cop autoritzada l'activitat, qualsevol canvi en la prestació dels serveis per als quals s'ha sol·licitat la llicència serà degudament informat a l'autoritat competent en el menor temps possible i en tot cas abans de cap canvi o ampliació d'activitat i abans de cap anunci públic d'emissió de *tokens*.

5. El procediment a seguir per sol·licitar el canvi o ampliació d'activitat serà el mateix que el del registre previ.

6. Qualsevol canvi en l'estructura accionarial de l'entitat que ha estat autoritzada amb una llicència d'activitat s'haurà de sotmetre a una revàlida prèvia a l'operació corporativa pretesa davant l'Autoritat Financera Andorrana a fi de ratificar els criteris de la seva autorització inicial d'acord amb l'article 13 de la Llei. Aquesta autorització serà constitutiva a l'hora de

consolidar els drets dins de la nova estructura organitzativa i estarà condicionada a l'atorgament del document notarial corresponent d'acord amb el seu contingut.

Article 14. La resolució de l'expedient de registre previ d'activitat

1. Amb la documentació que acompanyarà la sol·licitud de registre previ d'activitat, l'Autoritat Financera Andorrana verificarà en els 30 dies hàbils següents al registre que es compleixen els requeriments necessaris i que la documentació aportada a l'expedient està completa, i així ho notificarà al sol·licitant per escrit.

2. En el cas que l'expedient de sol·licitud sigui incomplet o no estigui correctament explicada la finalitat o els protocols de control que corresponguin a cada sol·licitant d'activitat, l'autoritat competent reclamarà al peticionari que completi la sol·licitud en el termini d'un mes. Passat aquest termini sense que el sol·licitant aportï la documentació que se li ha requerit, es considerarà que el peticionari desisteix de la sol·licitud i s'arxivarà l'expedient sense cap més tràmit.

3. Un cop rebuda tota la documentació a fi de completar l'expedient, se li notificarà que l'expedient ja està complet, i en el termini de cinc mesos següents a la notificació al sol·licitant, i amb prèvia verificació i caracterització del tipus de servei a fi de determinar el tipus d'activitat que portarà a terme el sol·licitant, i d'acord amb la valoració tècnica i jurídica de l'expedient, s'acordarà una de les tres resolucions següents:

a) Aprovació de registre i d'atorgament de la llicència d'inici d'activitat.

b) Requeriment d'informació addicional per clarificar o ampliar els aspectes que cregui necessaris per prendre una resolució en el nou termini addicional d'un mes.

c) Denegació motivada de la llicència d'inici d'activitat.

4. Són causes de denegació de llicència d'activitat:

a) Que l'Autoritat Financera Andorrana consideri que l'administració de l'activitat per part del sol·licitant pot suposar una amenaça per als interessos dels clients o de la integritat del mercat.

b) Que el sol·licitant no reuneixi o és probable que no pugui reunir els requisits necessaris per iniciar, administrar, monitoritzar, seguir i controlar l'activitat per a la que demana llicència d'acord amb la documentació aportada.

c) Que el model de negoci de l'emissor suposi una amenaça seriosa per a l'estabilitat financera, la política monetària o la sobirania monetària del Principat d'Andorra.

d) Que l'emissor o qualsevol dels membres directius de l'equip de l'emissor no tinguin una reconeguda honorabilitat empresarial i professional d'acord amb l'article 2 de la Llei 7/2013, del 9 de maig, de les entitats operatives del sistema financer andorrà i altres disposicions que regulen l'exercici de les activitats financeres al Principat d'Andorra.

e) Les altres causes que, a criteri propi, consideri l'Autoritat Financera Andorrana que puguin suposar una activitat que vulneri els drets dels inversors i que no s'adigui a les bones pràctiques de mercat.

Article 15. L'obligatorietat de començar l'activitat

1. L'aprovació de l'inici d'activitat comporta l'obligatorietat de començar l'activitat en els propers dotze mesos. En cas contrari, es produirà la caducitat de la llicència d'activitat i se n'haurà de tornar a demanar una altra totalment independent, tret que per circumstàncies excepcionals i degudament raonades se'n demani una pròrroga, que serà valorada per l'Autoritat Financera Andorrana a fi de procedir o no a la seva aplicació.

2. Durant el primer trimestre dels anys següents a l'inici d'activitat, els participants en la representació digital d'actius hauran de fer una memòria de seguiment d'activitats explicativa de l'activitat a fi d'acreditar que continuen complint les condicions de la llicència d'activitat d'acord amb la resolució d'autorització vigent. La no-presentació en el termini de sis mesos posteriors als anys naturals d'activitat suposarà la suspensió temporal de la llicència per exercir l'activitat, que serà acordada d'ofici per l'Autoritat Financera Andorrana, i, si en el període d'un any des de la finalització de l'any natural no s'ha presentat, es donarà de baixa l'entitat o persona del registre d'inscripcions d'entitats autoritzades i se'n suspendrà l'activitat.

Article 16. La revocació de la llicència d'activitat

1. La llicència d'inici d'activitat podrà ser revocada per part de l'Autoritat Financera Andorrana, amb prèvia instrucció de l'expedient oportú de revocació.

2. Són causes de revocació de la llicència, les següents:

- a) Fallida o concurs de creditors del sol·licitant.
- b) Baixa registral de comerç o hisenda del sol·licitant.
- c) Conductes inadequades que infringeixin la normativa del blanqueig de diner o capital o el finançament del terrorisme.
- d) Conductes inadequades que infringeixin la normativa d'abús de mercat i protector de l'inversor.
- e) Conductes inadequades que infringeixin la normativa del mercat de valors.
- f) Sentència penal que incapaciti per exercir l'activitat.
- g) Pèrdua de l'honorabilitat empresarial i professional per exercir l'activitat.
- h) No-presentació o no-actualització de la documentació de seguiment i control intern d'activitat.
- i) Falsejament de la documentació de seguiment i control intern.
- j) Qualsevol conducta o circumstància que l'Autoritat Financera Andorrana no hagués tingut en compte a l'hora del registre de l'activitat que consideri que infringeixi les obligacions legals.

3. En el cas que l'Autoritat Financera Andorrana adverteixi de qualsevol de les causes d'infracció que suposin revocació de la llicència d'activitat, haurà de requerir per escrit el participant en la representació digital d'actius a fi que regularitzi la situació d'acord amb els requisits per al seu atorgament en el termini màxim d'un mes. Si en aquest termini el participant requerit no ha completat l'expedient d'incoació de suspensió o de revocació de

licència, l'Autoritat Financera Andorrana li comunicarà directament la resolució de suspensió temporal o definitiva de la llicència d'activitat com a participant en la representació digital d'actius, i si fos impossible la seva notificació ho faria mitjançant un anunci al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

4. Un cop feta efectiva la comunicació i publicació de la notificació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* i transcorregut el termini de 15 dies, es farà efectiva la revocació de la llicència d'activitat i es publicarà al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* a càrrec del participant no regularitzat, i es donarà formalment de baixa en el registre corresponent d'entitats supervisades.

5. Un cop publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* la revocació o la suspensió temporal de l'activitat, el participant haurà de cessar en l'activitat per a la qual fou autoritzat per l'Autoritat Financera Andorrana, i haurà de prendre totes aquelles mesures protocol·làries per assegurar l'interès dels seus clients com a afectats per la discontinuïtat del servei.

Si l'Autoritat Financera Andorrana considera que les mesures preses pel participant incoat de regularització són insuficients, les podrà dur a terme d'ofici sense cap més requeriment que la resolució corresponent, i podrà, si fos necessari, nomenar una comissió d'auditoria, monitorització, seguiment i control a fi de monitoritzar les seves implementacions, essent els costos associats als serveis a càrrec del participant infractor.

Article 17. L'exercici de l'activitat

1. L'entitat que hagi estat autoritzada per l'AFA per realitzar un tipus d'activitat de representació digital d'actius podrà indicar en l'àmbit corporatiu, identificant l'objecte del negoci de servei que porti a terme, i en l'àmbit publicitari aquesta autorització.

2. Tota autorització tindrà un identificador numèric o alfanumèric en funció del tipus de registre de cada activitat segons l'article 8. S'autoritza l'Autoritat Financera Andorrana a crear els diferents tipus de registre, així com la nomenclatura per identificar-los separatament en funció del tipus d'activitat. En l'àmbit reglamentari s'establiran mecanismes de protecció de les designacions dels participants.

3. Les entitats o persones autoritzades a realitzar l'activitat subjecta a llicència hauran de mantenir i guardar a disposició de l'AFA els registres corresponents a les seves activitats durant un període de 10 anys complets a partir de la seva data de registre.

4. Les activitats principals dels participants en la representació digital d'actius hauran de tenir relació directa i exclusiva amb la funció operacional sota la qual han obtingut llicència d'activitat. En tot cas, les activitats que siguin delegades a tercers proveïdors hauran de fer-se a participants que hagin obtingut també una llicència d'activitat d'acord amb la funcionalitat de l'encàrrec a desenvolupar com a prestador de serveis a participants.

5. Els participants acreditats amb llicència d'activitat hauran d'informar immediatament l'Autoritat Financera Andorrana de les circumstàncies següents:

a) Qualsevol canvi que afecti o pugui afectar els requeriments per obtenir i validar la llicència d'activitat.

b) La finalització de l'activitat.

- c) La cancel·lació al Registre de Comerç de l'activitat o de l'entitat.
- d) Qualsevol de les causes indicades en l'article 16 que impedeixin continuar l'activitat.
- e) Qualsevol altra circumstància que sigui determinada de forma reglamentària.

Capítol cinquè. Règim jurídic de l'emissió de representacions digitals d'actius

Article 18. La informació bàsica i addicional per a l'emissió

1. L'obligació de publicar i registrar un fulletó

1. Tota empresa que vulgui fer una emissió d'actius digitals al Principat d'Andorra haurà de publicar el corresponent fulletó.

La simple admissió a cotització d'actius digitals en un sistema multilateral de negociació o la publicació dels preus de compra i de venda no es considera per si mateixa que sigui constitutiva d'una oferta pública d'actius digitals, i, per tant, no està subjecta a l'obligació d'elaborar un fulletó d'acord amb aquesta Llei. Només en el supòsit que aquestes situacions vinguin acompanyades d'una comunicació que constitueixi una oferta pública d'actius digitals és exigible l'elaboració i registre del fulletó.

2. L'obligació de publicar un prospecte o fulletó harmonitzat no s'aplicarà a les ofertes públiques d'actius digitals següents:

- a) Una oferta d'actius digitals adreçada exclusivament a clients professionals.
- b) Una oferta d'actius digitals adreçada a menys de 100 persones físiques o jurídiques per estat membre, sense comptar els clients professionals.
- c) Una oferta d'actius digitals amb una denominació per unitat que sigui com a mínim de 50.000 euros.
- d) Les ofertes d'actius digitals adreçades a inversors que adquireixin actius digitals per un import total mínim de 50.000 euros per inversor en cada oferta individual.
- e) Una oferta d'actius digitals per un import total inferior a 100.000 euros, el seu límit es calcularà en un període d'un any.
- f) Qualsevol revenda ulterior d'actius digitals que hagi estat prèviament objecte d'un o més tipus d'exempció anteriors, es considerarà com una oferta separada, i se li aplicarà la consideració d'oferta pública per decidir si la revenda és una oferta pública d'actius digitals. La col·locació mitjançant els intermediaris financers estarà subjecta a la publicació del fulletó si no se satisfà cap de les anteriors causes d'exempció.

L'obligació de publicar un fulletó no s'aplicarà a l'oferta pública dels actius digitals següents:

- a) Els actius digitals d'accions emesos en substitució d'accions de la mateixa classe ja emeses, si l'emissió de les noves accions no suposa cap augment del capital emès.
- b) Els actius digitals oferts en relació amb una adquisició mitjançant una oferta de canvi, a condició que es posi a disposició del públic un document de conformitat que contingui la informació descriptiva de la transacció i les conseqüències per a l'emissor.

c) Els actius digitals oferts, assignats o que hagin de ser assignats en relació amb una fusió o escissió, sempre que es posi a disposició del públic un document de conformitat que contingui la informació descriptiva de la transacció i les conseqüències per a l'emissor.

d) Els dividendes pagats als tenidors d'accions digitals actuals en forma d'accions digitals de la mateixa classe que les de les que es paguen dividendes, sempre que es posi a disposició del públic un document de conformitat que contingui la informació descriptiva de la transacció i les conseqüències per a l'emissor.

e) Les accions digitals ofertes, assignades o que hagin d'ésser assignades a administradors o empleats actuals o anteriors per la seva empresa o per una empresa vinculada, sempre que es posi a disposició del públic un document de conformitat que contingui la informació descriptiva de la transacció i les conseqüències per a l'emissor.

3. L'emissió d'un actiu digital s'haurà de registrar per l'emissor al Registre especial d'actius digitals de l'Autoritat Financera Andorrana, el qual serveix de mitjà de creació formal de l'actiu digital i li confereix validesa jurídica. Tots aquells actius digitals que no estiguin degudament registrats no tindran cap validesa jurídica al Principat d'Andorra i no es podran negociar en cap mercat organitzat ni en cap plataforma de compravenda d'actius digitals.

4. Un cop creat, emès i distribuït, l'actiu digital podrà ésser negociat, dipositat, intercanviat, comprat, venut i transferit en un mercat secundari de compravenda d'actius digitals.

5. Els emissors d'aquells actius digitals que siguin transferibles a tercers o susceptibles de ser negociats, en l'actualitat o en un futur, en mercats organitzats de qualsevol tipus, i de forma prèvia a la seva publicació i comercialització, a fi que l'usuari pugui fer un correcte judici sobre els drets i els riscos associats a l'emissió així com als participants que hi estan relacionats, hauran de preparar, facilitar, emetre i registrar d'acord amb el procediment de l'article 14 de la Llei:

a) Un document de registre signat per l'emissor i pel veedor digital registrat.

b) El fulletó harmonitzat o reduït, segons el cas que procedeixi.

c) Una nota de síntesi del fulletó.

d) Una declaració jurada de l'emissor.

e) Una còpia del Codi de conducta de l'entitat emissora.

f) L'estructura organitzacional de l'entitat emissora.

g) La proforma de documents, rebuts, plecs de descàrrec de responsabilitat i tot tipus de contractes i documents que l'emissor vulgui fer servir per a l'emissió i venda dels *tokens* a tercers.

h) La narrativa del flux dels fons en una operativa normal.

i) La identificació del desenvolupador del contracte intel·ligent, del *tokenitzador* de l'actiu per compte de l'emissor i dels proveïdors de serveis, que utilitzarà per emetre, dipositar, transferir i revocar les claus criptogràfiques.

j) L'auditoria dels estats financers de la societat sol·licitant preparada per un auditor independent i un informe de procediments acordats sobre informació financera 4400 (NIA 920) de revisió d'un balanç i un compte d'explotació provisional de tres exercicis sobre la base de les assumpcions fetes per fer les projeccions.

- k) La metodologia que s'ha de fer servir per calcular el valor del *token* en euros.
- l) La definició del Servei d'Atenció al Client (SAC) i el procediment de reclamacions.
- m) Dues fotografies de cadascun dels individus anteriors.
- n) El pagament de la taxa corresponent a favor de l'Autoritat Financera Andorrana en funció de l'activitat que se sol·liciti.

2. La nota de síntesi

Tant el fulletó harmonitzat com el reduït hauran d'incloure un resum o nota de síntesi que indiqui les característiques essencials i els riscos vinculats de l'emissor, que s'haurà de redactar en llenguatge no tècnic i no haurà de constar de més de 2.500 paraules en la llengua en què s'hagi redactat el fulletó originàriament.

3. El fulletó harmonitzat

1. El fulletó harmonitzat contindrà la informació següent:

- a) Un sumari o nota de síntesi d'acord amb el format de l'annex IV.
- b) Informació detallada de l'emissor i dels seus representants legals, indicació del domicili social i personal dels seus dirigents i socis, identificació fiscal de cadascun d'ells, data de constitució i jurisdicció on està constituïda l'entitat amb certificació del registre mercantil o de comerç on estigui inscrita.
- c) La llista de la persona que presenta la sol·licitud, del veedor digital registrat, dels principals directius i dels principals beneficiaris, amb detallada biografia indicant totes les anteriors ocupacions, posicions, oficines i empresaris de qualsevol negoci, corporació o entitat en la que hagin treballat, amb indicació de dates. Si es tracta de fons d'inversió, s'haurà de complementar la informació anterior amb les auditories dels últims dos anys, i s'haurà d'indicar si els fons són oberts a nous inversors o no, i amb detall de tots els inversors que tenen un interès directe o indirecte de més del 10%, així com una llista dels inversors que tenen el control de l'administració o les polítiques d'inversió dels fons, de si els inversors són indirectes o propietaris passius, del llistat de tots els directius dels fons i de les seves oficines, i finalment de les polítiques del blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme a fi de verificar, monitoritzar i controlar tots els potencials inversors.
- d) La certificació per l'òrgan d'administració mercantil o la declaració jurada de la persona o persones que tinguin una participació qualificada (la que arriba, de forma directa o indirecta, a un 10% o més del capital o dels drets de vot de l'entitat participada o la que, sense arribar al percentatge assenyalat, permeti exercir una influència significativa en l'entitat).
- e) El certificat, emès per l'entitat financera i signat pel responsable del compliment normatiu del banc, que verifiqui que el compte que s'ha indicat per operar tindrà la finalitat per a la qual se sol·licita la llicència d'activitat.
- f) La indicació del nom, identificació personal de l'emissor, adreça professional, correu electrònic i telèfon de contacte als efectes de notificacions.

- g) La descripció detallada de les característiques de l'emissió, del seu propòsit i del seu import, del tipus d'actiu digital que es vol oferir al públic o per quina admissió a cotització i negociació es pretén, del nombre de *tokens* que s'emetràn o es pretén cotitzar o negociar externament, del calendari de subscripció privat i públic, dels preus d'emissió en les diferents fases de venda i subscripció, de la indicació del sistema de pagament en diner fiduciari o en criptomonedes que es vol utilitzar durant el calendari de subscripció, i el destí previst dels fons que es recaptin amb l'emissió.
- h) La indicació del dipositari a qui s'encomanarà custodiar els diners o les criptomonedes durant les successives fases de l'emissió i fins al tancament oficial del període de subscripció i a qui s'encomanarà la devolució dels diners o criptomonedes en cas de cancel·lació de l'emissió.
- i) La descripció detallada dels drets i obligacions que incorporen els actius digitals i els processos i condicions per exercir-los.
- j) La descripció de la tecnologia i el protocol mitjançant els quals es farà l'emissió i es mantindrà la integritat dels *tokens*, de la seva identificació i assignació als compradors, del poder de disposició i del dret de disposar-ne, de com es dipositaran i custodiaran els *tokens* abans, durant i després de l'emissió, i de com es protegiran les transaccions entre comprador i venedor.
- k) La indicació de les plataformes de compravenda o registres electrònics on es cotitzaran els *tokens* i la data prevista o compromesa de cotització amb indicació de la determinació del preu agregat de compravenda del *token*.
- l) La indicació de tots els participants que directament o indirecta estan implicats en la representació digital dels actius que formen part de l'emissió, amb indicació dels noms o denominacions socials, domicilis als efectes de notificacions i responsabilitats de tots els continguts de l'emissió, amb indicació expressa de quines són les entitats responsables de la funcionalitat tècnica i configuració legal del *token*.
- m) L'enumeració i explicació exhaustiva dels riscos de tot tipus que l'emissor considera necessaris d'advertir als inversors o usuaris dels *tokens* a fi de valorar-los abans de procedir a la seva compra.
- n) El fulletó no podrà contenir cap declaració del futur valor de l'actiu digital, tret que l'emissor el pugui garantir.
- o) La llengua oficial en què s'haurà de redactar la documentació de l'emissió serà el català, i potestativament es podrà traduir oficialment a una altra llengua, com ara l'anglès, francès o espanyol o una altra que cregui escaient l'emissor, en una addenda al fulletó, sense que la llengua oficial perdi el seu rang de prevalença.
- p) La declaració jurada que aquesta informació és correcta d'acord amb el seu saber i entendre i que no hi ha cap altra documentació que hagi estat omesa als efectes de l'emissió.
- q) El lloc i data del fulletó.
2. L'omissió d'informació sensible que hagi d'estar inclosa en el fulletó es permetrà mitjançant una excepció concedida per l'Autoritat Financera Andorrana en determinades circumstàncies a fi d'evitar situacions adverses per a un emissor, i si es considera que:

- a) La divulgació de la dita informació és contrària a l'interès públic;
- b) la divulgació d'aquesta informació seria greument perjudicial per a l'emissor, sempre que no sigui provable que l'omissió porti a engany al públic en relació amb fets i circumstàncies essencials per a una avaluació convenientment informada de l'eventual emissor i dels drets inherents als actius digitals a què es refereixi el fulletó, i
- c) la dita informació només té una importància menor per a una oferta o admissió específica a cotització en un mercat organitzat digital i no podrà influir en l'avaluació de la situació financera ni en les expectatives de l'eventual emissor.

4. El fulletó reduït

1. El fulletó reduït serà només d'aplicació en els supòsits següents:

- a) Que l'oferta d'adquisició de representació digital d'actius es consideri privada;
- b) que l'oferta pública d'actius digitals s'adrexi tant a clients professionals com a inversors no qualificats, aquests últims en un nombre màxim de 150 persones per estat membre, i amb un màxim d'emissió de 8 milions d'euros per emissió o un màxim de 2 milions i mig d'euros anuals de subscripció;
- c) que l'emissió d'actius digitals sigui d'un *token* de consum i s'hagi programat d'inici la seva manca de disponibilitat fora de la plataforma d'ús;
- d) que l'emissió d'actius digitals sigui un *stablecoin* de menys d'1 milió d'euros en un període de dotze mesos a comptar des del primer dia de comercialització pública publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* o un màxim de 2 milions d'euros per emissió, i
- e) que l'emissor dels actius digitals sigui una petita o mitjana empresa (PIME) i l'import de l'emissió sigui inferior a 2 milions d'euros i es faci en un període de dotze mesos.

i. El fulletó reduït tindrà el contingut següent:

- a) Un sumari o nota de síntesi d'acord amb el format de l'annex IV.
- b) Una descripció detallada de l'emissor i una presentació de tots els participants que han intervingut en el disseny i en el desenvolupament del projecte.
- c) Una descripció detallada del projecte d'emissió, amb indicació del tipus d'actiu digital que serà ofert al públic o del qual es vol sol·licitar l'admissió a negociació, els motius pels quals s'ofereix aquest actiu digital al públic o els motius pels quals es vol sol·licitar l'admissió a negociació, i finalment els usos provisionals del diner fiat i de les criptomonedes que s'acabin recaptant amb l'emissió pública.
- d) Una descripció exhaustiva del nombre d'actius digitals que s'oferiran, una descripció de les diferents fases de col·locació de l'emissió, els diferents preus si són diferents en cada fase, els descomptes i els mecanismes d'ajust que s'han previst en l'emissió, el període de duració de cada fase, la data exacta de tancament de l'emissió als efectes de col·locació al públic, el període posterior de tancament de l'emissió i els termes i condicions de la subscripció de l'emissió.
- e) Una descripció detallada dels drets i obligacions que porten associats els actius digitals i el procediment i les condicions per fer-los efectius.

f) La descripció de la tecnologia subjacent amb què estan configurats els actius digitals i l'acreditació dels estàndards aplicats per l'emissor a fi d'acreditar el dret de disposar d'aquests actius digitals i la manera de custodiar-los i transferir-los.

g) Una descripció detallada dels riscos en relació amb l'emissor dels actius digitals, els actius digitals en si, l'oferta pública i la implementació del projecte.

h) El fulletó no podrà contenir cap declaració del futur valor de l'actiu digital, tret que l'emissor el pugui garantir.

i) La llengua oficial en què s'haurà de redactar la documentació de l'emissió serà el català i potestativament es podrà traduir oficialment a un altre idioma en una addenda, sense que la llengua oficial perdi el seu rang de prevalença.

j) La declaració jurada que aquesta informació és correcta d'acord amb el seu saber i entendre i que no hi ha cap altra documentació que hagi estat omesa als efectes de l'emissió.

k) El lloc i data del fulletó.

3. Els formats en relació amb el contingut del fulletó harmonitzat, del document de registre, de la nota sobre els valors i de la nota de síntesi s'incorporen com a annexos I, II, III i IV. El fulletó reduït té un contingut no tan formal i no està ajustat als models normalitzats anteriors.

4. Per part del ministeri encarregat de les finances, es podrà complementar reglamentàriament aquesta informació mínima d'acord amb els criteris d'aquesta Llei, en especial pel que fa a les emissions digitals i els *stablecoins*.

5. La declaració jurada

1. El fulletó harmonitzat i el reduït han de contenir expressament la declaració jurada següent: *L'emissor de l'actiu digital és l'únic responsable del contingut del fulletó. Aquest fulletó no ha estat revisat o aprovat per cap autoritat competent del Principat d'Andorra.*

2. A més a més, ambdós fulletons han de contenir una declaració clara i sense ambigüitats sobre els fets següents:

a) Que l'actiu digital pot perdre el seu valor en part o en la seva totalitat.

b) Que l'actiu digital no sempre pot ésser transferible.

c) Que l'actiu digital pot ésser no líquid.

d) Que en el supòsit de *tokens* d'utilitat o consum poden no ésser intercanviats pels productes o serveis promesos en el fulletó, en especial en el cas de fallida o concurs de creditors o d'interrupció del projecte.

3. Qualsevol declaració d'exempció de responsabilitat civil per part de l'emissor no privarà el consumidor dels efectes legals oportuns.

6. El tancament oficial de l'emissió

En els quinze dies següents a la finalització de l'emissió, l'emissor del fulletó haurà de presentar, de forma addicional i a fi de declarar oficialment tancada l'emissió per part de l'Autoritat Financera Andorrana, una relació amb totes les dades personals i la quantitat de

fons que ha subscrit cadascun dels compradors, separada per diner fiat i per criptomonedes, amb la indicació de la corresponent adjudicació dels actius digitals que els ha estat assignada i amb la indicació de l'adreça del moneder digital que hagin designat els inversors per ésser dipositats els actius digitals subscrits de l'emissió. En els cinc dies següents de completar el tràmit i un cop rebudes les dades anteriors, l'Autoritat Financera Andorrana declararà formalment tancada l'emissió mitjançant comunicació a l'emissor i fent pública aquesta circumstància mitjançant una publicació a la pàgina web.

7. El suplement de l'emissió i la vigència del fulletó

1. Qualsevol addenda a la informació bàsica ja publicada, ja sigui per error material o per no estar prou desenvolupada amb anterioritat, s'haurà de fer en un document addicional al de l'emissió, el suplement de l'emissió, que haurà de seguir els mateixos tràmits que els de l'emissió.

2. El fulletó de l'emissió tindrà una validesa de dotze mesos des de la data d'autorització d'emissió per part de l'Autoritat Financera Andorrana. Transcorregut aquest termini, i en el cas que l'emissió duri més d'un any, s'haurà de sol·licitar, durant els dos mesos abans de la finalització de la validesa, una extensió de la vigència per un termini addicional de sis mesos amb indicació que es compleixen els mateixos supòsits de fet i de dret que van servir per a la seva autorització. En els casos en què l'emissió duri més d'un any, els dos mesos anteriors es computaran tenint en compte la data de validesa del fulletó de la resolució d'autorització de l'Autoritat Financera Andorrana.

En ambdós casos, l'emissor haurà de registrar una memòria d'activitats del desenvolupament de l'emissió fins a la data de presentació de l'extensió de la vigència del fulletó, amb indicació dels fons recaptats i una llista exhaustiva dels inversors, així com una justificació dels dipòsits dels fons en entitat financera i dels moneders en cas de criptomonedes que hagin servit de mitjà de pagament de la contraprestació dels actius digitals.

Si no es fa així, s'haurà de fer una nova emissió seguint el procediment legalment establert.

El suplement de l'emissió té la mateixa validesa de temps que el fulletó al qual modifica.

3. En el termini d'un mes, l'Autoritat Financera Andorrana resoldrà la seva autorització o denegació d'acord amb el compliment fins a la data dels criteris que van servir per a la seva autorització inicial. La manca de qualsevol documentació es resoldrà d'acord amb l'article 14, que regula la seva autorització inicial.

8. La publicitat i les comunicacions dels fulletons

1. Els termes i condicions de l'emissió hauran d'estar disponibles perquè se'n pugui obtenir informació completa en tot moment, fins i tot abans de l'emissió i registre, possibilitant que qualsevol interessat pugui informar-se directament sense cap referència externa al registre.

2. Hauran d'estar en forma impresa i de forma gratuïta a disposició del públic a les oficines de l'Autoritat Financera Andorrana, a les oficines del mercat on els actius digitals s'admetin a cotització, als domicilis socials dels emissors i a les oficines dels intermediaris financers que els col·loquin o venguin.

3. A més, hauran d'estar disponibles en format electrònic a la intranet de l'intervinent en el mercat regulat on es pretengui la seva cotització, així com a la de l'Autoritat Financera Andorrana i a la de l'autoritat competent de l'estat d'origen de l'emissor, si aquest és estranger.

Article 19. La responsabilitat de l'emissió

1. Si alguns dels supòsits de fet que contenen tant la informació bàsica com les addendes a l'hora de preparar, facilitar, registrar o emetre davant l'Autoritat Financera Andorrana són incorrectes o incomplets, inexistents o falsos, les persones participants en l'emissió seran responsables solidàriament amb l'emissor dels danys i perjudicis que s'hagin ocasionat com a conseqüència directa de la seva participació, ans que demostrin que van tenir la cura suficient i prudent que es demanaria a un bon home de comerç a l'hora de preparar aquesta informació. Només es considerarà dany i perjudici el pròpiament causat (dany emergent), i no pas la pèrdua de benefici (lucre cessant).

2. L'emissor i els altres participants de l'emissió seran també responsables directament de les actuacions dels empleats i d'aquells participants externs en qui hagin delegat alguna de les funcions que els són pròpies a fi de completar i comercialitzar l'emissió, ans que demostrin que van tenir cura a l'hora de la seva selecció, instrucció i supervisió.

3. Es consideren nul·les de ple dret, sens perjudici dels actes i dels negocis formalitzats amb tercers de bona fe, que mantindran la seva eficàcia, aquelles exempcions de responsabilitats de l'emissor que s'hagin establert en la documentació bàsica de l'emissió i en les addendes amb la finalitat d'eximir-se'n, en especial aquelles que es derivin de fets constitutius de negligència greu i manifesta. Aquesta circumstància serà valorada en cada cas i en funció dels fets i circumstàncies que han acompanyat successivament l'emissió de l'actiu digital.

4. Qualsevol oferta pública o privada d'actius digitals que no sigui qualificada com a instrument financer o instrument de pagament d'acord amb la legislació vigent estarà subjecta a responsabilitat contractual d'acord amb la llei civil. En qualsevol altre cas, estarà subjecta a la reglamentació de mercats financers que sigui vigent en cada moment.

5. El perjudicat per una emissió fraudulenta o negligent tindrà un període màxim de 2 anys, comptats des de la data de tancament oficial de l'emissió, per demanar-ne responsabilitats a l'emissor, tret de les responsabilitats penals, que tindran el seu propi calendari de prescripció.

6. Els intermediaris financers que ofereixin o revenguin successivament els actius digitals a tercers ho hauran de fer d'acord amb el fulletó inicialment publicat amb les addendes i suplementes corresponents publicats per l'emissor en tant que siguin vàlids, i sempre que l'emissor n'hagi autoritzat per escrit el seu ús, podent aquest establir les condicions que cregui convenientes a la utilització d'aquest fulletó i suplementes per a la seva comercialització, sempre que no vagin en contra de la llei, a fi de permetre la col·locació o la revenda dels actius digitals, sempre que es compleixin les condicions en què així s'hagi autoritzat per l'emissor.

7. En cas que s'hagi donat el consentiment d'ús del fulletó, l'emissor serà la persona responsable de la informació continguda en ell, incloent els termes finals de l'emissió. No obstant això, en cas que aquest consentiment d'ús no hagi estat atorgat per l'emissor,

l'intermediari financer haurà de publicar un altre prospecte o fulletó, essent responsable de la informació que contingui, incloent la que incorpori fent referència al fulletó de l'emissió, així com dels termes finals de l'emissió.

Article 20. Els fons obtinguts mitjançant l'oferta pública de tokenització digital d'actius

1. Mentre no estigui tancada l'emissió de la *tokenització* digital dels actius i comunicada en aquest sentit a l'Autoritat Financera Andorrana en els termes de l'article 18.6, els fons recaptats en diner fiat o en criptomonedes hauran d'estar en dipòsit en una entitat bancària del Principat d'Andorra, si es tracta de diners, o en un custodi d'actius digitals registrat al Principat d'Andorra, si es tracta d'aquests, a fi de respondre de la devolució en el cas que així sigui previst en l'emissió per no arribar al capital mínim de subscripció; o s'hagi informat a l'emissor per part de l'adquirent dels actius digitals de la seva decisió de desistir sobre el contracte principal d'adquisició.

2. Els emissors d'actius digitals, diferents dels actius digitals sobre actius i els actius digitals de diner electrònic, reconeixeran un dret de desistiment a tot consumidor que compri els actius digitals directament a l'emissor o al proveïdor de serveis d'actius digitals que col·loqui els actius digitals per compte de l'emissor.

Els consumidors disposaran d'un termini de catorze dies naturals per a desistir del seu compromís de compra sense incórrer en cap cost i sense necessitat d'adduir raons. El termini de desistiment començarà a comptar des del dia en què el consumidor es compromet a adquirir els actius digitals.

3. Tot pagament rebut d'un consumidor, inclosos les possibles despeses cobrades, es reemborsarà sense demora indeguda i en qualsevol cas a tot tardar catorze dies després de la data en què s'informi l'emissor d'actius digitals, o al proveïdor de serveis que col·loqui els actius digitals per compte de l'emissor, de la decisió del consumidor de desistir de la seva compra.

El reemborsament s'efectuarà a través del mateix mitjà de pagament emprat pel consumidor en l'operació inicial, excepte consentiment exprés del consumidor perquè es faci d'una altra forma, i sempre que el reemborsament així efectuat no impliqui cap despesa per al consumidor.

Els emissors d'actius digitals inclouran en el fulletó harmonitzat o reduït (segons sigui el cas) informació sobre el dret de desistiment a què es refereix el present article.

4. El dret de desistiment no s'aplicarà quan els actius digitals s'admetin a negociació en una plataforma de negociació d'actius digitals.

5. Quan els emissors d'actius digitals hagin establert un termini per a la seva oferta pública d'actius digitals, el dret de desistiment no podrà exercir-se una vegada conclòs el termini de subscripció.

6. Un cop tancada l'emissió, es remetrà a l'Autoritat Financera Andorrana la documentació completa de l'emissió amb una auditoria de comptes amb especial indicació de qui són els titulars dels *tokens*, així com les seves dades personals i els moneders on s'han adjudicat els actius digitals de l'emissió.

7. L'Autoritat Financera Andorrana, en els cinc dies següents a la recepció, emetrà una resolució de compliment del tràmit, que permetrà que els fons siguin desbloquejats de la institució financera i siguin disposats d'acord amb el prospecte o fulletó de l'emissió, del qual respondran els emissors. En el cas que hi hagi reclamacions de reembors per part dels subscriptors, només es desbloquejaran els fons que no en tinguin cap, i aquells quedaran retinguts i es posaran a disposició de l'AFA a fi de ser reemborsats als reclamants.

8. Els emissors d'actius digitals hauran d'oferir als consumidors el dret a desistir de l'emissió i retirar-se i rescindir unilateralment l'acord de compravenda dels actius digitals sense cap cost i sense adduir cap motiu per fer-ho. El període per exercir aquest dret per part del consumidor comença el dia de l'acord de compravenda dels actius digitals i finalitzarà a la data de publicació del suplement de l'emissió o, en cas de no fer-se'n cap, quan es tingui per formalment conclòs el procés de subscripció.

9. Aquest dret de rescissió no serà aplicable quan els actius digitals estiguin admesos a cotització en una entitat de compravenda d'actius digitals o en una plataforma de *trading* d'actius digitals.

10. El reembors per part de l'emissor haurà de fer-se en la mateixa moneda fiduciària o criptomoneda que fou utilitzada per la compra i s'haurà de fer efectiu al mateix compte bancari o a l'adreça del moneder de criptomonedes del consumidor.

11. El termini per fer efectiu el reembors és de 5 dies des que l'emissor n'hagi tingut coneixement mitjançant una comunicació a l'adreça del seu domicili social, a la del domicili del seu administrador o al correu electrònic que s'hagi designat per part de l'emissor per exercir el dret a la rescissió del contracte i a l'exercici del reembors. En cas que no s'hagin reemborsat els fons, el consumidor es podrà adreçar a l'Autoritat Financera Andorrana perquè els bloquegi abans del tancament oficial de l'emissió.

12. Les entitats operatives del sistema financer andorrà que vulguin exercir qualsevol activitat en la representació digital d'actius hauran de disposar, com a mínim, d'un servei de custodi d'actius digitals de qualsevol de les categories d'actius digitals a què es refereix l'article 6.

Capítol sisè. Règim jurídic dels partícips en la representació digital d'actius

Article 21. El règim jurídic de les plataformes de compravenda d'actius representats digitalment

1. Les plataformes de compravenda d'actius digitals són aquelles en què terceres parts manifesten l'interès de comprar o l'interès de vendre actius digitals de tal forma que poden interactuar entre elles d'acord amb el contracte de compravenda establert per la plataforma, intercanviant un actiu digital per un altre o intercanviant un actiu digital per diner fiat de curs legal.

2. S'entén per *intercanvi d'un actiu digital per un altre actiu digital* tot contracte completat en relació amb la compra o la venda d'actius digitals, amb un tercer i a canvi de la propietat d'un altre actiu digital.

3. S'entén per *intercanvi d'un actiu digital per diner fiat de curs legal* tot contracte completat en relació amb la compra o la venda d'un actiu digital, amb un tercer i a canvi de la propietat de diner fiat de curs legal.

4. Les plataformes de compravenda d'actius representats digitalment podran oferir serveis de compravenda d'actius digitals mitjançant el pagament d'una determinada comissió o corretatge per part dels usuaris. L'arbitratge del preu en què s'ofereixin els actius representats digitalment mai no podrà suposar conflicte d'interès amb altres tipus d'activitats.

5. La compravenda d'actius representats digitalment es podrà fer mitjançant el seu pagament en diner de curs legal o bé mitjançant l'intercanvi d'altres actius digitals. Cada activitat tindrà una llicència d'activitat per separat.

6. Les plataformes de compravenda que realitzin les funcions de negociació i vulguin oferir serveis de custodi hauran de sol·licitar les dues llicències d'inici d'activitat per separat.

7. Les plataformes de compravenda poden servir de contrapartida directa entre dues parts o més parts, o poden comprar i vendre *tokens* per compte del client. Les transaccions poden fer-se entre actius digitals i diner de curs legal o entre *tokens*, essent aquests últims possibles directament mitjançant *blockchain* o mitjançant una solució via *off-chain* que estigui pinçada a *blockchain*.

8. Hauran de tenir llicència d'activitat les plataformes de compravenda de *tokens* que compleixin algun dels criteris següents:

a) Tenir uns ingressos d'activitat anuals superiors a 40.000 euros.

b) Tenir una relació professional transaccional de *tokens* de qualsevol categoria amb tercers parts de més de 20 contractes per any.

c) Tenir un poder de disposició total dels *tokens* de tercers de més de 40.000 euros en qualsevol moment.

d) Tenir un volum total d'activitat en transaccions que excedeixi de 100.000 euros en un any o de 300.000 euros en cinc anys, la que primer es produeixi.

9. Les companyies que vulguin operar en el mercat secundari de *tokens* hauran de mantenir un llibre registre d'ordre i hauran de proporcionar de forma simultània i conjunta als participants la possibilitat de poder coincidir l'oferta i la demanda de preus. Podran executar-se aquestes relacions d'interacció en mercat mitjançant plataformes de compravenda que serveixin de contrapartida a fi de trobar la coincidència entre l'oferta i la demanda, o bé aquestes plataformes de compravenda podran comprar i vendre *tokens* en nom dels seus clients.

10. En les plataformes descentralitzades de compravenda de *tokens*, els saldos creditors dels *tokens* es mantindran en l'adreça criptogràfica de l'usuari. Aquests *tokens* es transferiran mitjançant un contracte intel·ligent que els tindrà en dipòsit fins que l'ordre sigui processada mitjançant una transacció convencional de *blockchain* o DLT, en la que l'usuari haurà de signar mitjançant la clau criptogràfica per validar la transacció.

11. Les plataformes de compravenda hauran de portar un sistema de registre de totes les transaccions de compra i venda que executin, així com un registre dels serveis de custodi que facin per compte de clients amb identificació del titular de cadascun d'ells d'acord amb

la normativa legal vigent en cada moment del blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme, així com la de mercats financers.

12. De forma anual, faran una auditoria de sistemes i una auditoria comptable a fi de garantir el compliment de la normativa comptable, fiscal, laboral, tributària i de ciberseguretat, la qual haurà de ser tramesa electrònicament a l'Autoritat Financera Andorrana abans dels sis mesos del tancament de l'exercici fiscal de cada any.

13. Les plataformes de compravenda d'actius digitals hauran de:

a) Obtenir la suficient informació del client que hi vulgui operar i suspendre l'activitat i el compte que hi tingui obert el client quan no es faciliti la que es requereixi.

b) Realitzar tots els dipòsits i reintegraments en diner fiat en els comptes de clients mitjançant els comptes bancaris oberts en una institució financera del Principat d'Andorra o d'alguna altra jurisdicció de l'OCDE.

c) Aplicar un control i seguiment continu en relació amb:

i. L'ús de *proxies*, qualsevol no verificable o amb localització geogràfica d'alt risc, qualsevol direcció de correu electrònic o número de telèfon mòbil d'un sol ús, o l'ús canviant constant d'aparells per realitzar transaccions.

ii. Temptatives de transaccions que involucrin adreces de moneders com ara les transaccions en mercats opacs (*darknet*) o mitjançant obstacles que en puguin determinar l'ús correcte (*tumblers*).

iii. Transaccions que tinguin relació amb actius virtuals amb un gran risc d'anonimat, que pseudonimitzin les identitats dels usuaris o dels detalls de la transacció.

d) Establir i mantenir un adequat i efectiu sistema i procediment de monitorització de les transaccions en relació amb els actius digitals i de consultar adequadament i avaluar transaccions sospitoses. En concret hauran de:

i. Identificar i prohibir transaccions amb adreces d'actius digitals o equivalents que hagin estat compromeses o contaminades, en tant que puguin tenir relació amb activitats de frau, robatori d'identitat, exigències de pagaments de rescats o qualsevol altra activitat criminal.

ii. Utilitzar solucions tecnològiques que permetin fer el seguiment dels actius digitals mitjançant múltiples transaccions a fi d'obtenir i identificar acuradament l'origen i la destinació dels actius.

e) Revisar regularment l'efectivitat dels sistemes del blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme i introduir mesures que tinguin en compte qualsevol advertiment, recomanació o guia de l'Autoritat Financera Andorrana aplicable als actius digitals.

f) Divulgar completament i assegurar que els inversors entenen totalment la naturalesa i els riscos a què poden estar exposats a l'hora de fer transaccions de negociació d'operacions amb actius digitals i utilitzar els serveis que ofereixen com a plataforma. Els riscos que hauran d'incloure, entre altres, són:

i. Que el fons de compensació de dipòsits no s'aplica en el cas d'actius digitals.

ii. Que els actius digitals no són diners de curs legal, a excepció del diner digital sobirà programable.

iii. Que les transaccions amb actius virtuals poden ser irreversibles, i que, en conseqüència, les pèrdues degudes a transaccions accidentals o fraudulentos poden no ésser recuperables o recuperades.

iv. Que el valor dels actius digitals pot derivar de la voluntat continuada dels participants en el mercat a intercanviar diner fiduciari per actius digitals, i que el valor d'un particular actiu digital pot ésser completament o permanentment perdut en cas que desaparegui el mercat d'aquest actiu digital.

v. Que la volatilitat i la impredictibilitat del preu d'un actiu digital en relació amb el diner fiduciari poden provocar importants pèrdues en un període curt de temps.

g) Divulgar els honoraris d'intermediació o qualsevol càrrec o arbitratge que repercuteixi en els clients a fi de garantir la transparència, la comparabilitat, la claredat i la facilitat d'enteniment per part dels clients.

h) Realitzar la raonable i deguda diligència dels actius digitals abans de ser llistats en la plataforma, establint i divulgant els criteris tinguts en compte per a la seva admissió per ser negociats, com ara els següents:

i. L'estatus normatiu de l'actiu digital en jurisdiccions rellevants.

ii. L'oferta i la demanda, la maduresa i la liquiditat de l'actiu digital.

iii. La seguretat de la infraestructura del protocol subjacent de l'actiu digital.

iv. La mida de la cadena de blocs i xarxa, en particular si pot ser susceptible d'un atac del 51%.

v. L'algorisme de consens que utilitza.

vi. La precisió del material comercial d'un actiu digital que s'ha emprat a fi que no resulti enganyós.

14. Un comitè responsable prendrà la decisió de si un actiu virtual ha de ser o no admès a negociació en la plataforma d'acord amb els criteris d'admissió i enviarà a l'Autoritat Financera Andorrana la resolució presa, juntament amb una opinió o dictamen legal de la seva naturalesa jurídica i funcionalitat.

15. Tota recepció de pagaments per admetre un actiu digital en negociació a la plataforma haurà d'evitar un conflicte d'interès a l'hora de prendre aquesta decisió i s'haurà de basar en els honoraris de mercat i en els que tingui establerts d'acord amb l'estructura d'honoraris que hagi fixat i publicat.

16. Les plataformes publicaran a les seves webs les regles de negociació que governin les seves operacions de forma clara, i, com a mínim, hauran d'incloure les següents:

a) Qüestions de negociació i operacionals.

b) Diferents tipus d'ordres.

c) Metodologia d'execució de les ordres.

d) Regles per evitar la manipulació de mercat i les activitats abusives.

e) Disposicions de custodis.

f) Procediments de dipòsit i de reintegraments, amb inclusió dels procediments per transferir els actius digitals dels comptes de la plataforma al moneder privat del client, així com els procediments de reintegrament del diner fiduciari al compte del banc del client.

g) Disposicions durant la suspensió i actualització dels processos de negociació.

h) Mecanismes de resolució de conflictes, amb inclusió de procediments de reclamació.

17. Les plataformes de compravenda hauran de preveure activitats de manipulació de mercats i activitats que puguin resultar abusives, en especial, les que puguin crear aparences falses en relació amb la negociació activa i el preu de mercat d'un actiu digital, així com les que puguin crear o mantenir un preu artificial de mercat.

18. Les plataformes de compravenda hauran de divulgar informació sobre la manipulació del preu d'un actiu digital, així com la informació falsa o enganyosa que pugui induir a realitzar transaccions amb actius digitals.

19. Les plataformes de compravenda hauran d'establir i implementar polítiques i procediments per identificar, prevenir i reportar els presumptes actors maliciosos darrere de qualsevol activitat que pugui considerar-se com a manipulació de mercat i enganyosa.

20. L'Autoritat Financera Andorrana requerirà a l'operador de la plataforma que adopti un efectiu programa de seguiment que realitzarà un consultor amb reputació i independent a fi d'identificar, monitoritzar, detectar i preveure qualsevol activitat de manipulació de mercat o que pugui considerar-se abusiva a la seva plataforma.

21. Les plataformes de compravenda hauran d'establir i mantenir polítiques i procediments per als seus empleats que governin les negociacions dels actius digitals en què participin a fi d'eliminar, evitar, administrar o divulgar conflictes d'interès reals o potencials que puguin sorgir de les seves actuacions.

22. Les ordres dels clients tindran preferència d'execució sobre les ordres de l'operador de la plataforma i sobre les ordres dels seus empleats.

23. Els diners dels clients hauran d'estar segregats i dipositats en un o diversos comptes al Principat d'Andorra o per compte del client.

24. Si la plataforma de compravenda té actius digitals per compte dels clients, siguin instruments financers o no, i creu que no hauran d'estar immediatament disponibles, els emmagatzemarà immediatament en un moneder fred a fi de minimitzar les pèrdues que puguin derivar-se d'atacs que puguin comprometre el sistema.

25. Les plataformes de compravenda reportaran dins del termini i en la forma escaient tota aquella informació que sigui necessària per aplicació de la Llei, a més de la que els pugui requerir puntualment l'Autoritat Financera Andorrana.

Article 22. El règim jurídic de les empreses de custòdia d'actius digitals

1. Els serveis de custòdia d'actius digitals per compte de tercers comprenen la custòdia, l'administració i la disposició d'actius digitals de tercers.

2. S'entén per *prestació de servei de custòdia d'actius digitals* l'activitat professional sota la qual es té el poder de disposició sobre les claus privades corresponents a un actiu digital

d'un client dins d'un sistema criptogràfic publicoprivat que pugui permetre funcionalment el dret de disposar-ne.

3. L'administració i la disposició de carteres de *tokens* comprenen totes les activitats que suposen el poder discrecional de gestionar i invertir *tokens* per compte de tercers. Si el propòsit és només de dipòsit de *tokens* en custòdia, l'activitat del dipositari no suposarà, a *priori*, funcions d'administració i disposició dels *tokens*.

4. Els serveis de custòdia de *tokens* poden incorporar, com a servei, el dret de disposar-ne per compte del client, mitjançant l'accés al registre d'actius digitals i mantenint el registre de posicions obertes a nom del client. En tant que aquesta activitat de custòdia i administració d'actius digitals no sigui en relació amb *tokens* d'utilitat o consum intercanviats per diner de curs legal, es requerirà l'autorització prèvia d'activitat per part de l'Autoritat Financera Andorrana. No caldrà que els actius digitals siguin transferits a una entitat operativa del sistema financer andorrà, segons correspongui el cas, per a la seva custòdia.

5. Les entitats que ofereixin al Principat d'Andorra custòdia de *tokens* en forma de moneders digitals, així com les entitats que ofereixin i proporcionin serveis de guarda de claus criptogràfiques per compte dels seus clients, que custodiïn, que controlin o que transfereixin actius digitals, són subjectes obligats al compliment normatiu de la regulació del blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme, d'acord amb la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

6. Les claus criptogràfiques o els *tokens* que siguin custodiats en un fideïcomís (del tipus *fiducia cum amico* o amb la finalitat de gestió) o instrument jurídic anàleg que no sigui comparable a les societats i a altres entitats jurídiques per la seva estructura o funció, o bé en nom del client per part de qualsevol entitat, seran considerats actius en dipòsit a nom d'un tercer, i seran subjectes a ésser reclamats pels clients en tot moment, formant un patrimoni separat respecte a l'entitat custodi.

7. Les claus criptogràfiques i els *tokens* en dipòsit o custodi hauran d'ésser protegits respecte a qualsevol reclamació que pugui tenir el participant personalment com a custodi i respecte a qualsevol creditor, particularment en casos de fallida, a fi de protegir els interessos dels clients usuaris. L'Autoritat Financera Andorrana podrà en qualsevol moment verificar que es compleixen els requeriments respecte als mecanismes de control de les entitats registrades, així com verificar que l'entitat autoritzada ha pres totes les precaucions necessàries a fi de complir amb aquesta dissociació i segregació d'actius del custodi. Si l'entitat registrada no atén el requeriment informatiu en el termini de 7 dies naturals, s'iniciarà l'expedient de suspensió o cessament de la llicència d'activitat.

Article 23. El règim jurídic d'altres activitats

1. L'assessorament en actius digitals

Qualsevol que ofereixi assessorament financer en relació amb actius digitals necessita autorització prèvia de l'Autoritat Financera Andorrana. L'assessorament en relació amb inversió en actius representats digitalment es qualifica com a activitat regulada i requereix la prèvia aprovació per part de l'Autoritat Financera Andorrana.

S'entén per assessorament sobre actius digitals l'activitat de proposar, fer o comprometre's a fer recomanacions personalitzades o específiques a un tercer, bé a petició d'aquest tercer, bé a iniciativa del proveïdor del servei d'actius digitals que presta assessorament, sobre l'adquisició o la venda d'un tercer o diversos actius digitals, o de l'ús de serveis d'actiu digitals.

2. Altres serveis relacionats amb actius digitals

1. Qualsevol que ofereixi serveis d'inversió en relació amb actius digitals necessita l'autorització prèvia de l'Autoritat Financera Andorrana. Els serveis en relació amb inversió en actius representats digitalment es qualifica com a activitat regulada i requereix la prèvia aprovació per part de l'Autoritat Financera Andorrana.
2. Els serveis en actius digitals que no siguin qualificats com a instruments financers.

3. Els organismes d'inversió col·lectiva (OIC) i la inversió directa en actius digitals

1. Únicament els organismes d'inversió col·lectiva classificats com a altres OIC segons la Llei 10/2008, del 12 de juny, de regulació dels organismes d'inversió col·lectiva de dret andorrà podran crear compartiments que inverteixin en actius digitals en els quals, sota un únic contracte constitutiu o reglament, puguin emetre les seves pròpies participacions/accions representatives de la part del patrimoni de l'OIC que els sigui atribuïda. Tots els compartiments que inverteixin directament en actius digitals han de pertànyer al mateix tipus d'OIC d'acord amb la Llei 10/2008, del 12 de juny, de regulació dels organismes d'inversió col·lectiva de dret andorrà.
2. Els organismes d'inversió col·lectiva en valors mobiliaris (OICVM) i els altres OIC de dret andorrà podran invertir en actius digitals emesos o comercialitzats al Principat d'Andorra per l'entitat registrada, sempre que les desinversions es produeixin de forma simultània per a tots els partícips i que cada partícip sigui un inversor qualificat d'acord amb l'article 29 de la Llei 10/2008, del 12 de juny, de regulació dels organismes d'inversió col·lectiva de dret andorrà.
3. Els organismes d'inversió col·lectiva vetllaran per solucionar els riscos en relació amb la valoració dels actius, la gestió de la seva liquiditat i la garantia de custòdia quan es tracti d'actius digitals. En especial, vetllaran per determinar el procediment que utilitzaran per valorar les criptomonedes i els altres actius digitals que gestionin tenint en compte la seva volatilitat, la fragmentació i la dispersió normativa internacional de la criptomoneda o actiu digital subjacent. En relació amb la liquiditat, hauran de fixar la forma de la gestió de la liquiditat i la manera de controlar el risc de liquiditat a fi de garantir que poden complir amb les seves obligacions en relació amb el palanquejament financer en què hagin pogut incórrer. A més, també hauran d'analitzar com garantir la custòdia d'aquesta classe d'actius.

Capítol setè. *El diner sobirà digital programable*

Article 24. *El diner sobirà digital programable*

1. *El diner sobirà digital programable*

1. El Principat d'Andorra té el dret d'emetre monedes d'euros i l'obligació de donar curs legal als bitllets i les monedes d'euros emesos per l'Eurosistema i pels estats membres que han adoptat l'euro. El Principat d'Andorra ha de vetllar perquè les normes de la Unió Europea sobre els bitllets i les monedes d'euros, incloses les normes relatives a la protecció de l'euro contra la falsificació, siguin aplicades en el seu territori.

2. El Govern pot autoritzar l'emissió i amortització de diner susceptible de ser programable electrònicament amb la tecnologia de llibre registre distribuït o qualsevol altra de similar, amb característiques d'encriptació i anonimat quant a administració, i amb el mateix caràcter alliberador d'obligacions financeres que el diner fiduciari, essent diner de curs legal. El diner digital sobirà programable serà de curs legal per al pagament d'obligacions monetàries a l'Estat, als comuns, als bancs i als organismes públics del Principat d'Andorra. El ministeri encarregat de les finances podrà autoritzar aquestes entitats mitjançant decret.

3. El ministeri encarregat de les finances, per delegació del Govern, tindrà la potestat de la seva creació, així com de determinar reglamentàriament el seu funcionament.

4. Qualsevol persona o entitat que emeti monedes i bitllets al portador a la carta, en paper i en qualsevol altre suport material o immaterial, inclòs el digital, o qualsevol altre document o testimoni susceptible de passar com a moneda o mitjà de pagament, serà sancionada amb el doble del valor de l'emissió i amb la sanció penal que correspongui en funció dels fets presumptament comesos.

Aquesta disposició s'aplica sense perjudici de l'emissió de diners electrònics d'acord amb aquesta Llei.

5. El diner sobirà digital programable (DSDP) podrà ser de dos tipus:

a) *Diner digital sobirà dipositari (DDSD)*

Diner digital que es podrà oferir a qualsevol persona i corporació en la forma de dipòsit central al banc central en forma digital o en dipòsit en comptes segregats en entitats financeres oberts a nom de l'autoritat governamental sobirana, amb la funcionalitat de servir de pagament interbancari o de liquidació de valors. Requerirà la verificació per part de l'entitat que tingui el *token* en dipòsit.

b) *Diner digital sobirà e-payment (DDSEP)*

Diner digital que servirà de mitjà de pagament i compensació com a diner digital emès pel banc central o autoritat governamental sobirana i destinat al públic en general. No requerirà verificació per part d'un tercer. Aquest diner digital haurà de tenir dos repositoris de base de dades, un lligat al banc central o autoritat governamental i l'altre lligat a les institucions de crèdit i institucions de pagament. Aquestes faran de distribuïdors d'aquest diner digital i distribuïran els moneders del diner utilitzats per individus i organitzacions.

6. A fi d'autenticar, registrar i analitzar els *big data* o bases de dades, i administrar i vetllar pel bon funcionament del diner digital sobirà programable, s'hauran de crear tres centres centralitzats amb les funcions següents:

a) El centre d'autenticació, que serà centralitzat amb la funció de controlar el sistema de seguretat i el disseny anònim.

b) El centre de registre, que mantindrà un registre de cada unitat del diner digital, així com dels seus usuaris, i un complet registre de l'emissió, transferència i amortització d'aquest diner digital.

c) El centre de *big data*, que servirà de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme, de l'anàlisi del comportament de pagaments, de la monitorització en temps real d'indicadors regulats i d'altres que calguin per vetllar pel compliment de la política fiscal i monetària que es determini en cada moment.

7. Aquests tres centres garantiran que les transaccions amb diner digital siguin anònimes des del punt de vista de l'usuari, així que permetran combatre el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme i l'evasió fiscal. Els registres de transferència d'un diner digital d'un moneder a un altre hauran de ser traçables i es mantindrà íntegre l'històric de transaccions. Les identitats de cada usuari aniran lligades als respectius moneders individuals.

8. Les obertures de moneders de diner digital sobirà programable requeriran els mateixos requisits d'acreditació que l'obertura d'un compte bancari, estant sotmeses a la regulació del blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

9. Aquest diner digital només podrà meritjar interès si es trasllada del moneder a un compte de dipòsit de diner fiduciari.

10. Cada *token* tindrà una denominació individual i un número de sèrie que el farà únic i no fungible.

2. Les potestats del ministeri encarregat de les finances

1. El Govern, a proposta del ministeri encarregat de les finances, determinarà quin diner sobirà digital programable vol emetre i quines són les institucions o persones que hi podran tenir accés i en quines condicions, en funció dels objectius que vulgui aconseguir en cada moment.

2. El ministeri encarregat de les finances tindrà la potestat de la seva creació, adquisició, distribució, retirada i amortització, així com de determinar reglamentàriament el seu funcionament.

3. El ministeri encarregat de les finances podrà autoritzar l'obertura de tot tipus de comptes en els llibres d'ordre de l'Estat, així com als bancs i altres tipus d'institucions que puguin rebre dipòsits i altres fons reemborsables. Aquests comptes seran en tot cas remunerats pel dipositari.

4. El ministeri encarregat de les finances haurà de controlar i regular la infraestructura necessària a fi de tenir una clara governança en termes de disseny, desenvolupament, manteniment, dotació econòmica i actualitzacions necessàries, alhora que decidirà sobre un equilibri apropiat entre la privacitat i la transparència.

5. El ministeri encarregat de les finances proposarà al Govern el disseny del diner sobirà digital programable en funció de si vol que sigui de base *token* o vol que sigui de base d'unitat de compte. En el primer cas la transferència d'un *token* a un altre no necessitarà la reconciliació de les dues bases de dades, mentre que en el sistema de base d'unitat de compte el banc central o l'autoritat governamental tindrà els comptes dels usuaris de DDSD i mantindrà les contrapartides de crèdit i de debit entre els mateixos usuaris.

6. Amb la finalitat que el DSDP pugui desenvolupar-se amb plena seguretat jurídica i tècnica, el ministeri encarregat de les finances crearà, en els sis mesos següents a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, un grup de treball multidisciplinari a fi d'explorar les oportunitats que pot oferir al Principat d'Andorra la seva emissió sobirana i fer possible la seva implementació en un termini de dos anys.

Capítol vuitè. *Descentralització d'ecosistemes*

Article 25. *Les finances descentralitzades o DeFi*

1. Les finances descentralitzades o DeFi són aquells ecosistemes que, sota la base d'una *blockchain*/DLT pública i de codi obert, utilitzen actius digitals i ofereixen serveis d'una forma descentralitzada mitjançant aplicacions i la utilització de contractes intel·ligents a fi d'automatitzar i realitzar correctament funcions sense la intervenció d'una autoritat central o d'un intermediari.

2. Quan es vulguin descentralitzar parts del protocol, s'hauran de complir uns requisits mínims per permetre que la plataforma pugui operar al Principat d'Andorra, que seran verificats prèviament per part de l'Autoritat Financera Andorrana, i que són els següents:

a) Hauran de ser íntegres tecnològicament, no deixant bucles o portes del darrere o funcions ocultes, sense llistes blanques de programari maliciós, ni cap col·lisió fraudulenta, amb una administració responsable de les claus criptogràfiques.

b) Hauran d'assegurar el correcte funcionament del servei mitjançant el rendiment i transparència de l'algoritme/protocol i facilitaran qualsevol auditoria necessària.

c) Hauran d'aportar la memòria d'activitats del Sandbox del Principat d'Andorra amb indicació de la prova d'estrès test operacional corresponent quant a seguretat.

d) Hauran de comptar amb, a més a més del registre del node o de tots els nodes operatius en tot moment, del vistiplau de l'Autoritat Financera Andorrana quant a compliment normatiu d'auditoria per permetre'n la participació o l'ús dins de l'entorn en què vulgui operar.

3. La descentralització de les aplicacions, la seva simplicitat i la seva seguretat s'hauran d'acreditar, prèviament al seu desplegament operatiu, davant de l'Autoritat Financera Andorrana a fi de no quedar subjectes dins de l'activitat que correspongui a la naturalesa jurídica del digest resultant com de la funcionalitat de la plataforma que ho faci possible.

4. S'haurà de sol·licitar la llicència d'activitat d'acord amb la seva configuració i desplegament de processos i serveis resultants:

a) en tant que l'ecosistema no sigui descentralitzat mitjançant contractes intel·ligents de forma completa i autònoma;

b) en tant que no requereixi intermediaris per processar les transaccions i no hi hagi un intermediari per controlar o accedir als actius de l'usuari, i

c) en tant que la plataforma o ecosistema custodii les claus criptogràfiques privades dels usuaris dels fons que s'utilitzin per interactuar en la plataforma d'intercanvi d'actius digitals.

5. Les activitats o transaccions que es portin a terme mitjançant les DeFi no hauran de ser moderades, intermediades o validades per una única o centralitzada part.

6. Les activitats que es duguin a terme mitjançant les DeFi són considerades activitats especials.

Article 26. El règim de les activitats especials

1. Són activitats especials aquelles que per l'especificitat de l'actiu digital o per la manera d'estructurar-se financerament en mercat tenen particularitats pròpies que mereixen una atenció especial de registre, autorització, tutela, seguiment i control per part dels organismes supervisors.

2. Cap entitat que no disposi de la llicència d'activitat pròpia de les entitats operatives del sistema financer i digital andorrà no podrà realitzar, directament o indirecta, les activitats del règim especial, tret que l'activitat estigui totalment descentralitzada d'acord amb els paràmetres de l'article 25 i sempre que l'exercici de l'activitat estableixi condicions de tipus d'interès, comissions i pràctiques d'operativitat que no siguin considerades com a abusives en mercat.

3. Totes les entitats subjectes a règim especial, sense excepcions, hauran de demanar llicència d'activitat d'acord amb el procediment ordinari de sol·licitud de llicència de l'article 13, sempre que tinguin relació amb la participació en la representació digital d'actius.

4. Aquestes activitats són, entre d'altres, les següents:

1. Les iniciatives dels *stablecoins*

1. Un acord de representació digital de *stablecoins* comprèn diverses funcions clau, alhora interconnectades i interdependents: (i) funció de pagament, (ii) funció de gestió d'actius i (iii) una interfície d'usuari. La primera inclou la funcionalitat crucial de transferència, mitjançant la qual s'utilitzen els *stablecoins* com a mitjà per fer pagaments i transferir valors. La funció de gestió d'actius inverteix el producte de l'emissió de l'*stablecoin* en actius segurs de baixa volatilitat. I la funció final proporciona la interfície necessària per enllaçar els usuaris finals amb altres funcionalitats.

2. A les iniciatives dels *stablecoins* no els serà d'aplicació la normativa referent als instruments financers ni la de serveis de pagament i el diner electrònic en tant que no tinguin un subjacent d'aquests tipus o un mecanisme de pagament associat a un *stablecoin* que serveixi de mitjà de pagament i de transferència de valor.

3. Si l'emissor de la moneda no atorga crèdit a l'usuari, el bescanvia amb paritat 1:1, i els usuaris finals tenen un dret sobre l'emissor, la criptomonedra entrarà en la definició de diner electrònic d'acord amb la Llei 8/2018, del 17 de maig, dels serveis de pagament i el diner electrònic. En aquest cas, la criptomonedra i l'emissor estaran subjectes a aquesta Llei. En

aquest cas, el resultat de l'emissió de criptomonedes es mantindrà en custodi en una entitat bancària.

4. Si la iniciativa de l'*stablecoin* garanteix el bescanvi amb paritat 1:1 però també proporciona crèdit, es classificarà com una institució que accepta dipòsits i haurà de ser una entitat bancària que operi al Principat d'Andorra.

5. Les emissions dels *stablecoins* als quals els sigui d'aplicació la Llei 8/2018, del 17 de maig, dels serveis de pagament i el diner electrònic hauran d'invertir els fons que obtinguin en col·laterals que siguin segurs.

6. L'emissió d'un actiu digital referenciat a diner fiat de curs legal queda reservada a les entitats bancàries a què es refereix l'article 8 de la Llei 7/2013, a les entitats financeres — no bancàries— de crèdit especialitzat i a les entitats de pagament a què es refereix l'article 61 de la Llei 7/2013.

7. L'emissió d'un actiu digital que estigui referenciat a un instrument financer tradicional o digital queda reservada a les entitats bancàries, a les entitats financeres d'inversió, a les societats financeres d'inversió i a les societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva.

8. La custòdia del diner fiat dels fons de reserva que utilitzin els emissors de *stablecoins* haurà d'estar dipositada en una entitat bancària del Principat d'Andorra.

9. Cap altra persona física o jurídica diferent a les anteriors no podrà emetre ni prestar els serveis accessoris dels *stablecoins* referenciats a diner fiat o a instruments financers.

10. L'emissió d'un actiu digital referenciat a actius digitals que siguin diferents del diner fiat de curs legal i diferents dels instruments financers podrà ser realitzada per persona jurídica que tingui el domicili social al Principat d'Andorra i s'haurà de sol·licitar d'acord amb el que disposa l'article 13.

11. L'emissió d'un actiu digital que tingui la consideració d'un *stablecoin* algorítmic queda reservada a les entitats bancàries, a les societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva i a les entitats financeres d'inversió en tant que constitueixen activitats d'assessorament d'inversions, i la llicència d'activitat s'haurà de sol·licitar d'acord amb el que disposa l'article 13.

12. Els emissors de *stablecoins* hauran d'aportar addicionalment els documents de la sol·licitud a què fa referència l'article 14:

a) Un quadern de governança amb totes les normes de governança dels actius col·lateralitzats, amb inclusió de la descripció dels rols, responsabilitats i forma dels processos de constitució i administració dels comptes dipositaris dels col·laterals, de la seva custòdia, de la distribució, de la seva amortització i dels mecanismes de garantia de liquiditat.

b) Una memòria del mètode d'estabilització de l'actiu digital, amb indicació precisa dels mecanismes i procediments de cancel·lació i liquidació de la iniciativa, tant de forma voluntària com de forma obligatòria.

13. Durant el primer trimestre dels anys següents a l'inici d'activitat, els participants en la representació digital d'actius hauran de fer una memòria de seguiment d'activitats explicativa de l'activitat a fi d'acreditar que continuen complint les condicions de la llicència d'activitat d'acord amb la resolució d'autorització vigent. La no-presentació en el termini de

sis mesos posteriors als anys naturals d'activitat suposarà la suspensió temporal de la llicència per exercir l'activitat, que serà acordada d'ofici per l'Autoritat Financera Andorrana, i si, en el període d'un any des de la finalització de l'any natural, no s'ha presentat, es donarà de baixa l'entitat o persona del registre d'inscripcions d'entitats autoritzades i se suspendrà l'activitat.

14. Cada iniciativa de col·lateralització de *stablecoins* definirà quin tipus específic de col·lateral es considera elegible, en el sentit que permeti utilitzar-lo per emetre un nou *stablecoin*.

15. En el termini d'un any, se'n desenvoluparà reglamentàriament les condicions i les normes complementàries, així com les normes de transparència i divulgació per a la seva emissió i admissió a cotització, les autoritzacions i els mecanismes de supervisió, les normes de funcionament, organització i govern dels emissors, les normes de protecció del consumidor i les mesures específiques de prevenció d'abusos de mercat i les relatives a assegurar la integritat del mercat.

16. L'Autoritat Financera Andorrana podrà no autoritzar l'emissió de *stablecoins* en cas que consideri que sigui molt significativa, en tant que pugui afectar una gran quantitat de persones o en funció de l'import de la seva emissió, i pugui suposar un risc per a l'estabilitat financera i monetària o pugui comprometre la sobirania del Principat d'Andorra.

17. Els emissors de *stablecoins* hauran de publicar a la web corporativa i amb caràcter mensual la quantitat de *tokens* que hi ha en circulació, així com la valoració i la composició dels fons col·lateralitzats, i n'hauran de remetre una còpia a l'Autoritat Financera Andorrana.

2. Criptoméstecs comercials

Les aplicacions per les que, mitjançant la col·lateralització d'actius digitals, una persona pugui obtenir un préstec de qualsevol mida sense haver de revelar la seva identitat directament a un tercer i de forma quasi instantània són activitats especials.

Els proveïdors de préstecs DeFi podran emetre préstecs en *stablecoins* amb noves plataformes que amplien les capacitats de préstec per a monedes més volàtils, amb les condicions de les ràtios de cobertura i les ràtios de liquidació i tipus d'interès raonables de mercat.

3. Préstecs Flash

Els criptoméstecs sense col·lateralitat (préstecs Flash) tenen les particularitats següents:

- a) Els préstecs s'han de tornar en una única transacció.
- b) Els préstecs s'han de tornar amb més comissions addicionals.
- c) La transacció ha de tenir èxit perquè el préstec tingui èxit. En cas contrari, el contracte intel·ligent el revertirà.
- d) Els préstecs són de curt termini, de minuts.
- e) Els préstecs tenen un propòsit específic detallat en el contracte intel·ligent; per tant, són d'un ús bloquejat (arbitratge de criptomonedes).

4. Exchanges descentralitzats

Són plataformes de compravenda d'actius digitals totalment descentralitzades i públiques sense cedir la custòdia dels *tokens*.

N'hi ha de dos tipus:

- a) Els que es basen en la liquiditat del *pool*: els usuaris poden dipositar *tokens* en un contracte intel·ligent a canvi de rebre *tokens* del *pool* de liquiditat.
- b) Els que es basen sobre comanda: els *tokens* del *pool* poden ésser canviats per altres *tokens* en qualsevol moment.

5. Arbitratge palanquejat

L'arbitratge palanquejat financerament és la pràctica d'utilitzar fons prestats per augmentar una posició en un determinat actiu digital.

En la seva forma bàsica, un sol *pool* de liquiditat té dos *tokens* i cada *pool* crea un nou mercat per a aquest parell de *tokens* en particular.

Quan es crea un nou *pool*, el primer proveïdor de liquiditat és el que fixa el preu inicial dels actius al *pool*. El proveïdor de liquiditat s'incentiva a subministrar un valor igual d'ambdós *tokens* al *pool*. Si el preu inicial dels *tokens* del *pool* es desvia de l'actual preu de mercat global, es crea una oportunitat d'arbitratge instantani que pot donar lloc a una pèrdua de capital per al proveïdor de liquiditat. Aquest concepte de subministrament de *tokens* en una ràtio correcta segueix essent el mateix per a la resta de proveïdors de liquiditat que estan disposats a afegir més fons al *pool* més endavant.

Quan se subministra liquiditat a un *pool*, el proveïdor de liquiditat (LP) rep *tokens* especials, anomenats *tokens LP*, en proporció a la quantitat de liquiditat que subministren al *pool*. Quan un comerç és facilitat pel *pool*, una quota equivalent a un percentatge es distribueix proporcionalment entre tots els titulars dels *tokens LP*. Si el proveïdor de liquiditat vol recuperar la liquiditat subjacent, a més de les comissions meritades, s'han de cremar els *tokens* de l'LP.

Cada intercanvi de *tokens* que facilita un *pool* de liquiditat presenta un ajust de preus d'acord amb un algoritme de preus determinista. Aquest mecanisme també s'anomena *Automated Market Maker* (AMM) o *creador de mercat automatitzat*. Els *pools* de liquiditat poden utilitzar un algoritme lleugerament diferent mitjançant diferents protocols.

6. Creadors de mercat

Els creadors de mercat fan un seguiment del preu actual d'un actiu digital canviant constantment els seus preus, la qual cosa es tradueix en un gran nombre de comandes i cancel·lacions de comandes que s'estan enviant a un intercanvi d'actius digitals, amb la finalitat d'obtenir un benefici mitjançant aquest arbitratge.

7. Intercanvi atòmic

L'intercanvi atòmic és una tecnologia que, basant-se en contractes intel·ligents, permet l'intercanvi d'una criptomoneda per una altra sense utilitzar intermediaris centralitzats, com ara plataformes de compravenda d'actius digitals.

Els intercanvis atòmics poden tenir lloc directament entre cadenes de blocs de diferents criptomonedes, o es poden dur a terme fora de cadena, lluny del *blockchain* principal.

8. Staking o participació per representació

L'*staking* és un procés de participació activa en la validació de transaccions en una cadena de blocs de *Proof of Stake* (POS) que es basa en l'estratègia d'adquirir criptomonedes i mantenir-les bloquejades en un moneder amb la finalitat de rebre guanys, drets de vot, interessos o recompenses, a canvi de contribuir a l'operativitat i funcionament del *blockchain* de la criptomoneda que s'utilitzi, augmentant la seguretat i el rendiment.

Els saldos estan bloquejats i no es poden utilitzar lliurement.

9. Yield Farming o Liquidity Minig

És l'estructuració que possibilita guanyar de forma fixa o variable mitjançant la inversió en actius digitals en un mercat DeFi, deixant en préstec un actiu digital a canvi d'un retorn emès enllà de l'apreciació del subjacent en obtenir un altre actiu digital de rendiment, que s'aprecia en mercat.

10. Oracles

Són els serveis d'oracle que se centren a oferir mecanismes d'alimentació de dades fiables del món exterior en els contractes intel·ligents. Un mecanisme d'alimentació de dades és aquell que subministra fluxos de dades d'un servidor a un client automàticament o sota demanda.

11. Assegurances

L'assegurança és una altra part del finançament tradicional que es pot reproduir en finances descentralitzades. Proporciona certes garanties d'indemnització a canvi d'un pagament d'una prima mitjançant l'execució de contractes intel·ligents.

12. Gestió de carteres digitals

Aquests protocols permeten als usuaris d'assignar actius digitals amb diferents estratègies de negociació d'una manera que, sense delegar la custòdia, s'executin automàticament amb un contracte intel·ligent.

13. Coneix el teu client (KYC) i identitat

Protocols que permeten custodiar *on-chain* i utilitzar dades de caràcter personal de forma descentralitzada, que seran utilitzades per una altra plataforma per al compliment de la

normativa de prevenció i lluita contra el blanqueig de diner o valors i el finançament del terrorisme, o per altres usos.

14. Plataformes multinivell d'inversió automatitzades

Plataformes en què l'usuari inverteix una quantitat en sistemes d'arbitratge de criptomonedes i diner fiat, on, mitjançant una invitació pseudonimitzada, es genera una expectativa d'obtenir beneficis en un mínim període de temps, amb l'opció de l'usuari d'aplicar l'interès compost a la inversió, i amb rendiments diaris. S'instrumenta la plataforma amb una pasarel·la de pagament mitjançant la qual es reben criptomonedes amb unes comissions sobre l'import de la compravenda.

Les plataformes treballen amb un sistema d'invitacions per referència numèrica o alfanumèrica, que permeten desenvolupar una xarxa multinivell de col·laboradors amb un sistema *unilevel* o piramidal, on es reparteixen les comissions entre els prescriptors i els referits.

Queden prohibides aquestes activitats al Principat d'Andorra, en tant que no estigui identificat el propietari de la plataforma d'arbitratge i les entitats financeres d'inversió, les societats financeres d'inversió i les societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva, o l'assessor d'inversions que les gestioni o operi, així com fins que obtinguin una llicència prèvia d'activitat d'acord amb l'estructuració del negoci corresponent.

Amb independència de l'aplicació d'aquesta Llei, totes aquestes activitats especials es regiran també per la normativa específica de l'actiu a què correspongui l'activitat, en especial la relativa a les entitats operatives del sistema financer andorrà i a les entitats de serveis de pagament, quant a activitats reservades.

Capítol novè. Els contractes legals intel·ligents

Article 27. Els contractes legals intel·ligents i la seva validesa jurídica

Els contractes legals intel·ligents

1. Un contracte legal intel·ligent és un protocol computacional, algoritme o codi, escrit en llenguatge de programació, on els termes del contracte representen un acord de voluntats entre diferents parts dins d'una mateixa xarxa, totes elles amb plena capacitat d'obrar i en relació amb una causa que l'empara, i que permet articular, verificar, executar, fer complir o controlar el compliment de les seves instruccions, accions o dades, de forma automatitzable o automatitzada, mitjançant un protocol de llibre registre distribuït descentralitzat o com a part d'una aplicació que s'executa en un llibre registre distribuït.

2. Un contracte legal intel·ligent tindrà validesa jurídica al Principat d'Andorra i entre les parts intervinents si compleix les condicions següents:

- a) Haurà de ser autònom del desenvolupador del programari, en tant que no necessiti activament que aquest el mantingui, el monitoritzi o hi estigui en contacte mentre estigui operatiu.
- b) Haurà de portar una marca de temps resistent i haurà d'ésser immutable.

c) Haurà de garantir la integritat i l'execució de les condicions de la transacció programada un cop aquestes s'hagin complert.

d) Haurà d'ésser signat mitjançant alguna forma digital de les que preveu la Llei 35/2014, de 27 de novembre, de certificació i confiança electrònica, que garanteixi que la signatura és vàlida, que la signatura es correspon a una determinada persona i que aquesta persona realment té la potestat de signar-lo.

e) Que l'objecte de la transacció s'hagi d'articular, de verificar, d'executar, de controlar o de complir al Principat d'Andorra.

f) Que l'objecte de la transacció s'hagi articulat, verificat, executat, controlat o s'hagi de complir entre nacionals o residents al Principat d'Andorra o bé entre nacionals o residents al Principat d'Andorra i estrangers.

g) Que identifiqui de forma clara quines són les signatures en què es basa la confirmació de la transacció.

h) Que els nodes que serveixin per articular, verificar, executar, controlar o dels que depengui el compliment del contracte legal intel·ligent estiguin localitzats i registrats al Principat d'Andorra o que l'entitat que els gestioni o administri sigui una entitat registrada al Principat d'Andorra.

3. Una signatura vàlida és aquella signatura realitzada mitjançant una clau privada criptogràfica, que atorga el permís al sistema de llibre registre distribuït per demanar una anotació vàlida al llibre registre que reflecteixi el canvi de propietat de l'actiu digital o a fi d'executar les instruccions que el contracte legal intel·ligent incorpora.

4. Una signatura vàlida comporta seguretat criptogràfica al sistema de llibre registre distribuït, i els seus participants, *a priori*, s'entén que tenen permís per iniciar les transaccions mitjançant la corresponent anotació al registre de què es tracti.

5. Els contractes legals intel·ligents que s'hagin articulats, verificats, executats o controlats per nodes radicats al Principat d'Andorra i que hagin de tenir efectes fora d'aquesta jurisdicció es regiran per la llei aplicable que hagin triat les parts per al seu compliment o interpretació del contracte que representen, i a falta d'aquesta elecció es regiran per la llei del lloc on es produeixin els danys i perjudicis principals causats pel seu incompliment, per la llei del domicili social o personal del proveïdor del servei d'execució del contracte legal intel·ligent o per la llei aplicable de residència fiscal de la part que ha sofert els danys i perjudicis com a conseqüència de l'incompliment del contracte, a elecció del damnificat.

6. Un contracte intel·ligent tindrà implicacions legals més enllà dels acords entre les parts, i en especial en tindran:

a) Els contractes intel·ligents que representin actius en forma digital.

b) Els contractes intel·ligents que s'utilitzin per crear organitzacions autònomes descentralitzades.

c) Els contractes intel·ligents que esdevinguin agents autònoms.

7. En els contractes intel·ligents multilaterals s'haurà de considerar la seva validesa en funció del mínim nombre de requeriments que siguin necessaris per al seu perfeccionament i conclusió.

Quan una organització descentralitzada (DAO) no estigui registrada al Principat d'Andorra, el titular del node dins del Principat d'Andorra que en possibiliti el seu desplegament com a desenvolupador, miner, validador o altra funció que suporti com a node serà el responsable dels danys que es causin en relació amb els seus contractes intel·ligents.

8. En el cas que els sistemes de governança de la DAO possibilitin que s'executin i perfeccionin contractes intel·ligents al Principat d'Andorra perquè no hi ha cap node al Principat que ho possibiliti, aquests no tindran cap validesa ni eficàcia jurídica dins del Principat d'Andorra.

Article 28. La governança

1. Tots els participants en la representació digital d'actius hauran de tenir un sistema robust de governança, que inclogui una clara estructura organitzacional amb una transparència ben definida i unes línies de bona consciència i responsabilitat consistents, efectius processos d'identificació, administració i monitorització i report dels riscos a què poden estar exposats, adequats mecanismes interns de control, processos d'administració, comptabilitat i polítiques de remuneració i bones pràctiques que siguin consistents i que promoguin l'efectivitat del sistema d'administració.

2. Els emissors hauran d'establir, mantenir i implementar polítiques i procediments sobre:

a) Reserva d'actius.

b) Custodi de la reserva d'actius.

c) Drets o absència de drets atorgats als tenidors dels *tokens*.

d) Mecanismes mitjançant els quals els *tokens* són emesos, creats i amortitzats.

e) Protocols de validació de transaccions.

f) Funcionament sobre la propietat de la DLT sobre la que els *tokens* són emesos, transferits i dipositats en aquesta DLT o similar tecnologia que sigui operada per l'emissor o per un tercer per compte d'aquest.

g) Els mecanismes per assegurar l'amortització dels *tokens* i la liquiditat.

h) Els acords amb terceres parts a fi d'operar la reserva dels actius, la inversió de la reserva dels actius, la custòdia i la distribució dels actius al públic.

i) Els processos de serveis d'atenció al públic i les reclamacions de clients.

j) Els conflictes d'interès.

k) Les polítiques de continuïtat que assegurin que, en cas d'interrupció dels sistemes i processos, es preservin les dades essencials per al correcte funcionament i manteniment de les seves activitats.

l) Seguretat, integritat i confidencialitat de la informació.

El ministeri encarregat de les finances regularà reglamentàriament el seu contingut mínim.

Capítol desè. *L'AndorraDex*

Article 29. *L'Andorra Digital Exchange o AndorraDex*

1. *L'AndorraDex*

El ministeri encarregat de les finances podrà crear l'Andorra Digital Exchange o AndorraDex com a plataforma de negociació d'actius digitals basats en tecnologia *blockchain* i DLT, que integrarà les operacions de negociació, de liquidació, de compensació, d'infraestructura i de custòdia dels actius digitals que es vulguin emetre.

El ministeri encarregat de les finances determinarà si l'AndorraDex podrà operar com a sistema multilateral de negociació (SMN) dins del Principat d'Andorra o com a mercat regulat organitzat digital.

2. *L'organisme rector de l'AndorraDex*

1. L'AndorraDex estarà gestionat, sota supervisió de l'Autoritat Financera Andorrana, mitjançant un organisme rector que serà responsable de la seva organització i funcionament intern, i disposarà dels mitjans necessaris per gestionar-lo.

2. La composició de l'organisme rector, les normes de funcionament, les normes i procediments transparents que assegurin una negociació justa i ordenada, els criteris objectius per a una execució eficaç de les ordres, els mecanismes per a la gestió adequada dels aspectes tècnics del sistema, els procediments de contingència i les normes de transparència.

3. L'organisme rector prendrà les mesures necessàries per facilitar la liquidació eficient de les operacions realitzades en els sistemes de l'AndorraDex.

4. L'organisme rector podrà subscriure acords adequats amb entitats de contrapartida central, càmeres de compensació, sistemes de liquidació i dipositaris centrals de valors d'altres Estats, amb prèvia aprovació del ministeri encarregat de les finances, per a la compensació i liquidació d'alguna o totes les transaccions que hagin conclòs amb membres dels mercats dels seus respectius sistemes.

5. L'organisme rector establirà mecanismes i procediments eficaços per supervisar, amb regularitat, el compliment de les normes per part dels usuaris i supervisarà les ordres emeses, incloses les cancel·lacions, i les operacions realitzades pels membres o usuaris d'acord amb els seus sistemes. Alhora empraran els recursos necessaris per garantir l'eficàcia d'aquesta supervisió i establiran un règim disciplinari que l'organisme rector aplicarà en cas d'incompliment de les normes internes amb independència de les sancions administratives que siguin aplicables d'acord amb el que preveu aquesta Llei.

6. Finalment, l'organisme rector establirà mesures a fi de gestionar adequadament els riscos als quals estiguin exposats, aplicant mecanismes i sistemes de contingència que permetin identificar tots els riscos significatius que comprometin el seu funcionament i establir mesures eficaces per atenuar-los. Addicionalment, hauran d'adoptar mecanismes eficaços per facilitar la conclusió eficient i puntual de les operacions executades d'acord amb els seus sistemes.

Capítol onzè. De la supervisió d'activitats

Article 30. La coordinació administrativa en relació amb els actius digitals

1. Facultats de l'Autoritat Financera Andorrana en relació amb els actius digitals

1. L'autoritat tutelar de l'activitat de la representació digital d'actius és l'Autoritat Financera Andorrana.

L'AFA exerceix el poder disciplinari sobre el conjunt de les entitats operatives i sobre tots els participants en la representació digital d'actius, per al compliment de les disposicions d'aquesta Llei i de les normes que la desenvolupin, i, amb aquesta finalitat, registra, incoa, tramita, impulsa i resol els procediments sancionadors i determina les sancions corresponents, quan la infracció ha estat presumptament comesa per entitats operatives.

2. A més de les facultats que té com a pròpies, derivades de la Llei 10/2013, del 23 de maig, de l'Institut Nacional Andorrà de Finances, disposarà de totes aquelles que siguin necessàries a fi de monitoritzar, inspeccionar, controlar, supervisar i sancionar l'activitat objecte d'aquesta Llei, així com qualsevol altra que per delegació es pugui desenvolupar en el futur.

3. L'Autoritat Financera Andorrana podrà exigir als emissors, oferents o persones que demanin qualsevol llicència d'activitat d'emissió d'actius digitals i a les persones que les controlin o que siguin controlades per elles, als auditors, programadors o serveis auxiliars, a les persones que les comercialitzin i a qualsevol de les persones esmentades en l'article 9.2.1, en tant que són activitats subjectes a llicència:

- a) Que incloguin la informació suplementària necessària per protegir l'inversor.
- b) Que facilitin informació i documents que considerin escaients a fi de complir l'ordenament jurídic vigent.
- c) Que facilitin els llibres, registres i documents, sigui quin sigui el suport, que considerin necessaris per a l'adequat exercici de les seves funcions, inclosos els programes informàtics i els codis de programació.

4. Tanmateix, l'Autoritat Financera Andorrana podrà suspendre, temporalment o definitiva, o prohibir una oferta d'emissió d'actius digitals cada cop que descobreixi o tingui la sospita fonamentada de violació de qualsevol disposició d'aquesta Llei, sol·licitant l'empara judicial si fos necessari.

5. L'Autoritat Financera Andorrana podrà fer públic, mitjançant el registre especial d'actius virtuals i el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, el fet que un emissor no compleix amb les seves obligacions.

6. Addicionalment, a fi de donar compliment a les seves funcions, podrà demanar auxili administratiu a les altres administracions públiques, tant del Principat d'Andorra com estrangeres, per verificar, autoritzar, monitoritzar, controlar i sancionar aquells partícips que vulguin desenvolupar una activitat de representació digital d'actius al Principat d'Andorra. D'acord amb els principis de cooperació i col·laboració, el Govern d'Andorra i els seus ministeris hauran de facilitar a l'Autoritat Financera Andorrana la informació que necessiti i també hauran de prestar, en l'àmbit propi, la cooperació i assistència actives que aquesta

pogué demanar per a l'eficaç exercici de les competències que li atribueix aquesta Llei. A aquests efectes, l'Autoritat Financera Andorrana pot sol·licitar totes les dades, documents o mitjans probatoris que es trobin a la disposició del ministeri competent, i requerir la seva assistència per al millor exercici de les funcions.

7. Les resolucions de l'Autoritat Financera Andorrana s'entendran concedides a una sola entitat com a activitat principal, seran motivades i podran incloure limitacions i condicionants, fins i tot limitacions de transferibilitat dels *tokens* reservats als emissors durant un període màxim de temps de vint-i-quatre mesos des del tancament oficial de l'emissió o fins que el projecte tingui beneficis, allò que primer es produeixi, si així ho considera escaient.

8. L'Autoritat Financera Andorrana vetllarà perquè les reserves dels actius que s'utilitzin com a subjacent o col·lateral dels *stablecoins* siguin invertides en actius líquids i segurs, perquè aquests siguin de valor superior al de l'emissió dels *tokens*, perquè estiguin totalment segregats del balanç de l'emissor, perquè siguin de lliure disposició i perquè no tinguin cap tipus de càrrega com ara una penyora, hipoteca, embargament, etc., durant la seva vigència. Aquests actius o fons hauran de ser dipositats en custòdia en institucions bancàries de la zona euro, i si l'emissió es fa al Principat d'Andorra, en institucions bancàries del Principat d'Andorra.

9. Anualment l'emissor haurà de remetre a l'Autoritat Financera Andorrana l'informe independent d'auditoria dels actius o fons que es tinguin com a col·lateral, reserva o subjacent, que haurà de fer-se pública amb menció especial del valor dels actius o fons i del nombre de *stablecoins* emesos i dels que hi hagi en circulació.

10. Quan els actius digitals hagin estat admesos a cotització en un mercat organitzat o en una plataforma de compravenda dins del Principat d'Andorra, l'Autoritat Financera Andorrana tindrà addicionalment les facultats següents:

- a) Requerir a l'emissor que faciliti tota la informació material important que pugui afectar l'avaluació dels actius digitals admesos a cotització per assegurar la protecció de l'inversor.
- b) Suspendre la cotització i negociació dels actius digitals o demanar que ho faci la plataforma de compravenda si considera, segons el seu entendre, que la situació de l'emissor és tal que la cotització seria perjudicial per als interessos dels inversors.
- c) Assegurar-se que tots els inversors tenen la mateixa informació equivalent en tots els Estats on es faci l'oferta pública o en els que s'admetin a cotització.
- d) Portar a terme inspeccions en la seva jurisdicció d'acord amb la legislació nacional, amb l'objecte de verificar el compliment d'aquesta disposició normativa i de les seves mesures d'execució.

11. L'Autoritat Financera Andorrana serà l'òrgan competent per requerir, avaluar, registrar, autoritzar, monitoritzar i controlar les ofertes d'actius digitals que hagin estat emeses en altres jurisdiccions que no siguin la del Principat d'Andorra i que vulguin ésser comercialitzades o negociades en plataformes de compravenda autoritzades en la seva jurisdicció.

2. Facultats del Departament de Policia i el ministeri encarregat d'Interior

El Departament de Policia i el ministeri encarregat d'Interior són competents, respectivament, per incoar i tramitar, d'una banda, i per resoldre, d'altra banda, els procediments sancionadors regulats per aquest títol, quan els incompliments han estat presumptament comesos per persones jurídiques no operatives en la representació digital d'actius.

Capítol dotzè. *Infraccions*

Article 31. *Abús de mercat*

1. L'abús de mercat consisteix en l'ús d'informació privilegiada i la manipulació de mercat.
2. Es considera ús d'informació privilegiada la informació de caràcter concret, que no s'hagi fet pública i que es refereixi directament o indirecta a un o diversos emissors d'actius digitals, i que, si es fa pública, podria influir de manera apreciable sobre la cotització o el preu d'aquests actius digitals o sobre la cotització o el preu dels actius digitals derivats relacionats amb ells.
3. No es considera ús d'informació privilegiada quan aquell que se'n beneficia desconeix que l'origen de la informació és intern i no actua de mala fe.
4. Es considera manipulació del mercat, l'ús abusiu d'estratègies o tècniques per modificar el preu o la cotització d'un actiu digital, així com incitar o recomanar l'ús d'aquestes tècniques per a la mateixa finalitat.
5. Qualsevol titular d'una autorització d'un actiu digital ha de tenir a les seves dependències aquells sistemes i protocols per detectar de forma efectiva aquestes males pràctiques i comunicar-ho immediatament a l'autoritat reguladora.

Article 32. *Definicions i especificacions preliminars sobre les infraccions*

1. Són infraccions susceptibles de sanció en els termes establerts en aquesta Llei les accions o omissions dels subjectes, autors i responsables que vulnerin les disposicions legals d'observança obligatòria.
2. Les sancions que estableix aquesta Llei són d'aplicació sense perjudici de les responsabilitats penals que es poguessin derivar dels fets presumptament constitutius d'infracció d'acord amb la legislació penal. Quan les infraccions comeses puguin ser constitutives de delicte o falta, l'autoritat reguladora n'informarà immediatament l'autoritat judicial o la fiscalia.
3. L'autoritat reguladora tramitarà un expedient sancionador al titular o oferent que cometi qualsevol de les infraccions previstes en aquest capítol.

Article 33. *Classificació*

Les infraccions es classifiquen en molt greus, greus i lleus, en virtut de la seva importància segons queda establert en aquesta Llei.

1. **Infraccions molt greus**

1. Són infraccions molt greus les infraccions que afecten substancialment la solvència, la liquiditat i l'estabilitat dels actius digitals o que vulneren la legitimitat operativa i la reputació de l'ecosistema dels actius digitals i la tecnologia de registres distribuïts.

2. Constitueixen infraccions molt greus:

a) L'emissió de monedes, bitllets al portador, en paper i en qualsevol altre suport material o immaterial, inclòs el digital, o qualsevol altre document o testimoni susceptible de passar com a moneda o mitjà de pagament, sense la corresponent llicència o autorització.

b) La recepció de diners del públic, en forma de dipòsits o altres fons reemborsables, sense tenir-ne la capacitat legal, tal com preveu la legislació vigent.

c) Realitzar actes o operacions sense autorització, quan sigui preceptiva, sense observar les condicions bàsiques fixades en la mateixa autorització, o bé haver obtingut l'autorització mitjançant declaracions falses o per un altre mitjà irregular o il·legal, de forma dolosa.

d) L'exercici d'altres activitats específiques reservades exclusivament a cadascuna de les diferents tipologies de participants en la representació digital d'actius, per part d'un participant en la representació digital d'actius o de qualsevol persona física o jurídica.

e) La inexistència o ineficàcia dels mecanismes de control intern, de l'estructura organitzativa, procediments administratius o comptables o de control de riscos, quan posin en perill la solvència o viabilitat del participant de la representació d'actius digitals, quan aquests mecanismes siguin obligatoris.

f) L'incompliment de les obligacions relatives a l'emissió dels actius digitals establertes als articles 18 i 19.

g) La publicació d'un fulletó a la web de l'oferent o en anuncis de premsa que resulti falsa, enganyosa o ometi fets rellevants, o bé que sigui parcial, inexacta o inconsistent, voluntàriament o com a conseqüència d'una negligència greu.

h) L'incompliment del deure de sotmetre els comptes anuals, si escau, a una auditoria de comptes segons l'establert a la legislació vigent.

i) La no-presentació de la memòria de seguiment d'activitat a la que es refereix l'article 15.2 en el termini d'un any.

j) La negativa o resistència a facilitar informació a l'AFA o la falta de veracitat en la informació facilitada, incloent el fulletó, que impedeixi exercir adequadament la supervisió i conèixer determinats aspectes de la situació real de l'actiu digital.

k) L'oferta pública d'emissions d'actius digitals, o la sol·licitud d'admissió a negociació en una plataforma de negociació de criptoactius sense disposar de la llicència d'activitat corresponent.

l) La publicació d'informació falsa, imparcial o enganyosa que indueixi a error l'inversor.

m) L'incompliment reiterat i greu per part dels partícips en la representació digital d'actius del deure de comprovar la identitat dels inversors.

n) L'incompliment de les obligacions dels ecosistemes descentralitzats i activitats especials, establerts als articles 25 i 26.

- o) L'incompliment de les obligacions de governança, establertes a l'article 28.
- p) La comissió de tres o més infraccions greus en el termini d'un any.

2. Infraccions greus

1. Són infraccions greus les infraccions que afecten la solvència, la liquiditat i l'estabilitat dels actius virtuals, que no impliquen una infracció molt greu, i les infraccions que dificulten conèixer la situació real de l'actiu digital.

2. Constitueixen infraccions greus:

a) El fet de no tenir la comptabilitat en la forma legalment prescrita o de portar-la amb anomalies que dificultin el coneixement de les situacions econòmica, patrimonial i financera de l'actiu digital.

b) El fet de deixar de complir les característiques personals i professionals establertes per la legislació vigent en relació amb els membres de l'òrgan d'administració o direcció d'una persona jurídica.

c) El fet de deixar de complir els requisits organitzatius i les condicions de funcionament que s'estableixen en la legislació vigent.

d) Realitzar actes o operacions sense autorització, quan sigui preceptiva, sense observar les condicions bàsiques fixades de l'autorització, o bé haver obtingut l'autorització mitjançant declaracions falses o per un altre mitjà irregular o il·legal, amb caràcter ocasional o aïllat, quan no constitueixi infracció molt greu.

e) La publicació d'un fulletó a la web de l'oferent o en anuncis de premsa que resulti falsa, enganyosa o ometi fets rellevants, o bé que sigui parcial, inexacta o inconsistent, com a conseqüència d'una negligència.

f) El fet de no oferir als consumidors l'exercici del dret de desistiment establert a l'article 20.

g) El fet de deixar de complir les normes relatives a la protecció de l'inversor d'acord amb la legislació vigent.

h) La no-presentació de la relació de les dades personals i la quantitat que ha subscrit cadascun dels compradors d'acord amb els articles 18.6 i 20.6.

i) La no-presentació de la memòria de seguiment d'activitat a la que es refereix l'article 15.2 en el termini de sis mesos.

j) L'excusa o la resistència a facilitar informació a l'AFA, directament o mitjançant els auditors externs, que impedeixen conèixer determinats aspectes de les situacions organitzativa, econòmica i patrimonial de l'actiu virtual digital.

k) L'ús d'informació privilegiada, la recomanació o inducció a un tercer a participar en operacions d'actius digitals amb ús d'informació privilegiada de forma intencionada.

l) L'ús d'informació privilegiada, la recomanació o inducció a un tercer a desfer, cancel·lar o modificar operacions d'actius digitals amb ús d'informació privilegiada de forma intencionada.

m) L'actuació deshonest, parcial i no professional per part dels emissors, que afectin als titulars dels actius digitals.

- n) El fet de no tenir establert un servei d'atenció a les reclamacions dels clients o de les corresponents polítiques i procediments interns.
- o) El fet de no fer una correcta gestió dels conflictes d'interès, incloent una política i procediments interns.
- p) L'incompliment per part del veedor digital de les obligacions i funcions a l'article 8.
- q) La comissió de tres o més infraccions lleus en el termini d'un any.

3. Infraccions lleus

1. Constitueixen infraccions lleus els incompliments d'obligacions o prohibicions establertes a la normativa vigent, incloent qualsevol norma que dicti l'AFA, i que són d'observança obligatòria pels titulars de qualsevol autorització sobre actius digitals i els seus serveis, que no constitueixin una infracció greu o molt greu d'acord amb el que disposen els dos apartats anteriors.
2. Així mateix, constitueixen infraccions lleus els incompliments de pagament, en el termini estipulat, de qualsevol taxa que, d'acord amb la normativa vigent, s'hagi de satisfer a l'autoritat reguladora.

Capítol tretzè. Sancions

Article 34. Sancions

1. Les sancions que resulten de cada procediment s'estableixen d'acord amb la qualificació de les infraccions.
2. A fi de valorar l'import de la sanció, es tindran en compte els següents criteris:
  - a) La gravetat del perill creat i/o dels perjudicis ocasionats, i la seva durada.
  - b) La intencionalitat o el grau de negligència o responsabilitat de la persona responsable de la infracció.
  - c) El fet que l'actiu digital sigui o no un instrument financer.
  - d) La xifra de vendes anuals i l'import d'actius nets de l'entitat.
  - e) La importància dels guanys o pèrdues evitades per la persona responsable de la infracció.
  - f) Les pèrdues de terceres parts causades per la infracció.
  - g) El nivell de cooperació de l'infractor amb l'AFA, sense perjudici de la necessitat de retorn dels beneficis guanyats o les pèrdues evitades.
  - h) Les infraccions anteriors per part de la persona.
  - i) Les mesures preses per l'infractor per prevenir-ne la repetició.
  - j) L'impacte als consumidors o als inversors.
  - k) La manca de vigilància o més insuficiències dels mecanismes de control i previsió.
  - l) Les possibles conseqüències que afectin a l'economia nacional.

m) La circumstància d'haver procedit a reparar la infracció per iniciativa pròpia.

3. Les infraccions molt greus se sancionen amb:

a) La persona o entitat que emeti monedes, bitllets al portador, en paper i en qualsevol altre suport material o immaterial, inclòs el digital, o qualsevol altre document o testimoni susceptible de passar com a moneda o mitjà de pagament serà sancionada amb el doble del valor de l'emissió i amb la sanció penal que correspongui en funció dels fets presumptament comesos.

b) Amonestació i multa al titular de 100.000 euros fins a 1.000.000 d'euros o fins al 3% del capital social del titular o sol·licitant afectat, si l'aplicació d'aquest percentatge significa un import superior a 500.000 euros.

c) Suspensió temporal de tres a cinc anys o definitiva en l'exercici dels càrrecs d'administració o direcció, de dret o de fet, o multa de 100.000 euros fins a 500.000 euros a cadascun dels qui, pel fet d'exercir càrrecs d'administració o direcció, de dret o de fet, en un actiu digital, o en un servei sobre el mateix o un sol·licitant d'autorització, siguin responsables de la infracció, quan aquesta sigui imputable a la seva conducta dolosa o negligent.

d) Revocació de la llicència d'activitat.

e) Prohibició de sol·licitar una nova llicència d'activitat en la representació digital d'actius per un termini no inferior a un any ni superior a cinc anys.

4. Les infraccions greus se sancionen amb:

a) Amonestació i multa al titular de l'actiu digital, o un servei de representació d'actius digitals o un sol·licitant d'autorització de 10.000 euros fins a 99.999 euros o fins a l'1,5% del capital social del titular o sol·licitant afectat, si l'aplicació d'aquest percentatge significa un import superior a 250.000 euros.

b) Suspensió temporal de fins a tres anys en els càrrecs d'administració o direcció, de dret o de fet, o multa de 20.000 euros fins a 100.000 euros a cadascun dels qui, pel fet d'exercir càrrecs d'administració o direcció, de dret o de fet, en actiu digital o en un servei sobre el mateix o un sol·licitant d'autorització, siguin responsables de la infracció, quan aquesta sigui imputable a la seva conducta dolosa o negligent.

c) Suspensió de la llicència d'activitat per un termini no superior a un any.

5. Les infraccions lleus se sancionen amb:

a) Amonestació i multa a l'entitat de fins a 9.999 euros, a cadascun dels qui, pel fet d'exercir càrrecs d'administració o direcció, de dret o de fet, en un actiu digital, o en un servei sobre el mateix o un sol·licitant d'autorització, siguin responsables de la infracció, quan aquesta sigui imputable a la seva conducta dolosa o negligent.

6. Quan el benefici obtingut com a conseqüència dels actes o omissions en què consisteixi la infracció sigui ponderable, el límit superior de la multa prevista a la lletra a) dels tres apartats precedents s'amplia fins al doble del referit benefici, si aquesta xifra és superior a aquell límit.

7. En aplicació dels punts 3, 4 i 5 precedents, les sancions dels diversos apartats de cada punt es poden imposar acumulativament.

8. Les sancions administratives podran ser recorregudes d'acord amb el Codi de l'Administració i les normes aplicables al sistema financer.

9. Un cop hagin adquirit fermesa, es publicarà el seu contingut a la web de l'AFA, amb indicació de la identitat de l'infractor i la naturalesa de la infracció amb la corresponent sanció o mesures addicionals a l'infractor.

Disposició addicional primera

Les persones jurídiques que realitzen activitats financeres que operin amb actius digitals, ja sigui a través de mercats primaris o de mercats secundaris, segons es defineix en aquesta Llei, són considerades subjectes obligats en els termes que es refereix la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

Les persones físiques o jurídiques que actuïn com a veedors digitals registrats d'actius digitals són considerades subjectes obligats en els termes que es refereix la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

Disposició addicional segona

El règim tributari dels actius digitals

1. Àmbit persona jurídica

Les monedes digitals o criptomonedes es consideren immobilitzats intangibles a efectes comptables i tributaris. La seva consideració com a immobilitzat o existències vindrà determinada per la funció que tenen en relació amb la participació en l'activitat ordinària de l'empresa. Si estan destinades a la venda en el curs ordinari de les operacions del seu tenidor, seran considerades existències; en qualsevol altre cas, seran considerades immobilitzats.

2. Àmbit persona física

La renda obtinguda mitjançant l'ús de les criptomonedes haurà de declarar-se a l'impost de la renda de les persones físiques.

L'intercanvi de criptomonedes per diner fiat o per altres criptomonedes té la consideració de transmissió a títol oneros o gratuït de béns, i en determinarà un guany o una pèrdua patrimonial que s'haurà d'imputar al moment en què tingui lloc l'alteració patrimonial, o sigui, en el moment en què es produeixi la transferència de l'actiu digital, en funció del mètode FIFO (*First in, First out*).

La identificació dels usuaris d'actius virtuals recau en els proveïdors de serveis de canvi i en els proveïdors de serveis de moneders i custodis, així com en tots aquells comerciants que acceptin criptomonedes o altres actius digitals i realitzin transaccions per import igual o superior a 10.000 euros. Aquests intermediaris hauran d'informar de totes les operacions

que es realitzin amb criptomonedes o de l'import de les criptomonedes dipositades en els moneders virtuals.

3. Tributació específica

1. L'activitat de mineria de criptomonedes no estarà subjecta a l'impost general indirecte (IGI), en tant que no es realitzi de forma onerosa i no existeixi entre qui efectua la prestació i el seu destinatari una relació jurídica en el marc de la qual s'intercanviïn prestacions recíproques i la retribució percebuda per qui efectua la prestació constitueixi el contravalor efectiu del servei prestat al destinatari.

2. La transmissió de criptomonedes estarà subjecta i exempta de l'IGI o impost general indirecte, en tant que tingui la consideració d'instrument de pagament que permeti la transferència o moviment de diner o que suposi una ordre de pagament.

3. La renda derivada de la transmissió de monedes virtuals, adquirides prèviament com a inversió, té la consideració de guany o pèrdua de capital que s'haurà d'integrar a la base de tributació de l'estalvi, sempre que aquestes rendes no es donin com a conseqüència de la realització d'una activitat econòmica.

4. En relació amb la determinació del guany o la pèrdua patrimonial derivats de la transmissió de les monedes virtuals, i d'acord amb l'article 25.1.a) de la Llei 5/2014, del 24 d'abril, de l'impost sobre la renda de les persones físiques, que preveu que l'import dels guanys o pèrdues de capital és, en els casos de transmissió a títol oneros o lucratiu, la diferència entre els valors d'adquisició i transmissió dels elements patrimonials, s'entendrà que el valor de transmissió és l'import real satisfet, sempre que no resulti inferior al seu valor normal de mercat, cas en què prevaldria aquest últim. Del valor de transmissió, es deduiran les despeses i els tributs a què es fa referència a la Llei 5/2014, si han estat satisfets pel transmissor.

5. Per determinar el guany o la pèrdua que es pugui donar del canvi d'una determinada criptomoneda a euros o a un altre actiu digital, s'haurà de comparar el valor de transmissió, determinat com l'import en euros o percebut en el moment de la conversió de les monedes virtuals, amb el valor en euros que tenien aquestes monedes quan es van adquirir. En el cas que l'inversor hagi efectuat més d'una operació amb la mateixa moneda virtual, la valoració s'haurà de portar a terme aplicant qualsevol mètode de valoració generalment acceptat i que permeti valorar, de forma raonable, fiable i adequada a les seves característiques, la cartera de les monedes virtuals de què és titular l'obligat tributari. En tot cas, una vegada s'ha escollit un determinat mètode, aquest s'ha de mantenir, com a mínim, fins a la transmissió de totes les monedes virtuals homogènies. Així mateix, en cas d'una eventual comprovació del Departament de Tributs i de Fronteres, els valors esmentats s'hauran d'acreditar mitjançant qualsevol prova admesa en dret.

6. Pel que fa a la imputació de la renda derivada del canvi d'una determinada moneda virtual a euros o a un altre actiu digital, els guanys i les pèrdues de capital s'imputen al període impositiu en què tingui lloc l'alteració patrimonial; s'entén que, amb independència del moment en què l'inversor percebi l'ingrés en el seu compte, el guany o la pèrdua de capital s'imputarà en el moment que s'efectuï el canvi de moneda virtual a euros. De la mateixa manera, quan es produeixi el canvi d'una moneda virtual a una altra moneda virtual diferent, atès que es produeix una variació en el valor del patrimoni de l'obligat tributari, també es

generarà un guany o pèrdua de capital als efectes de l'impost, sempre que aquest rendiment no tingui la qualificació de renda d'activitat econòmica.

7. La compravenda d'actius digitals de diner fiat a un altre actiu digital i entre actius digitals tributarà com a rendiment del capital, imputant-se al període impositiu en què tingui lloc l'alteració patrimonial. Aquesta renda s'haurà de computar per la diferència entre els imports rebuts en el moment de cancel·lar l'operació o desfer la posició i les quantitats satisfetes per tal d'adquirir els corresponents actius digitals, tenint en compte les despeses associades a ambdues operacions.

El guany o la pèrdua es merita en el moment en què es desfà la posició o es cancel·la l'operació i, per tant, es percep el reemborsament o cobrament de les quantitats corresponents.

8. Es podran compensar pèrdues derivades de la compravenda d'actius digitals amb rendes del capital. Si després de la compensació encara en queda pendent una part, es podran deduir en els propers cinc anys.

9. Un cop determinada la renda del capital, s'aplicarà un coeficient reductor o d'abatiment del 25% anual per cada any de permanència a partir del segon any, sempre que s'hagin mantingut els actius digitals sense haver-los canviat per diner fiat o altres actius digitals, i es reinverteixin íntegrament en actius al Principat d'Andorra.

Disposició addicional tercera

1. A efectes d'aquesta Llei es considera activitat de mineria de criptoactius la realització d'una activitat dins d'una *blockchain* que tingui per objecte rebre una recompensa fraccionària sota un *token* de nova creació. Reglamentàriament es desenvoluparà el concepte de "instal·lacions de mineria de criptoactius" però, en tot cas, té aquesta consideració qualsevol instal·lació que realitzi l'esmentada activitat i que tingui un consum elevat d'energia elèctrica.

2. Es crea el "Registre administratiu d'instal·lacions de mineria de criptoactius" per al seguiment de l'activitat de "instal·lacions de mineria de criptoactius" des del punt de vista econòmic i de la seva incidència en l'operació del sistema elèctric i en el compliment dels objectius d'energies renovables. Aquest registre és telemàtic, declaratiu, d'obligat compliment i d'accés gratuït.

3. L'activitat de mineria de criptoactius està subjecta a autorització prèvia del Govern, amb informe preceptiu previ de l'operador del sistema elèctric. Les persones físiques o jurídiques que vulguin realitzar aquesta activitat s'han d'inscriure en el "Registre administratiu d'instal·lacions de mineria de criptoactius" que habilitarà el supervisor, a fi de presentar la sol·licitud d'autorització. Reglamentàriament es publicarà un model del document de sol·licitud, així com el contingut de l'informe previ, i les condicions per a la inscripció al "Registre administratiu d'instal·lacions de mineria de criptoactius".

4. L'autorització de l'activitat de mineria de criptoactius requereix la presentació d'un projecte tècnic específic, el contingut mínim del qual es determinarà reglamentàriament. Aquest projecte ha de ser validat en un informe preceptiu de l'operador del sistema elèctric.

5. Es prohibeix la connexió a la xarxa elèctrica d'una instal·lació de mineria de criptoactius mentre no estigui inscrita en el "Registre administratiu d'instal·lacions de mineria de criptoactius" i no disposi de la preceptiva autorització.

6. En un termini màxim de tres mesos a comptar de la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei el Govern ha d'establir reglamentàriament les condicions administratives i tècniques per a la inscripció de les "instal·lacions de mineria de criptoactius" en el "Registre administratiu d'instal·lacions de mineria de criptoactius" i per a la connexió a la xarxa d'aquestes instal·lacions. Aquests requisits han de ser proporcionals a la capacitat de la instal·lació, i han d'estar alineats amb els requisits tècnics necessaris per a assegurar la viabilitat tècnica i econòmica del sistema elèctric. Igualment s'ha de desenvolupar normativament el règim de sancions associades a la manca de compliment total o parcial del "Registre administratiu d'instal·lacions de mineria de criptoactius".

7. Les empreses que ja disposaven de l'autorització per l'activitat de mineria de criptoactius no han de sol·licitar les autoritzacions a les quals es refereixen els punts 3 i 4 i podran esser inscrites al "Registre administratiu d'instal·lacions de mineria de criptoactius", sense cap altre requisit.

8. Queden excloses les instal·lacions particulars, les instal·lacions de menys de 10 ordinadors i les instal·lacions basades en mineria *Proof of stake*.

Disposició transitòria primera

A fi de facilitar l'aplicació definitiva de la nova disposició, les situacions jurídiques corresponents a activitats de representació digital d'actius, iniciades abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i que contravinguin les seves disposicions, tindran un termini de sis mesos, comptadors des de l'entrada en vigor de la Llei, per regularitzar la seva activitat mitjançant el procediment d'obtenció de la llicència d'inici d'activitat que correspongui. Passat aquest termini, no podran portar a terme l'activitat i hauran de cessar en el seu exercici.

Aquelles activitats que després de l'entrada en vigor de la Llei no es regularitzin seran objecte d'instrucció del corresponent expedient sancionador.

Disposició transitòria segona

S'estableix el termini transitori de sis mesos durant el qual els terminis establerts a l'article 14 no seran d'aplicació i el seu còmput començarà a córrer passat aquest termini.

Disposició transitòria tercera

S'estableix un termini de tres mesos per a la creació d'un Registre de Veedors. Un cop creat el Registre als tres mesos, i mai abans, podran ser entrades noves sol·licituds d'autorització dels altres participants.

Disposició transitòria quarta

En el termini de dotze mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha d'elaborar un Projecte de Llei de les emissions i la prestació de serveis vinculats als actius digitals que puguin considerar-se instruments financers.

Disposició final primera

El desenvolupament reglamentari de la Llei per part del Govern, a proposta del ministeri encarregat de les finances, es realitzarà en el termini màxim d'un any des de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, tret de particularitats en què el termini de reglamentació sigui inferior.

Disposició final segona

En el termini màxim de tres mesos a comptar de la publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* d'aquesta Llei s'haurà de desenvolupar reglamentàriament els requisits per exercir com a veedor digital, les seves obligacions i el règim disciplinari i sancionador de la professió.

Disposició final tercera

S'introdueix un nou capítol sisè a la Llei 10/2013, del 23 de maig, de l'Institut Nacional Andorrà de Finances amb el redactat següent:

“Capítol 6. De les taxes en matèria d'actius digitals

La taxa d'activitat

L'exercici d'activitats de participació en la representació dels actius digitals està sotmès al pagament previ de la taxa que es fixi anualment.

De l'acreditació

Les taxes s'acrediten, segons la naturalesa del fet imposable:

- a) Quan s'inicia la prestació del servei o l'exercici de l'activitat, sens perjudici de la possibilitat d'exigir-ne el dipòsit previ.
- b) Quan es presenta la sol·licitud que inicia l'actuació o l'expedient, la qual no es pot emplenar o tramitar si no s'ha efectuat l'ingrés de la taxa.
- c) En el moment en què l'Autoritat Financera Andorrana fa la verificació prèvia del fullotó d'admissió i dona per complerts tots els requisits necessaris per a l'admissió dels actius digitals a negociació

El pagament de les taxes associades a la presentació d'una declaració responsable o d'una comunicació prèvia s'ha d'efectuar prèviament a la sol·licitud d'inici de l'activitat.

Dels obligats tributaris

1. És obligat tributari de la taxa l'entitat que sol·liciti autorització de la llicència d'activitat. Els obligats tributaris de les taxes estan obligats a practicar operacions d'autoliquidació tributària i a efectuar-ne l'ingrés en els supòsits determinats en aquesta Llei i en els casos en què es determini per reglament. El veedor digital registrat vetllarà perquè abans del nou exercici fiscal s'hagi liquidat la taxa corresponent.

2. Són subjectes passius les entitats que sol·licitin la verificació del compliment dels requisits necessaris per a l'admissió d'actius digitals a negociació exclusivament als mercats digitals situats al Principat d'Andorra i els de la verificació del compliment dels requisits necessaris per a la continuació de l'activitat de representació digital d'actius des del o dins del Principat d'Andorra.

El pagament de les taxes

El pagament de les taxes es pot fer per algun dels mitjans següents:

- a) En efectiu o en diner digital sobirà programable.
- b) Xec o taló de compte corrent conformat o certificat per una institució financera.
- c) Transferència bancària.
- d) Domiciliació bancària.
- e) Targeta de crèdit o altres mitjans anàlegs.

El fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa:

- a) La verificació del compliment dels requisits necessaris per a l'admissió dels actius digitals a negociació exclusivament situats al Principat d'Andorra.
- b) La verificació del compliment dels requisits necessaris per a l'inici d'activitat de representació digital d'actius des del o dins del Principat d'Andorra.
- c) La verificació del compliment dels requisits necessaris per a la continuació de l'activitat de representació digital d'actius des del o dins del Principat d'Andorra.
- d) La supervisió de l'activitat.

De la taxa per a l'admissió dels actius digitals a negociació

1. La base imposable és el valor nominal de l'emissió per a la qual se sol·licita l'admissió a negociació. En cas de modificació del nombre d'actius digitals en circulació o per increment de llur valor nominal, la base imposable és l'import resultant de l'increment del valor nominal de les emissions, com a conseqüència de la modificació, en la data de la verificació corresponent per l'Autoritat Financera Andorrana.

En el cas de fulletons d'ofertes públiques de venda d'actius digitals, la base imposable és el valor efectiu de l'oferta corresponent.

2. La quota de la taxa es determina multiplicant a la base imposable el tipus de gravamen, segons la quantitat màxima de valor d'emissió.

a) Fins a la quantitat màxima de valor total de 3 milions d'euros durant un any natural: 0,10 per cent (0,10%).

b) De més de 3 milions i fins a la quantitat de 8 milions d'euros: 0,15 per cent (0,15%).

c) De més de 8 milions i fins a la quantitat de 20 milions d'euros: 0,20 per cent (0,20%).

d) De més de 20 milions d'euros: 0,25 per cent (0,25%).

De la taxa de negociació d'actius digitals

1. La base imposable és el valor de negociació en euros dels actius digitals que es transmetin per euros o per altres actius digitals.

2. La quota de la taxa es determina multiplicant a la base imposable el tipus de gravamen.

3. El tipus de gravamen és del zero coma dos per mil (0,2‰). Aquesta taxa es transferirà i es destinarà al compte de compensació de l'article 19 de la Llei 32/2014, del 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal, en tant no s'hagi creat un Fons sobirà andorrà per atendre altres finalitats.

De la taxa de verificació prèvia de l'expedient de sol·licitud d'inici d'activitat

1. La base imposable és el valor total de les emissions de *tokens* o el capital mínim corresponent a l'entitat per a la qual se sol·licita l'inici d'activitat, en funció dels casos.

2. La quota de la taxa es determina multiplicant a la base imposable el tipus de gravamen següent, segons la taula següent de capital mínim d'entitats acreditades i valor total d'emissió de *tokens* o tipus d'activitat en concret:

a) Per a emissions de *tokens* fins a la quantitat màxima de valor total de 2 milions d'euros durant un any natural: 0,25 per cent amb un mínim de 250 euros.

b) Per a emissions de *tokens* de valor total de més de 2 milions i fins a la quantitat de 8 milions d'euros: 0,20 per cent.

c) Per a emissions de *tokens* de valor total de més de 8 milions i fins a la quantitat de 20 milions d'euros: 0,15 per cent.

d) Per a emissions de *tokens* de valor total de més de 20 milions d'euros: 0,10 per cent.

e) Per als dipositaris de claus criptogràfiques: 2.000 euros.

f) Per als dipositaris de *tokens*: 2.000 euros.

g) Per a les plataformes de compravenda de *tokens* per portar a terme transaccions de més de 100.000 euros i fins a un valor total d'1 milió d'euros d'activitat en un any natural: 500 euros.

h) Per a les plataformes de compravenda de *tokens* si el volum de transaccions durant un any natural és de més d'1 milió d'euros fins a la quantitat de 8 milions d'euros: 1.000 euros.

- i) Per a les plataformes de compravenda de *tokens* si el volum de transaccions durant un any natural és de més de 8 milions d'euros fins a la quantitat de 20 milions d'euros: 2.000 euros.
  - j) Per a les plataformes de compravenda de *tokens* si el volum de transaccions durant un any natural és de més de 20 milions d'euros: 3.000 euros.
  - k) Si els actius representats digitalment per l'emissor són immobiliaris i no excedeixen de 10 milions d'euros: 1.000 euros.
  - l) Si els actius representats digitalment per l'emissor són immobiliaris i excedeixen de 10 milions d'euros: 2.000 euros.
  - m) Per als generadors dels *tokens* s'estableix una taxa fixa de 250 euros.
3. La quota tributària aplicable al veedor digital registrat ve determinada per una quantitat fixa de 1.000 euros.
  4. La Llei del pressupost general podrà actualitzar les quotes tributàries fixades anteriorment.
  5. Les taxes per a l'exercici d'activitat s'hauran de pagar abans de l'inici de l'activitat i es meritiran el primer dia de cada any natural en els anys següents.
  6. La manca d'acreditació del pagament en el moment de presentar la sol·licitud té els mateixos efectes que la manca de qualsevol altra documentació preceptiva necessària per iniciar la tramitació de l'expedient.
  7. La manca de liquidació del pagament dins del període de quinze dies a comptar des de l'endemà de la recepció de la corresponent notificació dona lloc a la caducitat de l'expedient per a l'exercici de la llicència d'activitat.
  8. En els casos en què no es dicti resolució expressa en el termini legalment establert, la persona interessada té dret a la devolució de l'import pagat amb la prèvia sol·licitud corresponent. Aquesta sol·licitud suposarà la caducitat de l'expedient.

De la taxa anual de continuació d'activitat

1. La taxa fixa per als veedors digitals registrats: 500 euros.
2. La taxa fixa per als emissors d'actius digitals: 1.000 euros en tant que no s'amortitzin.
3. La taxa fixa per als dipositaris de claus criptogràfiques: 1.000 euros per cada any natural d'activitat.
4. La taxa fixa per als dipositaris d'actius digitals: 1.000 euros per cada any natural d'activitat.
5. La taxa fixa per a les plataformes d'actius digitals: 1.000 euros per cada any natural d'activitat.
6. La Llei del pressupost general podrà fixar les quotes tributàries anuals corresponents a la continuació d'activitat.

De la taxa anual de supervisió de l'activitat

1. S'estableix una taxa anual de supervisió dels participants en la representació digital d'actius.
2. El fet generador d'aquesta taxa és la prestació del servei de supervisió i control per part de l'AFA.
3. L'obligat tributari d'aquesta taxa és l'entitat andorrana supervisada.
4. La quota tributària de supervisió és del 0,20% sobre l'import total de la xifra de vendes corresponent als serveis prestats, i amb un mínim de:
  - a) 500 euros en el cas dels veedors digitals registrats.
  - b) 500 euros en el cas dels emissors d'actius digitals.
  - c) 500 euros en el cas dels custodis de claus criptogràfiques.
  - d) 500 euros en el cas de custodis d'actius digitals.
  - e) 500 euros en el cas de les plataformes de compravenda d'actius digitals per diner fiat de curs legal.
  - f) 500 euros en el cas de les plataformes de compravenda d'actius digitals per altres actius digitals.
  - g) 500 euros en el cas de plataformes de *trading* d'actius digitals.
5. La Llei del pressupost general podrà fixar les quotes tributàries anuals corresponents a la supervisió d'activitat.

De l'actualització i modificació de les quotes tributàries

Les quotes tributàries relatives a les taxes d'aquesta Llei es podran actualitzar o modificar mitjançant la Llei del pressupost general.

Meritació i liquidació

Aquesta taxa es percep, com a molt tard, el 30 de març de l'any en curs o en iniciar l'activitat en cas de tractar-se d'una entitat de nova creació. Si l'inici d'activitat no coincideix amb l'inici de l'any natural, la taxa es paga proporcionalment al període d'activitat de l'any en curs. L'obligació de satisfer aquesta taxa s'acaba arran de la baixa de l'entitat.

Disposició final quarta

Per tot allò que no regula aquesta Llei en relació amb la part administrativa i el seu procediment, són d'aplicació de forma subsidiària el Codi de l'Administració i les normes aplicables al sistema financer.

Disposició final cinquena

S'encomana al Govern que, en el termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i en els termes previstos a l'article 116 del Reglament del Consell General,

presenti el projecte de consolidació que integri la legislació vigent sobre les matèries regulades en la present Llei.

Disposició final sisena

Aquesta Llei entrarà en vigor als tres mesos ser publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

ANNEX I a la Proposició de Llei de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i blockchain

FULLETÓ HARMONITZAT

I. Nota de síntesi

La nota de síntesi ha de proporcionar en unes poques pàgines la informació més rellevant, recollint almenys els punts següents:

- a) Identitat de directors, alts directius, consellers i auditors.
- b) Estadístiques de l'oferta i calendari previst.
- c) Informació fonamental referent a dades financeres seleccionades; capitalització i endeutament; motius de l'oferta i destinació dels ingressos, i factors de risc.
- d) Informació referent a l'emissor:
  - historial i evolució de l'emissor;
  - descripció empresarial.
- e) Estudi i perspectives operatives i financeres:
  - investigació i desenvolupament, patents i llicències, etc.;
  - tendències.
- f) Directors, alts directius i empleats.
- g) Accionistes importants i operacions de parts vinculades.
- h) Informació financera:
  - estats consolidats i la resta d'informació financera;
  - canvis significatius.
- i) Informació sobre l'oferta i admissió a cotització:
  - detalls de l'oferta i admissió a cotització;
  - pla de la distribució;
  - mercats;

- accionistes venedors;
- dilució (només valors participatius);
- despeses d'emissió.

j) Informació addicional:

- capital social;
- escriptura de constitució i estatuts.

k) Documents disponibles per a consulta.

II. Identitat dels directors, alts directius, consellers i auditors

El propòsit és identificar els representants de la societat i altres responsables de l'oferta de la societat o l'admissió a cotització. Aquestes són les persones responsables d'elaborar el fullotó i d'auditar els estats financers.

III. Estadístiques de l'oferta i calendari previst

El propòsit és facilitar informació important relativa a la realització de les possibles ofertes i determinar-ne les dates importants.

- a) Estadístiques de l'oferta.
- b) Mètode i calendari previst.

IV. Informació essencial

El propòsit és resumir la informació essencial sobre la situació financera de l'empresa, la capitalització i els factors de risc. Si els estats financers inclosos en el document es reavaluen per reflectir canvis importants de l'estructura del grup d'empreses o de l'estratègia comptable, també s'hauran de reavaluar les dades financeres seleccionades.

- a) Dades financeres seleccionades.
- b) Capitalització i endeutament (només per a valors participatius).
- c) Motius de l'oferta i destinació dels ingressos.
- d) Factors de risc.

V. Informació sobre l'empresa

El propòsit és facilitar informació sobre les operacions empresarials de la societat, els productes que fabrica o els serveis que presta, i els factors que afecten l'activitat empresarial. Es pretén també facilitar informació relativa a l'adequació i conveniència de l'immobilitzat material i maquinària de l'empresa, així com els seus plans per a futurs increments o reduccions de capacitat.

- a) Històric i evolució de la societat.
- b) Descripció empresarial.
- c) Estructura organitzativa.

d) Immobilitzat material i maquinària.

VI. Estudi i perspectives operatives i financeres

El propòsit és que la direcció expliqui els factors que hagin afectat la situació financera de l'empresa i els resultats de les operacions durant els períodes coberts pels estats financers, així com l'avaluació per part de la direcció dels factors i de les tendències que se suposa que puguin tenir una incidència important en la situació financera de l'empresa i els resultats de les operacions en períodes vinents.

- a) Resultats d'explotació.
- b) Liquiditat i recursos de capital.
- c) Recerca i desenvolupament, patents i llicències, etc.
- d) Tendències.

VII. Administradors, alts directius i empleats

El propòsit és proporcionar informació referent als administradors i directius de l'empresa que permetrà als inversors avaluar la seva experiència, les qualificacions i el nivell de remuneració d'aquestes persones, així com la seva relació amb l'empresa.

- a) Administradors i alts directius.
- b) Remuneració.
- c) Pràctiques de gestió.
- d) Empleats.
- e) Accionariat.

VIII. Accionistes importants i operacions de parts vinculades

La finalitat és proporcionar informació relativa als accionistes principals i a d'altres que controlin o puguin influir en l'empresa. La finalitat també és facilitar informació relativa a operacions en què la societat hagi participat amb persones vinculades a ella i si els termes d'aquestes operacions són justos per a l'empresa.

- a) Accionistes importants.
- b) Operacions de parts vinculades.
- c) Interessos dels experts i assessors.

IX. Informació financera

El propòsit és especificar quins estats financers s'han d'incloure en el document, així com els períodes que ha de cobrir, l'antiguitat dels estats financers i altres informacions de caràcter financer. Els principis de comptabilitat i d'auditoria acceptats per a la preparació i l'auditoria dels estats financers s'han de determinar d'acord amb les normes internacionals de comptabilitat i auditoria.

- a) Estats consolidats i altres informacions financeres.
- b) Canvis significatius.

X. Informació sobre l'oferta i admissió a cotització

El propòsit és facilitar informació relativa a l'oferta i a l'admissió a cotització d'actius digitals, el pla de distribució dels actius digitals i altres assumptes relacionats.

- a) Oferta i admissió a cotització.
- b) Pla de distribució.
- c) Mercats.
- d) Titulars que venen els seus actius digitals.
- e) Dilució (només per als valors participatius).
- f) Despeses d'emissió.

XI. Informació addicional

El propòsit és proporcionar informació que no es troba en una altra part del fulletó, majoritàriament de naturalesa estatutària.

- a) Capital social.
- b) Escriptura de constitució i estatuts.
- c) Contractes importants.
- d) Controls de canvi.
- e) Fiscalitat.
- f) Dividends i organismes pagadors.
- g) Declaracions d'experts.
- h) Documents disponibles per a consulta.
- i) Informació subsidiària.

ANNEX II a la Proposició de Llei de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i blockchain

DOCUMENT DE REGISTRE

I. Identitat d'administradors, alts directius, consellers i auditors

El propòsit és identificar els representants de la societat i altres responsables de l'oferta o l'admissió a cotització de la societat. Aquestes són les persones responsables d'elaborar el fulletó i d'auditar els estats financers.

II. Informació important sobre l'emissor

El propòsit és resumir la informació essencial sobre la situació financera de l'empresa, la capitalització i els factors de risc. Si els estats financers inclosos en el document s'exposen per reflectir canvis importants de l'estructura del grup d'empreses o de l'estratègia comptable, també s'hauran d'exposar les dades financeres seleccionades.

- a) Dades financeres seleccionades.
- b) Capitalització i endeutament (només per a valors participatius).
- c) Factors de risc relacionats amb l'emissor.

III. Informació sobre l'empresa

El propòsit és facilitar informació sobre les operacions empresarials de la societat, els productes que fabrica o els serveis que presta, i els factors que afecten l'activitat empresarial. Es pretén també facilitar informació relativa a l'adequació i conveniència de l'immobilitzat material i maquinària de l'empresa, així com els seus plans per a futurs increments o reduccions de capacitat.

- a) Històric i evolució de l'empresa.
- b) Descripció empresarial.
- c) Estructura organitzativa.
- d) Immobilitzat material i maquinària.

IV. Estudi operatiu i financer i perspectives

El propòsit és que la direcció expliqui els factors que hagin afectat la situació financera de l'empresa i els resultats de les operacions durant els períodes coberts pels estats financers, així com l'avaluació per part de la direcció dels factors i de les tendències que se suposa que puguin tenir una incidència important en la situació financera de l'empresa i els resultats de les operacions en períodes vinents.

- a) Resultats d'exploració.
- b) Liquiditat i recursos de capital.
- c) Recerca i desenvolupament, patents i llicències, etc.
- d) Tendències.

V. Administradors, alts directius i empleats

El propòsit és proporcionar informació referent als administradors i directius de l'empresa que permetrà als inversors avaluar la seva experiència, les qualificacions i el nivell de remuneració, així com la seva relació amb l'empresa.

- a) Administradors i alts directius.
- b) Remuneració.
- c) Pràctiques de gestió.

- d) Empleats.
- e) Accionariat.

VI. Accionistes importants i operacions de parts vinculades

La finalitat és proporcionar informació relativa als accionistes principals i a d'altres que controlin o puguin influir en l'empresa. També facilitar informació relativa a operacions en què la societat hagi participat amb persones vinculades a ella i si els termes d'aquestes operacions són justos per a l'empresa.

- a) Accionistes importants.
- b) Operacions de parts vinculades.
- c) Interessos dels experts i assessors

VII. Informació financera

El propòsit és especificar quins estats financers s'han d'incloure en el document, així com els períodes que ha de cobrir, l'antiguitat dels estats financers i altres informacions de caràcter financer. Els principis de comptabilitat i d'auditoria acceptats per a la preparació i l'auditoria dels estats financers s'han de determinar d'acord amb les normes internacionals de comptabilitat i auditoria.

- a) Estats consolidats i altres informacions financeres.
- b) Canvis significatius.

VIII. Informació addicional

El propòsit és proporcionar informació que no es troba en una altra part del fulletó, majoritàriament de naturalesa estatutària.

- a) Capital social.
- b) Escriptura de constitució i estatuts.
- c) Contractes importants.
- d) Declaracions d'experts.
- e) Documents disponibles per a consulta.
- f) Informació subsidiària.

ANNEX III a la Proposició de Llei de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i blockchain

NOTA SOBRE ELS ACTIUS DIGITALS

I. Identitat d'administradors, alts directius, consellers i auditors

El propòsit és identificar els representants de la societat i altres responsables de l'oferta o l'admissió a cotització de la societat. Aquestes són les persones responsables d'elaborar el fulletó i els responsables d'auditar els estats financers.

II. Estadístiques de l'oferta i calendari previst

El propòsit és facilitar informació important relativa a la realització de les possibles ofertes i determinar-ne les dates importants.

- a) Estadístiques de l'oferta.
- b) Mètode i calendari previst.

III. Informació important sobre l'emissor

El propòsit és resumir la informació essencial sobre la situació financera de l'empresa, la capitalització i els factors de risc. Si els estats financers inclosos en el document s'exposen per reflectir canvis importants de l'estructura del grup d'empreses o de l'estratègia comptable, també s'hauran d'exposar les dades financeres seleccionades.

- a) Capitalització i endeutament (només per a valors participatius).
- b) Motius de l'oferta i destinació dels ingressos.
- c) Factors de risc.

IV. Informació essencial sobre els actius digitals

El propòsit és facilitar informació essencial sobre els actius digitals oferts al públic i que s'admetin a negociació.

- a) Descripció del tipus d'actiu digital ofert al públic o admès a negociació.
- b) Divisa d'emissió dels valors.
- c) Prelació relativa dels actius digitals en l'estructura de capital de l'emissor en cas d'insolvència d'aquest, incloent, en el seu cas, informació sobre el nivell de subordinació de valors i l'impacte potencial sobre la inversió en cas de resolució.
- d) La política de distribució de dividends, les disposicions relatives a l'interès per pagar o descripció dels instruments subjacents amb inclusió del mètode utilitzat per relacionar aquests instruments amb el tipus de canvi, així com una indicació sobre on es pot obtenir informació sobre el rendiment passat i futur dels instruments subjacents i de la seva volatilitat.

e) Descripció de qualsevol dret vinculat als actius digitals, incloent qualsevol limitació d'aquests drets, i del procediment per al seu exercici.

V. Interessos dels experts

El propòsit és facilitar informació relativa a operacions realitzades per l'empresa amb experts o assessors empleats sobre una base contingent.

VI. Informació de l'oferta i l'admissió a cotització

El propòsit és facilitar informació relativa a l'oferta i a l'admissió a cotització d'actius digitals, el pla de distribució dels actius digitals i altres assumptes relacionats.

- a) Oferta i admissió a cotització.
- b) Pla de distribució.
- c) Mercats.
- d) Accionistes venedors.
- e) Dilució (només per als valors participatius).
- f) Despeses d'emissió.

VII. Informació addicional

El propòsit és proporcionar informació que no es troba en una altra part del fulletó, majoritàriament de naturalesa estatutària.

- a) Controls de canvi.
- b) Fiscalitat.
- c) Dividends i organismes pagadors.
- d) Declaracions d'experts.
- e) Documents disponibles per a consulta.

ANNEX IV a la Proposició de Llei de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i blockchain

NOTA DE SÍNTESI

La nota de síntesi ha de proporcionar en unes poques pàgines la informació més rellevant del fulletó, recollint almenys els punts següents:

- a) Identitat de directors, alts directius, assessors i auditors
- b) estadístiques de l'oferta i calendari previst
- c) informació fonamental referent a dades financeres seleccionades; capitalització i endeutament; motius de l'oferta i destinació dels ingressos, i factors de risc

- d) informació referent a l'emissor
- a) historial i evolució de l'emissor
- b) descripció empresarial
- e) estudi i perspectives operatives i financeres
  - i. investigació i desenvolupament, patents i llicències, etc.
  - ii. tendències
- f) directors, alts directius i empleats
- g) accionistes importants i operacions de parts vinculades
- h) informació financera
  - i. estats consolidats i la resta d'informació financera
  - ii. canvis significatius
- i) informació sobre l'oferta i admissió a cotització
  - i. detalls de l'oferta i admissió a cotització
  - ii. pla de distribució
  - iii. mercats
  - iv. accionistes venedors
  - v. dilució (només per als valors participatius)
  - vi. despeses d'emissió
- j) informació addicional
  - i. capital social
  - ii. escriptura de constitució i estatuts
  - iii. documents disponibles per a consulta.

En els termes precedents es formula l'informe de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost que, d'acord amb l'article 100.1 del Reglament del Consell General, es trameta a la M. I. Sra. Síndica General, als efectes escaients.

M. I. Sr. Roger Padreny Carmona
Vicepresident de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost

M. I. Sr. David Montané Amador
President de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost